

Si računalniško pismen?

CISQCERT
UNI EN ISO 9001:2000

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA
POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

PRIPRAVA NA ECDL ti olajša vstop v globalno informacijsko družbo!
Na voljo so ti tečaji CORE FULL (120 ur), CORE START (72 ur) in CORE FINAL (48 ur)

• Več o vsebinah na www.sdzpi-irsipi.it • Informacije: +39 040 566360 (Trst) ali +39 0481 81826 (Gorica)

Tečaj za zaposlene, tudi z atipičnimi pogodbami,
v zasebnih podjetjih financirajo:

Primorski dnevnik

NEDELJA, 16. SEPTEMBRA 2007

št. 219 (19.002) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 vsvi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

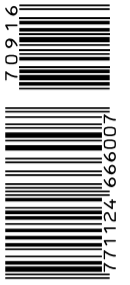
e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA
V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

Evropa ostaja na papierju

BOJAN BREZIGAR

Je vendarle napočil čas, da s pogledi sežemo v prihodnost tudi ob priložnostih, katerih namen je spomin na preteklost? Včerajšnje proslave na Tatrah ne smemo precenjevati, vendar velja zabeležiti dvoje: da je mogoče tudi z moderno glasbo in plesom ohraniti vrednote preteklosti ter jih približati mladim rodovom, pa tudi, da je mogoče slavnostni govor usmeriti v prihodnost in torej v celoti izkoristiti načelo, da se iz zgodovine učimo za prihodnost.

Žal se nujnosti gledanja v prihodnost vse premalo zavedamo. Redno se utapljam v svoj vsakdan, v prepričanju, da smo s spominom na zgodovino in s častjo, ki jih gre, že izpolnili svojo dolžnost. In tako nas čas prehiteva.

Pred tremi leti smo slavili na goriškem trgu. Pisali smo, da se začneja nov čas.

V teh dneh slavimo oziroma slavijo na dveh trgih. V Novi Gorici priključitev Sloveniji, v Gorici priključitev Italiji. Vsak po svoje, tradicionalno in, čeprav k sreči brez sovražnih osti preteklosti, strogo ločeno. Pa vendar gre za isti datum, ki je zarezal v življenju teh krajev in ga ločil. Sedaj ga čas združuje in morda bi res kazalo, da bi si omislili kaj drugega, skupnega, zakaj ne, na trgu pred svetogorsko postajo, ki mu mesti (še?) nista bili sposobni najti imena. Enega samega. kot se za vsak trg spodobi.

Daleč od tega, Evropa ostaja na papierju. Čas nas prehiteva. Določa nam, da (p)ostanemo prijatelji, ker je to edina pot, a mi se od tradicije ne moremo odlepiti. Da bi človek stavil, da se bo na tistega, ki si kaj takega upa, vsul plaz kritik...

TATRE - Osrednja državna proslava ob 60-letnici priključitve Primorske Sloveniji

Vrnili so se časi, ko živimo drug ob drugem

Slavnostni govor ministra Rupla s pogledom v prihodnost

Množica na Tatrah na proslavi 60-letnice priključitve Primorske Sloveniji

KROMA

Na Velikem trgu srečanje gasilcev treh držav

Na 4. strani

Kljub napetostim si Slovenci v Laškem vztrajno prizadevajo za sožitje

Na 10. strani

DANES
bomo na Tržaškem Primorskemu dnevniku priložili **ZIMSKI VOZNI RED AVTOBUSOV** podjetja Trieste Trasporti

La Combustibile S.r.l.
TRST - DOMJO 38 TEL. 040.820331 - 810252

Novost: pečice PELLETTI!
Nizka poraba in prijazne do narave!

- Diesel goriva
- Plinsko olje za ogrevanje
- Motorno olje Shell
- Peči in štedilniki na drva in premog

VELIKA IZBIRA - IZLOŽBA V NOTRANJOSTI

moda **malalan**
obutev • usnjena galanterija

NeroGiardini
JANET & JANET
janet: sport
FRAU

Narodna Ul., 28 Opčine
Tel. 040.212136

Govoriš nemško?

UČENJE NEMŠČINE V TRSTU

- ✓ TEČAJI ZA OTROKE (od 3. leta), MLADINO, ODRASLE, ODRASLE SENIOR (+50), SOLE IN PODJETJA
- ✓ IZPITI GOETHE-INSTITUT-a / CERTIFIKATI
- ✓ KNJIŽNICA - ČASOPISI

BREZPLAČNI test za preverjanje predznanja in didaktično svetovanje

GOETHE-ZENTRUM TRIEST
PARTNER DEL GOETHE-INSTITUT

CENTRO CULTURALE ITALO-TEDESCO
Ul. Beccaria, 6 - tel. 040 635764
www.goethezentrumtriest.it

VW Audi GOSPODARSKA VOZILA

SERVICE PARTNER

GUŠTIN snc

Pooblaščen
Mehanična Delavnica
in Avtokaroserija

OBRTNA CONA ZGONIK
Ul. Proseška Postaja, 29/a
ZGONIK (TS)
Tel. 040.225343 • Fax 040.2529507
e-mail:
assistenza@gustin.autogerma.it

GOSTILNA
VALERIA
od leta 1904

odprti vsak dan
Dunajska cesta 52 • 34151 Opčine
tel. 040 211 204

SLOVESNOST - V Tatrah državni praznik ob dnevu priključitve Primorske matični domovini

Primorska praznovala svoj dan Proslava s pogledom v prihodnost

Priveditev prepletala tradicionalne in sodobne elemente - Posebna pozornost mlajšim generacijam

TATRE - Včerajšnja državna proslava ob 60. obletnici priključitve Primorske k matični domovini na Tatrah v Brkinih je bila množično obiskana. Glavna značilnost enournega sporeda (slovesnost je neposredno prenašala RTV Slovenija) je bilo prepletanje starega in novega, saj so se tradicionalni elementi proslav usklajevali z modernim spektaklom. Slavnostni govornik je bil slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, besedilo njegovega govora objavljamo na drugem mestu.

15. septembra 1947 je bila uveljavljena pariška mirovna pogodba, s čimer je bil večji del Primorske priključen Sloveniji in Jugoslaviji. Slovenija praznuje ta dogodek šele drugič, saj je državni zbor izglasoval praznik jeseni 2005. Izbira letošnjega prizorišča proslave ni naključna: v Brkinih je bil partizanski boj zelo občuten, vas Tatre pa so nacisti leta 1944 skoraj docela zažgali.

V slavnostnem parterju so sedeli vrhovni predstavniki slovenske politike: premier Janez Janša, predsednik državnega zbora France Cukjati, bivši predsednik republike Milan Kučan, predsedniški kandidati Mitja Gaspari, Lojze Peterle in Danilo Türk, več ministrov in še mnogo drugih znanih obrazov. Gosta množica obiskovalcev je preplavila vasico in kljub velikim vročinam (proslava je potekala ob uri kosila) povsem napolnila vaški trg pred zvonikom, medtem ko se je mnogo ljudi mudilo na bližnji ulici in prireditev spremljalo na velikem ekranu. Program se je začel s predstavitev praporščakov, državno himno in poletom vojaških letal ter helikopterja. Rulovemu slavnostnemu govoru je sledila glasbeno bogata prireditev, ki je združevala tradicionalne rodoljubne in borbevske pesmi (seveda s himno Vstajenje Primorske na čelu) s sodobnimi ritmi in koreografijami.

Nastopili so Združeni zbori Primorske pod vodstvom Antona Baloha, Sežanska in Brkinska godba pod vodstvom Iva Bašiča, Robert Vatovec Big Band, Hrušički fanti, Ana Papedan, Faraoni, Kingston, Anika Horvat, Marko Kobal, Slavko Ivančič, Drago Mislej - Mef, Zdenko Cotič in mladi kitaristi, Žiga Murko, Siniša Bukinac & Dana Petretič s plesalci, akrobatsko plesna skupina Flip iz Pirana ter učenci OŠ Koper in OŠ Rudija Mahniča Brkinca Pregarje. Slednji so pristrčno opisali domače kraje - »Brčine«, z njihovimi kali, cerkvicami in kamnitimi bajtami. Organizatorji so med sestavljanjem programa očitno pomežnili mlajšim generacijam, saj so vključili kar nekaj točk s popularnimi pop skupinami in aktivno soudeležili otroke. Prireditev je bila kratka usmerjena bolj kot drugo v prihodnost Primorske in Slovenije.

Slovenci iz Italije, se pravi Primorci, ki 15. septembra 1947 niso bili priključeni matični domovini, so bili včeraj prav tako prisotni. Predsednika SSO Draga Štoko in SKGZ Rudija Pavšiča smo vprašali, katera je vloga zamejskih Slovencev ob praznovanju tega datuma. Štoka je dejal, da je »del slovenskega naroda ostal tedaj v drugi državi, v Italiji. Pred 60 leti je ta del naroda spoznal to, kar lahko danes vsi uživamo: svobodo in demokracijo. Zato smo lahko nad tem samo zadovoljni«. Pavšič je izpostavil, da je »Primorska skupni prostor, ki sodi v evropski skupni dom«. Izvajanje zunanjega ministra Rupla je bilo po njegovem usmerjeno v bodočnost in ne samo v preteklost: »Mislim, da je to pravi način obravnavanja tega območja, zato da bo Primorska s širšim zaledjem resnično enotna, ampak v drugih situacijah in z drugimi perspektivami« je pristavil predsednik SKGZ.

Ob prireditvi gre omeniti seveda tudi praznično-kulinarčno plat proslave. Na cesti, ki pelje v vas, so stali številni kioski, kjer so obiskovalci pokušali in kupovali tipične krajevne pridelke: jabolka in jabolčne izdelke (kis in žganje), med, vino iz Vipavske doline, pršut in podobno. Prireditelji pa so na koncu uradnega programa povabili vse obiskovalce na kozarec vina in krožnik golaža iz kuhinj Slovenske vojske, sončni pripekli navkljub.

Aljoša Fonda

Posnetek z včerajšnje slovesnosti na vaškem trgu v Tatrah

KROMA

SLOVENIJA - Od danes do četrta

Zadnja evalvacija pred schengensko mejo

LJUBLJANA - Od nedelje do četrta bo v Sloveniji schengenska evalvacijska skupina, ki bo preverila delovanje schengenskega informacijskega sistema (SIS). To bo predvidoma zadnja evalvacija, ki se neposredno nanaša na uporabo SIS. Ta po zagotovilih predstavnika policije za odnose z javnostmi Draga Menegalije v Sloveniji poteka brez težav.

Dokončno odločitev o širitvi schengenskega območja, ki naj bi se zgodila konec leta, bodo sicer v začetku novembra sprejeli notranji ministri EU. Slovenska policija je sistem SIS I za vse začela uporabljati 1.

septembra, vključitev v računalniško bazo podatkov pa je eden od pogojev za vstop države v schengensko območje. »Uporaba sistema SIS poteka brez zapletov,« je pred obiskom schengenskih evalvatorjev za STA dejal Menegalija.

Zatrnil je, da je slovenska policija na tokratno evalvacijo pripravljena, ob tem pa spomnil, da so bile že »dosedanje ocene evalvacijskih skupin pozitivne«. Na vprašanje, ali bi utegnili zastoji na mejnem prehodu Obrežje med Slovenijo in Hrvaško ob začetku uporabe SIS prvi vikend v septembru vplivati na oceno evalvacijske skupine, pa je pojasnil, da »zastoji na mejnih prehodih nikoli ne vplivajo na oceno evalvacijske skupine«.

Tokratna evalvacija bo zadnja, ki se neposredno nanaša na SIS, lahko pa evalvacijska skupina predlaga tudi ponovni obisk, če ocena stanja ne bi bila zadovoljiva, so pojasnili na policiji.

SIS vsebuje podatke o iskanih ali pogrešanih osebah, osebah, ki se jim tajno sledi, ter podatke o o ukrajenih ali na drug način odtujenih vozilih in drugih predmetih, kot so osebni dokumenti, orožje in denar. Sestavljen je iz centralnega sistema, ki je nameščen v francoskem Strasbourg, kjer so shranjeni vsi podatki, ki jih države vnašajo preko svojih nacionalnih sistemov. V sistemu SIS je za beleženih približno 17 milijonov podatkov, do katerih imajo dostop vse države, ki so vključene v sistem, po novem tudi Slovenija. Podatki, ki jih bo vnašala v sistem Slovenija, bodo torej dostopni vsem članicam schengena.

Ta čas sicer poteka nadgradnja sistema SIS v SIS II, ki bo vseboval tudi biometrične podatke, vendar pa pri tem prihaja do zamud. Države, ki so v EU vstopile leta 2004, bi se po prvotnem načrtu morale vključiti v SIS II, a bi v tem primeru prišlo tudi do zamude pri širitvi schengenskega območja. Portugalska, ki trenutno predseduje EU, je zato predlagala alternativno rešitev, t. i. projekt SIS I za vse.

Vključitev v računalniško bazo podatkov oz. schengenski informacijski sistem je sicer le eden od pogojev za vstop države v schengen. Država mora ob tem zagotoviti tudi polno pripravljenost na področju policijskega sodelovanja, varstva podatkov, izdajanja vizumov ter izvajanja nadzora kopenske, morske in zračne meje.

Dokončno odločitev o širitvi schengenskega območja na devet držav - poleg Slovenije gre še za Madžarsko, Češko, Slovaško, Poljsko, Litvo, Latvijo, Estonijo in Malto - bodo v začetku novembra sprejeli notranji ministri EU. Nadzor na kopenskih in morskimi mejah naj bi bil nato, kot je v začetku tedna na posvetu slovenske diplomacije v Bruslju dejal evropski komisar za pravosodje, svobodo in varnost Franco Frattini, odpravljen še pred božičem, nadzor na letališčih pa ob spremembi vozniških redov marca 2008.

V schengenskem območju je sedaj 15 držav - 13 starih članic unije brez Velike Britanije in Irske ter Norveška in Islandija. Poleg devetih novink v EU se namerava schengenskem območju prihodnje leto pridružiti tudi Švica. (STA)

PORTOROŽ - Včeraj dopoldne Srečanje nekdanjih internirank v taboriščih Auschwitz in Ravensbrück

PORTOROŽ - V Portorožu je včeraj dopoldne potekala proslava ob vsakoletnem tradicionalnem srečanju nekdanjih internirank v taborišča Auschwitz in Ravensbrück, nekdanjih zapornic ter ukrajenih otrok. Slavnostni govornik je bil poslanec in vodja poslanske skupine SD Miran Potrč, ki je v svojem nagovoru poudaril, da je »naša skupna dolžnost, da do časa druge svetovne vojne in nacifašističnega terorja ohranimo objektivno zgodovinsko resnico in jo prenesemo našim znanam, posebej mladim rodovom«. Med drugo svetovno vojno so nemški in italijanski okupatorji v koncentracijska taborišča in zapore poslali približno 22.000 Slovenk, največ v koncentracijsko taborišče Ravensbrück in njegove podružnice ter v Auschwitz, številne pa so internirali tudi na Rab in v Gonars. Iz taborišč in zaporov se po osvoboditvi ni vrnilo približno 9000 internirank.

Potrč je v govoru izpostavil, da so prav številne civilne žrtve okupatorja in delovanje sodelavcev okupatorja poleg obo-

MILAN KUČAN - Intervju za Večer

Slovenija ne potrebuje molččega predsednika

LJUBLJANA - Slovenija ne potrebuje molččega predsednika države, temveč predsednika, ki vidi, sliši in tudi govori, je v pogovoru za včerajšnje izdajo dnevnika Večer dejal nekdanji predsednik države Milan Kučan. »Dejstvo je, da v Sloveniji ne negujemo vzdušja ali stanja duha, naklonjenega kritični misli. Ni naklonjenosti niti javnemu dialogu, kaj šele oporekanju oblasti in nadzoru nad njo,« je prepričan nekdanji predsednik države. Po Kučanovem mnenju sedanja oblast k odločanju priteguje predvsem tiste ljudi, ki so ji politično in ideološko blizu. »Trdno sem prepričan, da bi bilo koristno, če bi oblast pred svojimi odločitvami - zlasti tistimi, ki imajo dolgoročne posledice za usodo ljudi - prisluhnila tudi mnenju tistih, ki mislijo drugače od nosilcev funkcij, ki formalno morajo sprejemati odločitve,« je še poudaril in dodal, da volitve dajejo mandat za upravljanje z državo, ne dajejo pa države v last političnim skupinam.

Glede Sove nekdanji predsednik meni, da bi bilo treba vse slabosti v tej službi sproti odpravljati, vendar na način, ki te službe ne bi onesposobil. »O dolgoročnih posledicah te zgodbe, ne le za službo, ampak tudi za varnost

MILAN KUČAN

države, je zdaj težko govoriti,« je dodal.

Kučan je v pogovoru tudi zavrnil interpretacije, da naj bi bila afera Sova neizogibna, ker je to v resnici še vedno njegova služba. »Ko politični navezi, ki je sedaj na oblasti, nekaj ne ustreza, ali ko naleti na težave, stvar enostavno pripiše meni ali mojemu domnevemu krogu,« je pojasnil.

Morebitna arbitraža o slovensko-hrvaški meji je po njegovih besedah zgolj alibi slovenske in hrvaške politike ter hkrati izgovor za nepripravljenost ali nesposobnost prevzeti odgovornost za dogovorno odločitev pred domačo javnostjo. »Zato se skuša odgovornost predati na mednarodno institucijo, rekoč, saj nismo mi nič popustili, ampak takšna je razsodba,« je dejal in dodal, da bi morala biti zrela in odgovorna politika obeh držav sposobna sporazumno rešiti ta vprašanja.

Nekdanjega predsednika tudi čudi hitro pristajanje na arbitražo, saj jo je Slovenija poprej dosledno zavračala. »Ali zato, ker hočemo imeti vsaj na videz pospravljeno mizo pred predsedovanjem EU? Ali zato, ker so na Hrvaškem volitve?«, se sprašuje. Vendar se strinja, da je vsaka rešitev, na katero pristajata obe državi, boljša od spora.

Po Kučanovih besedah nobeden od treh glavnih kandidatov za predsednika republike ne potrebuje njegove podpore. »Gre za mojo osebno odločitev na volišču. Do takrat sta še dva meseca časa,« je pojasnil.

Nekdanji predsednik tudi meni, da sodbo o tem, kaj se dogaja z mediji, najbolj verodostojno oblikujejo novinarji sami. »O tem, kaj se dogaja v slovenskih novinarskih kolektivih, težko sodim, čutim pa, da so pod dvojnimi pritiskom: pod kapitalskim in političnim,« je povedal in dodal, da si vsaka oblast želi naklonjene medije. Še zlasti se mu zdi pomembno to, katere teme slovenski mediji zamlčijo.

Po Kučanovem mnenju je današnja Slovenija v primerjavi z obdobjem, ko je bil njen predsednik sam, drugačna v vrednotnem smislu. Prepričan je namreč, da prihaja do krepitve arogance in avtoritarnosti oblasti. Dodal pa je, da aroganca ni značilna samo za sedanjo oblast. »Tudi prejšnje vlade sem opozarjal na to,« je še poudaril. (STA)

TATRE - Govor slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla na včerajšnji proslavi

Prijateljstvo je edina izbira

EU možnost ponovnega razcveta večnarodnega in večkulturnega sožitja in brezmejnega sodelovanja med narodi Ob vključitvi Slovenije v EU se je Primorska sprostila in razmahnila, zadihala s polnimi pljuči

Objavljamo včerajšnji govor slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla na proslavi 60-letnice priključitve Primorske Sloveniji v Tatrah.

V mnogih pogledih je Primorska odlična in srečna dežela in so Primorci odlični in srečnejši del slovenskega naroda.

Manj srečno poglavje primorske zgodovine se je začelo po prvi svetovni vojni in tega je že skoraj 90 let. Najmanj 80 let je minilo od začetkov primorskih domoljubnih društev in protifašističnih organizacij. Pred 63 leti so se v teh krajih na življenje in smrt spopadli nemški vojaki in primorski partizani. Nemci so utrjevali obrambno linijo od Trsta do Reke v pričakovanju izkrcanja zavezniške vojske v Istri. Poročila o tem dogajanju nosijo naslove: aretacije, sojenja, zapori, poboji, požigi in ropanje. Prav v zadnjem letu vojne se je zgodilo veliko okrutnih množičnih pobojev in požigov. Štirinajstega septembra, na včerajšnji dan, 1944 so nacisti prav tu na Tatrah požgali 41 hiš. Danes se s spoštovanjem spominjamo teh nesrečnih dogodkov.

Današnja proslava pa je namenjena začetku srečnejše zgodovine, 60. obletnici mirovne pogodbe, tj. uradnega priznanja in potrdila, da slovensko Primorje in Primorci spadajo v Slovenijo! Diplomatski dosežki so praviloma močnejši samo z množično podporo ljudi, s političnim soglasjem, z odporniškim gibanjem in z oboroženim bojem oz. po vojnah. Za osvoboditev Primorske so bili potrebni – tako kot kasneje za slovensko osamosvojitvev – pričanje, premišljenost in pogum.

Primorje, Brkini in Tatre veljajo za partizanske kraje. V teh krajih so doma junaški ljudje. Tako beremo, da nacisti in fašisti niso zlomili bojne morale brkinskega ljudstva, temveč so ga celo spodbudili k še večjim naporom in junaštvom v boju za končno zmago. Toda danes ne slavimo le prizadevnosti, junaštva in zmage, ampak tudi – in predvsem – slovensko vključevanje in združevanje. Proslavljamo svobodo Primorske in celoto, enotnost Slovenije. Izkušnje nas učijo, da je enotnost posebej zaželena in koristna v politiki do sosednih držav.

Danes smo oziroma bomo slišali dve primorski himni: (Prešernovo in Premrlovo) Zdravljico in (Svetkovo in Simonitjevo) Vstala Primorska. Prešeren je gotovo imel v mislih Primorsko, ko je omenjal trte in sladko vince. Sicer himni vsebujeta temeljna primorska, slovenska in evropska sporočila:

o ljubezni do domovine
in o svobodi;
o prijateljstvu, spravi
in mejah brez sovraštva.

Danes so Primorje in Primorci sestavine slovenske države. Njihov zemljepisni in državni položaj sta se večkrat spreminjala. Slovenske Primorce najdemo na različnih straneh meja in vojaških spopa-

Zunanji minister Dimitrij Rupel je večji del svojega govora namenil pogledu v prihodnost

KROMA

dov. Nekoč so skoraj vsi Primorci živeli v tuji državi. Po prvi svetovni vojni so naši očetje zapuščali hiše svojih očetov, dedov in pradedov. Po mirovni pogodbi leta 1947 in še posebej po londonski spomenici so se tokovi obrnili. Konec letošnjega leta ne bo več meja med Slovenci. Nekoč prepovedana Prešernova pesem je postala državna himna. Ob slovenskih mejah ni sovražnikov, ampak so sosedje. Vojna je končana. V Evropski uniji ni več meja. Večinski narodi prepoznajo manjšine kot dobrodošlo raznolikost. Raznolikost je postala vezivo moderne Evrope. Od sprejetja zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, oz. od podpisane predsednika republike, to velja tudi za Slovence onstran meje. To seveda velja tudi za italijansko manjšino pri nas.

Primorska je zahodni - najbolj zahodni - del slovenskega ozemlja oz. slovenske države. Primorska daje Sloveniji sredozemski značaj in veljavo sredozemske države. Slovenija ni le srednjeevropska, ampak je tudi sredozemska država! Slovenci prebivajo na Primorskem že več kot tisoč let. Zaradi svojega strateškega pomena je bila Primorska predmet pogostih osvajanj, pritiskov in nasilja. Posebnega pomena, najprej za Avstrijo, nato za Italijo, predvsem pa za Slovence, je bil Trst. Če je Cankar o njem rekel, da je kakor pljuča Slovenije, je Slovenija hrbet, zaledje

Trsta. Veliko je Slovencev, ki za Trst lahko uporabijo Prešernov verz » ...kjer hiša mojega stoji očeta.«

Po avstrijskem štetju iz leta 1910 je na Primorskem živelo 266.614 Slovencev. Poleg njih je živelo tudi 170.773 "Srbo-Hrvatov" in 356.495 Italijanov. Slovencev je bilo v Trstu 56.916, na Goriškem 154.564 in v Istri 55.134.

V nekdanjem Avstrijskem primorju so živeli Slovenci, Italijani in Hrvti. V Istri se je slovensko narodnopolitično gibanje stapljalo s hrvaškim. Ko označujejo odnose med Slovenci in Italijani, zgodovinarji izbirajo besede. Pravijo, da so živeli drug ob drugem.

Po prvi svetovni vojni, v kateri so se Slovenci bojevali (in umirali) na napačni strani, je praktično vsa Primorska pripadla italijanski državi. V Juljski kraljevini, torej zunaj jugoslovanske kraljevine (SHS), je ostalo okrog 300.000 Slovencev. Po prvi vojni je iz Primorske - bodisi v Jugoslavijo, bodisi v bolj oddaljene dežele - odšlo okrog 50.000 Slovencev. Po nastopu fašizma so bile izbire in fronte za Primorce popolnoma jasne. Bistvo uporništvu aktivistov TIGR in primorskih partizanov je bila narodna osvoboditev. Po drugi svetovni vojni so se slovenski Primorci - razen tistih 63.000, ki so ostali v Coni A - priključili Jugoslaviji. Ob koncu prve vojne se je mejni

spor osredotočil na vzhodni rob; ob koncu druge svetovne vojne pa na zahodni rob Primorske. Slovenci so se izseljevali po prvi in po drugi vojni, vendar v različnih smereh. Slovenci so bežali iz fašistične Italije, Italijani (pa tudi Slovenci) so bežali iz komunistične Jugoslavije.

Države s pristanišči imajo prednosti pred državami brez pristanišč. Danes sta vloga Trsta prevzela slovenska obala in koprsko pristanišče. Ko Slovenija vztraja pri upravičenem teritorialnem dostopu do mednarodnih voda, ravna v skladu s svojimi strateškimi interesi. Slovenija je pravico do lastnega morja in do svobodnega izhoda na odprto morje dobila v okviru mirovne pogodbe iz leta 1947 in v okviru Osimskih sporazumov iz leta 1975. Seveda je to pravico obdržala tudi po razpadu Jugoslavije leta 1991. Navsezadnje kakšen pomen bi imelo Primorje brez morja?!

Po drugi svetovni vojni je Primorska večinoma pripadla Jugoslaviji in postala del republike Slovenije. Slovenci so bili nezadovoljni zaradi neuresničeni pričakovani glade Trsta in Gorice. Slovenci so pri Trstu (med Štivanom in Barkovljami) izgubili zgodovinski izhod na morje, pridobili pa obalni pas med Debelim rtičem in Sečovljami, kjer je živela relativno številna italijanska skupnost.

»Medtem ko je hrvaško prebivalstvo dotlej spornega ozemlja po zaključku pogajanj v celoti pripadlo republiku Hrvaški kot sestavni enoti jugoslovanske federacije, pa je slovenski živel ostal v Italiji v okviru tržaške, goriške in videmske pokrajine, italijanski živel pa v Jugoslaviji, čeprav se je v času Spomenice o soglasju že v veliki meri odselil z območij, ki jih je mirovna pogodba prisodila Hrvaški.«

Pravijo, da je v desetletju po letu 1945, v okviru hladne vojne in spoprijema med Vzhodom in Zahodom, na meji med Italijo in Jugoslavijo kmalu prevladalo ozračje spopada med civilizacijama.

Jugoslovanska stran je z vse večjo naklonjenostjo spremljala odhajanje Italijanov iz domačih krajev, v njenem ravnanju do italijanske narodne skupnosti pa so se vse izraziteje zrcalila nihanja v pogajanjih o usodi Sto. Nasilje, ki se je vnovič razvelo ob volitvah leta 1950 in ob tržaški krizi leta 1953, in prisilno odstranjevanje nezaželenih oseb so spremljali ukrepi za zapiranje meje med conama. Skupno je v povojnem času z istrskega ozemlja, ki je prešlo pod slovensko suverenost, odšlo okrog 30.000 ljudi, predvsem Italijanov. Bali so se, da se bodo dokončno znašli na napačni strani »železne zaves«. Večinoma so odselitev doživljali kot izbiro za svobodo. Primorske selitve so bile sestavni del upadanja večjezikovne in večkulturne stvarnosti v srednji in jugovzhodni Evropi.

Tudi danes ali danes še posebno Slovenija diha na Primorskem. Primorska je sredozemski del Slovenije. Slovensko Primorje in vsa Primorska se lahko

primerjata z italijansko Toskano ali francosko Provanso, z Azurno obalo in mirne duše - z ameriško Kalifornijo. Tako kot v teh imenitnih deželah, tudi na Primorskem, v Goriških Brdih in na Koprskem pridelujejo odlična, svetovno znana vina! Primorska daje Sloveniji bolj sproščen, lahkotnejši, moderen, perspektiven značaj. Podnebje je milejše, ljudje praviloma bolj odprti in veseli. Na Primorskem je Slovenija v stiku z zanimivim, gospodarsko najbolj razvitim svetom.

Lahko bi obžalovali, da še danes vsi slovenski Primorci ne živijo v eni državi. Toda vsi Primorci danes živijo v istem gospodarskem, vse bolj tudi socialnem sistemu, ki se imenuje Evropska unija. Nekoč so se ljudje bali hoditi čez državno mejo na Primorskem. Včasih so Slovenci preko te meje bežali, mnogim ni uspelo priti na drugo stran. Danes te meje praktično ni več, čez nekaj mesecev pa o njej ne bo več sledov.

Pred nami je čas izzivov, velikih gospodarskih in kulturnih priložnosti. Morda koga skrbi, kaj bo, če bodo tujci odkrili bogastvo in lepote Goriških Brd, Brkinov, slovenske Istre in Krasa. To nas ne sme skrbeti, to moramo izkoristiti. Slovensko Primorje in Goriško utegneto postati eno najpomembnejših turističnih središč Evrope.

Z združevanjem Evropejcev v Evropski uniji je - vsaj v EU - dokončno premagano ozračje spora med civilizacijami. EU predstavlja možnost ponovnega razcveta večnarodnega in večkulturnega sožitja in brezmejnega sodelovanja med narodi, ki so jih zgodovinski viharji prestavljali po zemljevidu, preganjali čez meje, ali jih zapirali v politične trdnjave. Vrnili so se časi, ko brez težav živimo drug ob drugem. Danes smo Avstriji, Italijani in Slovenci prijatelji. Kot se reče v modernem jeziku računalniške dobe: smo prijatelji po defaultu! In ko postane članica EU tudi Hrvaška, za njo pa Makedonija, Črna gora, Srbija, Bosna in Hercegovina in Kosovo, bomo vsi obvezno prijatelji! Nobene druge izbire ne bo kot prijateljstvo!

Slovenska Primorska ima danes dve univerzitetni središči: Koper in Novo Gorico. Na Primorskem je vse več prodornih podjetij. Slovensko Primorje je zgled kulturnega sožitja in dialoga. Narodne manjšine v Sloveniji, vse bolj pa tudi v Italiji, predstavljajo pestrost sredozemskega in evropskega življenja.

Končana je prva, končana je druga svetovna vojna; in končala se je hladna vojna. Vojna je končana! Vrnitev Primorcev in njihova vključitev v Slovenijo je bila prava rešitev, tako kot je bila prava rešitev vrnitev Slovencev v Evropo. To je edina mogoča pot tudi za druge države, ki so nastale po razpadu Jugoslavije ob koncu hladne vojne. Primorska je vstala in se zravnala. Ob vključitvi Slovenije v EU pa se je sprostila in razmahnila, zadihala s polnimi pljuči. Naj živi slovenska, naj živi evropska Primorska!

www.regione.fvg.it

nova spletna stran

Aktivno poslušanje

Nova spletna stran dežele Furlanije Juljske krajine nudi možnost državljanom, da posredujejo svoja stališča na različne načine, kot so na primer hitre raziskave javnega mnenja, web-konference (Predsednik odgovarja državljanom neposredno skozi ekran), mnenjski vprašalniki.

Nove storitve

Nuditi storitve državljanom pomeni tudi omejiti birokracijo in povečati možnosti medsebojnih stikov z javno upravo. Nova spletna stran nudi možnost opozarjanja, posredovanja predlogov in pritožb, kar vse lahko poteka preko računalniške tipkovnice. Obstajajo tudi Podcast, feedRSS in delovne skupnosti. Med novostmi je služba Avisami, ki posreduje uporabniku podatke preko sms sistema in elektronske pošte.

Inteligentne poti

Vodene poti za naglo in olajšano vstopanje na različna tematska področja. Pozornost je usmerjena na naslednje vsebine: focus in banner naju po enostavnih poteh vodita do cilja našega iskanja.

Jasne informacije

Vsebine strateškega pomena se stalno dopolnjujejo tudi z novicami iz smeri v različnih jezikih.

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIAwww.regione.fvg.it
www.fvg.tv

SPOSOSBNI

za

širjenje znanja

VELIKI TRG - Zbrali so se gasilci iz Trsta, Slovenije in Avstrije

Manifestacija prijateljstva za dodatno krepitev sodelovanja

Pobudo je dal podtajnik Ettore Rosato - Vse je potekalo trojezično - Vozila in vaje prava paša za oči

Med manifestacijo »gasilci brez meja« na Velikem trgu so posebno pozornost namenili najmlajšim, ki so se ob zabavi tudi marsikaj koristnega naučili

KROMA

JAVNI PREVOZI - Pri Trieste Trasporti

Bazni sindikat se hvali z zelo visoko udeležbo pri stavki

Z udeležbo pri včerajšnji stavki pri prevoznem podjetju Trieste Trasporti so pri baznem sindikatu zadovoljni. Pravijo namreč, da je po njihovi oceni k stavki v jutranjih urah pristopilo 65% zaposlenih, popoldne pa kar 75%, kar naj bi pomenilo, da so stavkali tudi člani drugih sindikatov. Podatki, ki jih je posredovalo podjetje, so precej drugačni, zjutraj naj bi stavkalo 50% uslužbencev, popoldne 39%.

Pri baznem sindikatu napovedujejo, da bodo oklicali nove stavke, če ne bo posega tržaške občine, pokrajine in prefekture, da bi podjetje naposled začelo z uresničevanjem zahtev, ki so jih iznesli v posebni resoluciji. Slednje so prejšnji mesec že izročili omenjenim institucijam. Podpisalo jo je 300 od skupnih 830 šoferjev pri Trieste Trasporti. Glavne zahteve se nanašajo na izboljšanje delovnih razmer in kvalitete storitev, povečanje varnosti na prevoznih sredstvih, spremembo industrijskega načrta ter odstranitev vodilnih funkcionarjev.

Velika manifestacija »Gasilci brez meja« na Velikem trgu ni bila samo paša za oči ob pogledu na najrazličnejša gasilska vozila in sredstva, tudi ni bila samo priložnost za poučno igro, namenjeno otrokom, bila je tudi in predvsem otipljiv dokaz o krepitvi dobrososedskih odnosov ter spodbuda, ki jo predstavlja ukinjanje meje za še tesnejše sodelovanje. Pred sto leti bi bilo to, kar se je včeraj dogajalo na Velikem trgu, nekaj normalnega, je dejal župan Roberto Dipiazza. Slišati je bilo namreč italijansko, slovensko in avstrijsko govorico, tudi sam je pozdravil v vseh treh jezikih, gasilske enote različnih narodnosti so delovale sinhrono kot v časih, ko so jih sestavljali pripadniki različnih narodnosti.

Poseben pomen zamisli, ki so jo uresničili na pobudo podtajnika na notranjem ministrstvu Ettoreja Rosata, je tudi v tem, da se nanaša na izredno občutljivo področje, varnost občanov: ogenj in razne naravne katastrofe ne poznajo meja in zato je sodelovanje med gasilci iz Italije, Slovenije in Avstrije še toliko bolj dragoceno in dobrodošlo. To sodelovanje sicer že obstaja, vendar delajo na tem, da bi ga še nadgradili, kot nam je v pogovoru dejal poveljnik tržaških gasilcev Loris Munaro. Že danes ni nobenih ovir za skupno poseg gasilcev na obmejnem območju, na podlagi januarja podpisanega sporazuma med FJK in obmejnimi pokrajinami Slovenije o medsebojni pomoči ob naravnih in drugih nesrečah pa lahko gredo tudi preko meje v notranjost druge države, vendar morajo predhodno obvestiti center v Palmanovi oz. Ljubljani. S 1. januarjem ne bo več kontrole na meji in bo še lažje.

Veliki trg in sosednji Borzni trg ter Nabrežje so preplavila gasilska vozila vseh vrst in starosti, od naj sodobnejših, ki jih uporabljajo na letališčih, do tistih, ki nosijo častiljive letnice. Pritegnile so pozornost odraslih, a še zlasti otrok, ki pa so se navduševali predvsem za starejše modele. Plezali so nanje, sedli za volan, vlekli za zvonce, eden je celo odkril, kam treba pritisniti, da se vključi sirena. Nekateri so se tudi fotografirali v družbi gasilcev iz Mantove, ki so nosili skoraj sto let stare uniforme. Prava poslastica so bile tudi razne vaje, od plezanja po visoki lestvi, sestavljeni iz več delov, do gašenje jeklenke, spuščanje z vrha palače, v kateri je prefektura (tržaška ekipa, usposobljena za posege v jamah, na rekah, v gorah), poseg ekipe, usposobljene za bakteriološke, kemijske in radiološke primere itd.

Poleg Dipiazze se je Rosatu zahvalila tudi predsednica tržaške pokrajine Teresa Bassa Poropat, ki je naglasila, da združevanje moči na področju varnosti predstavlja pomemben signal. Pozdravila sta tudi poveljnik avstrijskih gasilcev Peter Ebner ter poveljnik gasilske zveze Slovenije Matjaž Klarič. Tudi Rosato je pozdravil v vseh treh jezikih in dejal, da gre za pobudo prijateljstva na poti približevanju padca meja. Poleg tega tudi služi delovnim odnosom na področju nudenja pomoči. Tudi sprejem na županstvu, kjer so si izmenjali darila, je potekal v vseh treh jezikih. Program, ki se je izvajal na Velikem trgu, je v italijansčini in slovenščini napovedoval gasilski funkcionar iz Trsta Aleksander Sancin, poskrbeli so tudi za avstrijski prevod. Sledil je še sprejem na prefekturi.

Z onkraj meje so poleg Klariča prišli še poveljnik gasilske brigade iz Kopra Vili Bržan, direktor zavoda za gasilsko in reševalno službo iz Sežane Igor Bole, direktor gasilske brigade iz Nove Gorice Anton Petrovčič, vodje uprave za zaščito in reševanje iz Postojne Štefan Majcen, iz Nove Gorice Samuel Kosmač ter iz Kopra Boris Zvezdan, koprski podžupan Jani Bačič in sežanski Božo Marinac. Na koncu bi še omenili, da je bil med sponzorji manifestacije en sam transparent, in sicer Zadržne kraške banke.

Bojijo se za usodo romunske državljanke

Policija se je obrnila do slovenske in tudi do romunske policije, saj se boji za usodo neke romunske državljanke, za katero se je izgubila vsakršna sled. Njenega soproga, prav tako romunskega državljan, so namreč našli na Krasu, v bližini raziskovalnega območja. Pri sebi je imel tudi ženin potni list, bil pa je precej zmeden in se med drugim napedel agente, tako da so ga aretirali. Zgleda, da sta v noči na petek prenočili v hotelu na Fernetičih. Poleg sil javnega reda so se iskanju izginule ženske pridružili še člani civilne zaščite in gorske reševalne službe.

Prevažal tri ukradene izvenkrmne motorje

Kraja izvenkrmnih motorjev je donosen posel, o tem ni nobenega dvoma. Prav pred kratkim smo pisali o tatvinah v Sesljanskem zalivu, iz katerega so izginila tudi večja plovila, ne samo motorji. Zelo verjetno se za krajami skriva organizirani kriminal, o čemer naj bi pričala tudi aretacija, ki jo je opravila avstrijska policija. Prijela je namreč nekega Roma, ki je v dostavnem vozilu prevažal tri ukradene izvenkrmne motorje. Vozilo je bilo registrirano na ime neke Romke, ki je »lastnica« še na stotine drugih vozil.

Danes dan odprtih vrat v Wartsili

Danes od 11. do 17. ure bo v tovarni Wartsila v Boljuncu dan odprtih vrat, med katerim si bodo lahko obiskovalci ogledali obrat in se zadržali v pogovoru z odgovornimi. Ob 12. uri bo udeležence, med katerimi pričakujejo predstavnike oblasti, goste, zaposlene in njihove družinske člane, nagovoril predsednik družbe Wartsila Italia Sergio Ruzeto.

Občina Devin Nabrežina prireja tečaje

Devinsko-nabrežinska občinska uprava prireja tečaje informatike, angleščine, slovenščine in nemščine, ki bodo potekali v Grudnovi hiši v Nabrežini od oktobra 2007 do maja/junija 2008. Interesenti lahko dvignejo v pisne pole in dobijo potrebne informacije pri okencu urada za stike z javnostjo (brezplačna telefonska številka 800 00 22 91), ki posluje v Grudnovi hiši v Nabrežini št. 158, z naslednjim urnikom: ponedeljek - petek 9.00-13.00, sreda in četrtek tudi 14.00-17.00. Vpisovanje se bo končalo v petek, 28. septembra 2007.

Selitev nabrežinskega urada za bencin

Občina Devin Nabrežina obvešča, da se okence urada Trgovinske zbornice za bencin po znižani ceni seli iz dosedanjih prostorov pri občinski palači v Nabrežini, v prostore urada za stike z javnostjo v Grudnovi hiši v Nabrežini št. 158. Urnik poslovanja okenca ostaja nespremenjen, ob ponedeljkih od 16.00 do 18.00 ure.

Dopolnilo

Iz poročila o udeležbi SDGZ na celjskem sejmu, ki smo ga prejeli od združenja, so izpadla imena nekaterih članov. Poleg obrata precizne mehanike iz OC Dolina PML in umetnostnih obrtnikov Bogomila Doljak (les), Pavla Hrovatina (kamen) in Marka Milkoviča P'ca (les in kamen), imajo v standu združenja svoje eksponate še Gabrijela Osbich iz Boršta (umetnostna keramika), Pavel Doljak iz OC Dolina (gradbeništvo) in pekarna in čokoladnica Ota, ki ima obrata v Boljuncu in OC Dolina.

KRAŠKA OBČINA - V petek zvečer je bil na vrsti vaški sestanek na Proseku

Treba je gledati na interese skupnosti, ne na interese strank

Kaj pa italijansko govoreče prebivalstvo in ezuli? Morda sestanek tudi v Naselju sv. Nazarija

Petkovo vaško srečanje na Proseku je bilo med vsemi dosedanjimi sestanki za ustanovitev nove, samostojne kraške občine, še najbolj razpravljajsko pestro in razgibano. V krožku Primorja je po že štirikrat preizkušenem receptu najprej govoril koordinator delovne skupine za sklic referendum za novo občino Dario Vremec. Tokrat se je uvođoma spomnil obletnice Tigra in si pri Borisu Pahorju izposodil novodobno geslo gibanja za samostojnost obeh kraških rajonov v tržaški občini: Človek je človek, če zna zaščititi svoj kraj. Danes imamo enkratno priložnost, da z novo družbeno zavestjo preoblikujemo sedanje stanje in dosežemo cilje, ki jih dosedanje občinske uprave, tako desne kot leve, niso uspeli uresničiti, je poudaril.

Referendum za ustanovitev nove občine, ki ga zakonito omogoča deželni zakon iz leta 2003, je sredstvo, ki ga gre v tem primeru izkoristiti, da ne bo ponovnih obžalovanj, kot je bilo pred več kot pol stoletja s Svobodnim tržaškim ozemljem, ki ni bilo uresničeno, kar še sedaj marsikdo obžaluje, je Vremec ponudil kot primerjavo. Ponovil je, da so ljudje sedaj prepuščeni sami sebi in da nimajo besede pri upravljanju lastnega ozemlja. Dosedanji upravni sistem je storil temu ozemlju le škodo, zato ga gre spremeniti z uvedbo nove, samostojne upravne enote.

Pa so se začela vprašanja in samosvoji pogledi na zadevo.

Kako bo funkcionirala nova občina? Vremec: »Tu ne bo nobenega problema, saj imate že rajonski svet. Prostori bodo isti, le Dežela bo dala denar novi občini, namesto tržaški.«

So politične stranke zainteresirane za novo občino, ali ne? Vremec ni odgovoril: »Nova občina je stvar prebivalstva.«

In začela so se kresati mnenja o politiki in strankah. Stranke nimajo nobenega interesa za novo kraško občino, ker bi izgubile svoj rezervoar glasov, je bilo slišati. In še: Interesi strank imajo malo opraviti z interesi skupnosti, treba pa je gledati na interese skupnosti, ne na strankarske interese.

Podan je bil tudi »padansko« obarvan predlog: kot je bila Severna liga ustanovljena iz protesta proti strankam, tako

Med proseškim sestankom o predlogu za samostojno kraško občino

KROMA

bi lahko mi ustanovili našo Kraško ligo proti strankam.

Na Proseku je bilo prvič zastavljeno tudi etnično vprašanje: tu živijo tudi Italijani in ezuli. Ali bodo šli delat občino za nas?

Vprašanje je imelo svoj logični privesek: delovna skupina je predvidela devet vaških sestankov o »odcepitvi« po prav tolikih kraških vaseh. Zakaj ni bilo predvideno tudi srečanje v ezulskem Naselju sv. Nazarija? Zagotovljeno je bilo, da bo delovna skupina skušala prirediti srečanje tudi tam. Nakazano konfrontacijo med Italijani in Slovenci pa je Vremec skušal omiliti, češ, da je treba sodelovati, ker je zdrava administracija v interesu vseh.

Veliko je bilo povedano o stroških, ki jih »zahteva« politika. Vremec je namignil na povsem novo in doslej še nepreizkušeno možnost: »odcepljena« občina naj bi imela le župana in občinski svet, brez odbornikov. Tako bi prihranili.

Tudi izraz »odcepitev« ali »secesija« ni bil vsem po godu: bolje je bilo, ko bi govorili o »vrnitvi k neposredni demokraciji.«

Občinski odbornik Levih demokratov Stefano Ukmar je spomnil, da bi morali v morebitno novo občino vključiti tudi Grljan in Miramar, ki sta zgodovinsko sodila pod Prosek. Skušal je tudi opozoriti, koliko bi znašali stroški za vse službe (redarsko, zdravstveno, šolsko, socialno...), ki bi jih morala nova občina plačati, pa so ga zavrnili, češ, najprej ustanovimo novo občino, potem bomo delali račune.

Ob tem so bile omenjene možnosti povezovanja s sosednjimi občinami, tostran in onstran meje, pa tudi prepričanje, da so majhne občine bolj učinkovite kot velike. Nekaj solz je bilo potočenih zaradi zaprtja doma za ostarele Don Marzari v Naselju sv. Nazarija, »ki ga bo občina prodala, pridobljeni denar pa investirala drugje«, nekaj tudi za nekdanji cvetličarski center Ersa pri Proseku, ki ga upravitelji niso znali izkoristiti, da bi Trst postal kot... Sanremo. Namesto cvetja bo tam kmalu zrasel samostan, je bila bridka ugotovitev.

Ko je Vremec orisal občinski program javnih del za zahodni Kras, in omenil, da je najvišji prispevek - milijon evrov - namenjen gradnji romskega kampa na Vejni, je izzval ogorčen protest večine prisotnih, slišati pa je bilo tudi sramotno provokatorsko ugotovitev: »Če bi pred 60 leti izpuhteli skozi dimnik, bi sedaj ne imeli tega problema...«

Srečanja na Proseku se je udeležilo 58 ljudi. »Zaradi dveh vaščanov italijanskega rodu pa je dejansko ves sestanek potekal v italijanščini,« sta ugotovili najmlajši udeleženci.

Ob koncu se je v skupino, ki bo izdelala zahteve vasi in izbrala svojega predstavnika v odboru za sklic referendum, vključilo devet ljudi: Sara Ferluga, Selenia Umek, Daniel Grbec, Sergio Ukmar, Fulvio Modotto, Wilma Campaniali, Bojan Naberger, Žarko Bukavec in Sandor Bukavec.

Prihodnje vaško srečanje za samostojno kraško občino bo jutri v Bazovici.

SSK - Pokrajinsko tajništvo

Pozornost dogajanju okrog »kraške občine«

Na zadnji seji pokrajinskega tajništva Slovenske skupnosti je tekla beseda o pobudah ob nastajanju demokratske stranke in o delovanju stranke na teritoriju. Tajništvo se je srečalo z deželnim svetnikom Lupierjem, ki je opisal priprave na volitve vodstvenih organov nove stranke in pobude raznih kandidatov. Odgovoril je tudi na nekatera konkretna vprašanja v zvezi s tem pomembnim dogodkom na naši politični sceni. O zadevi bo razpravljal pokrajinski svet stranke prihodnji teden.

Glede delovanja na teritoriju SSK z veliko pozornostjo in zanimanjem spremlja dogajanje okrog zahteve po nastanku nove občine na tržaškem delu kraške planote. Brez vsakega dvoma je za proteste in za sistematično zastopavanje kraškega dela občine kriva sedanja občinska uprava, ki v sedmih letih na ozemlju, ki predstavlja polovico njenega ozemlja, ni nič pomembnega naredila, poleg morda rednega vzdrževanja samo nekaterih objektov. Nekatera javna dela pa so nastala po za slugi in s sredstvi drugih uprav. Zato so veliki proglasi župana Dipiazze, kaj vse je dal

na Kras, neresne in neutemeljene trditve. Najbolj pomembno pa je dejstvo, da zahteva po avtonomni upravi prihaja neposredno od ljudi obeh narodnosti in raznih prepričan, ki polnijo dvorane po kraških vaseh in volijo predstavnike za uresničitev ambicioznega načrta.

Politika ne more izostati pri pomoči ljudem, še manj pa slovenska stranka, ki je nastala za to, da stoji ob strani našemu človeku, ki je v teh krajih redno oškodovan tudi v osnovnih pravicah. V tem smislu bo SSK še naprej budno spremljala dogajanje in bila na razpolago vsem prebivalcem kraškega dela tržaške občine. Ob tem pa stranka pričakuje odgovoren in resen nastop deželne uprave za uresničitev zakonov in ukrepov v korist kraškega ozemlja, kot tudi tržaške pokrajinske uprave, ki je obljubila širokopotezni načrt za valorizacijo gospodarstva in kulture Krasa, a do danes brez vidnejših rezultatov.

Svetnik Švab in rajonski predstavniki bodo vztrajali pri zahtevi, da občinska uprava nudi vsem predelom njenega ozemlja enake možnosti razvoja kot za mesto.

ZDRAVJE - CUP Od jutri novosti pri naročanju

Z jutrišnjim dnevom se bo spremenila organiziranost bolnišničnih okenc Cup. V glavni bolnišnici ne bo več mogoče naročati ambulantnih specialističnih storitev, bo pa mogoče pri okencih (ki delujejo od 6.50 do 13.00) naročiti laboratorijske izvide, plačati tiket, se prijaviti za zasebne preglede pri specialistih, dvigniti izvide, kopije kliničnih map in drugo zdravstveno dokumentacijo.

Za naročanje specialističnih pregledov se bo od jutri potrebno obrniti na okenca bolnišnice na Katinari, ki so bila v ta namen ustrezno okrepljena in delujejo od 6.50 do 18. ure, na zdravstvena okrožja ali na otroško bolnišnico Burlo Garofalo. Ostaja tudi možnost naročanja izvidov v številnih lekarnah v pokrajini. Za naročanje pregledov in izvidov po telefonu je od ponedeljka do petka med 8. in 13. uro operativna številka 040 6702011.

Zahtevnejše izvide, kot so npr. magnetna resonanca, TAC in radiologija s kontrastom, bo treba zaradi njihove specifičnosti naročati na Katinari, na sedežih zdravstvenih okrožij ali po telefonu (040 6702011).

Zadnja novost, ki se bo zgodila jutri, je preselitev upravnih okenc zdravstvenega okrožja št. 2 iz Ul. Nordio v glavno bolnišnico (območje CUP).

SLAVISTIKA - Od 18. do 20. oktobra v Kulturnem domu

Čez dober mesec bo Trst prvič gostil Slovenski slavistični kongres

Od 18. do 20. oktobra bo Trst prvič gostil Slovenski slavistični kongres oziroma znanstveni sestanek, ki ga od leta 1989 promovira Slavistično društvo Slovenije. Z lanskim letom je društvo načrtovalo vrsto kongresov zunaj slovenskih meja, točneje v Zagrebu, Trstu in Celovcu. Projekt je izraz volje po obravnavanju jezikovnih in filoloških vprašanj z upoštevanjem narodnega prostora, ki ga državne meje ne morejo uokvirjati. Kot je zapisal Miran Hladnik, projekt dejansko utemeljujeta »potreba po promociji slovenistike na univerzah sosednjih držav« in »priložnost artikulacije tistih jezikovnih, literarnih in nacionalnopolitičnih tem, ki so povezane s kongresnim dogajališčem.«

Po lanskem kongresu v Zagrebu bo torej zdaj na vrsti mesto Trst, ki bo s svojo jezikovno in kulturno identiteto postalo snov za poglobljeno strokovno razpravo pod naslovom Živeti mejo. Predavatelji bodo s svojimi posegi razmišljali o vlogi slovenskega jezika v multikulturnem, obmejnem prostoru,

MIRAN KOŠUTA

ARHIV

na osnovi štirih tematskih sklopov. Referati bodo zadevali temo primorske večkulturnosti, aspekte slovenske književnosti v Italiji, slovensko-italijanske primerjalne vede in slovaropisje, učenje in poučevanje slovenščine v večjezičnem prostoru in dosežke slavistične medkulturnosti.

Kongres je dogodek primarnega pomena na področju študija in vrednotenja slovenskega jezika, ki bo v tržaški Kulturni dom privabil stotine raziskovalcev in strokovnjakov in bo idealno povezal univerze v Trstu, Vidmu,

Ljubljani, Kopru in Novi Gorici. Na kongresu pričakujejo tudi docente z drugih vzhodno - oziroma srenjeevropskih univerz. Dogodek bo predstavljal izredno priložnost tudi za gostitelje oziroma za celotno manjšinsko stvarnost, ki bo objekt in subjekt poglobljanja; v načrtu so tako pobude za vrednotenje beneškega jezikovnega in literarnega zaklada in razstava, ki jo bodo priredile tržaške šole vseh vrst in stopenj. (Podobno kot je bilo na Pomorski postaji leta 2005 ob 60-letnici slovenskega šolstva v Italiji).

Program kongresnikov bo dopolnil tudi turistično-informativni del z organiziranim izletom po tržaški okolici, od Devina skozi Breg in na tržaški Kras. Razne krajevne uprave in univerzitetne ustanove so potrdile svoje pokroviteljstvo in sodelovanje, med njimi Dežela Furlanija-Juljska krajina, Pokrajina Trst in občine, slovenski konzulat v Trstu, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, krovni organizaciji SKGZ in SSO, Zadruga kraška banka in Sklad Zora in Libero Polojaz.

Za koordinacijo kongresa je bila potrebna ustanovitev priložnostnega organizacijskega odbora v kraju dogajanja. Odgovornost za logistične in promocijske vidike dogodka je prevzela skupina tržaških profesorjev in kulturnih delavcev, odboru predseduje Boris Pangerc, nad organizacijo kongresa pa bdi predsednik Slavističnega društva Slovenije Miran Košuta, ki tudi urejuje priložnostni zbornik. Odbor deluje v sklopu Zveze slovenskih kulturnih društev.

Ob predavanjih bodo predstavljene tudi slavistične in slovenistične strokovne publikacije. Najvažnejši bo seveda omenjeni zbornik, ki bo pravzaprav simbolično zaznamoval celotni kongres, ki bo med drugim potekal tudi v znamenitu počastitve 400-letnice izdaje prvega italijansko-slovenskega slovarja, ki je izšel v Trstu leta 1607.

Slovenski slavistični kongres v Trstu bo, kot omenjeno, potekal pod geslom Živeti mejo.

Rossana Paliaga

LIONS CLUB TRIESTE EUROPA - Razprava po žgoči temi

Slovenci in Judi v Trstu združeni samo v Rižarni...

Silvia Bon in Jože Pirjevec osvetlila konfliktualne odnose med skupnostima

Odnosi med Slovenci in Judi v Trstu je bila zelo zanimiva tema srečanja, ki ga je v petek zvečer priredil Lions Club Trieste Europa. O tej temi sta govorila zgodovinarja Silvia Bon in Jože Pirjevec, prva se je osredotočila na vlogo Judov v Trstu, drugi pa je poleg obravnavanja slovenskega življa obširno spregovoril tudi o tem, kar je obe skupnosti delilo in združevalo.

Tega, kar je združevalo, je bilo pravzaprav zelo malo: Slovenci in Judi so bili v Trstu združeni samo v času nacistične okupacije, to je, bili so »združeni v Rižarni«. Prej in potem pa so se njihove poti močno razhajale, saj sta ti dve skupnosti zastopali različne interese.

Kot je pojasnil Pirjevec, so bili Slovenci v Trstu močno organizirani, bili so meščanstvo, in sicer liberalno meščanstvo, ki si je v času avstro-ogrske monarhije, to je ob koncu 19. in začetku 20. stoletja, zadalo za cilj povezavo z drugimi južnimi slovanskimi narodi in oblikovanje nekakšne Jugoslavije v okviru cesarstva. Po drugi strani so Judi težili k odcepitvi in bili na strani Italije, ki je bila takrat liberalna in veliko bolj naklonjena Judom kot avstro-ogrska monarhija. Tu je Bonova pripomnila, da to ni veljalo za vse Jude, kajti višji judovski sloj je bil zvest Dunaju in torej avstrijskantski, ter se je po priključitvi Trsta Italiji celo izselil. Drži pa, da je glavnina Judov z velikim zanimanjem gledala proti Italiji.

Ti dve etnični skupini sta si bili dolgo v konfliktu, ki pa je bil vedno samo verbalen. Tudi gradnja sinagoge v mestnem središču leta 1912 je bila, tako Pirjevec, nekakšen odgovor na gradnjo Narodnega doma, »prvega polivalentnega centra na svetu«, kjer so bili gledališče, časopis, banka, restavracija, hotel, skratka v malem to, kar je danes v podobnih centrih po vsem svetu. In ta center v mestnem središču je bil vsem zelo v napoto; zato so ga tudi ob prvi priložnosti požgali.

Po koncu prve svetovne vojne se je stanje spremenilo; judovska skupnost je v Trstu okrepila svojo vlogo, Slovenci pa so postali manjšina, ki se je je hotela nova oblast čimprej znebiti. Tako so odstavili škofa Karlina, Pirjevec pa je nato navedel še ostale ukrepe oblasti: ukinitvev društev, zaprtje slovenskih šol, poudarjanje primkov, prepoved tiska, pa tudi požige kulturnih domov. Slovenci so se uprli z orožjem, s posegi, ki bi jim danes lahko rekli terorizem. Na to je Italija s pomočjo posebnega fašističnega sodišča odgovorila s prvim tržaškim procesom in z ustrelitvami v Bazovici, s strelji v hrbet, kot se streljajo izdajalci. Prišlo je do pravega spopada civilizacij, ki se je nato nadaljeval vse do konca vojne in še po njej. »Skupnosti se enostavno med seboj nista razumeli,« je poudaril Pirjevec.

Fašizem je zaostroval boj proti Slovincem, ob koncu 30. let pa tudi proti Judom, z rasistično zakonodajo in drugimi diskriminacijami. Pripadniki judovske skupnosti so izgubili vodilna mesta v podjetjih in v javni upravi, po začetku vojne pa niso imeli niti pravice do kart za nakup hrane, kot je izrecno poudarila Silvia Bon. Potem so jih začeli tudi fizično preganjati in z nemško okupacijo se je ta pregon spremenil v genocid.

Edino tu sta si bili torej obe skupnosti zelo blizu, po vojni pa sta se začeli takoj razhajati: Američani so namreč Judom takoj izplačali odškodnino, Slovincem pa ne, saj rasistična zakonodaja o njih ni govorila.

Srečanje, ki mu je sledila razprava, je bilo vsekakor zelo zanimivo, saj je odprlo dokaj nepoznano tematiko, ki je mestoma šokirala občinstvo. Pomirjujoče je bil tako le Pirjevčev opozorilo, da bo v Evropi treba najti nove oblike vrednotenja različnosti in da verjame, da to ni nemogoče. (bbr)

Jože Pirjevec, predsednik kluba Dario Stechina in Silvia Bon med petkovo razpravo

KROMA

BIOGRAFIJA - Tržaški Jud iz bogate plemiške družine

Mogočna duša Lea Castellija, elegantnega vizionarja

Edinstveni aristokrat, ki svojo samozavestno originalnost ponese v svet in spremeni tok sodobne umetnosti. Začetnik Pop Art in veliki oznanjevalec avantgarde prejšnjega stoletja. Leo Castelli je simbol in ikona sodobne umetniške scene, ki jo je za vselej sooblikoval in z njo sodeloval; ponosno, na videz vzvišeno, a neverjetno iskreno in preprosto.

Zgodba o biografiji tržaškega Juda iz bogate plemiške družine Lea Castellija, ki so jo pred kratkim predstavili v prestižnih prostorih muzeja Sartorio, je zelo tehtna in vredna razmisleka. To potrjuje tudi vzdušje, ki je vladalo na srečanju in elitna imena prisotnih poznavalcev, strokovnjakov in radovednežev, ki so se pred navdušeno publiko zvrstila v eminentni sobani Giorgia Costantinidesa. Državna premiera biografije Lea Castellija s podnaslovom »Italijan, ki je umetnost ponese v Ameriko«, je literarnim poznavalcem razkrila novo, a vendarle ne ravno nepoznano figuro. Avtor knjige, Newyorčan Alan Jones, je namreč od nekdanj raziskoval svet in se velikokrat ustavljal v Trstu. Poleg tega je o Castelliju sa-

mosvoje in marljivo raziskoval, prebiral in spoznaval, saj je v mladih letih tudi sam podlegel Castellijeви intelektualni privlačnosti. Pred nekaj meseci je potrkal na vrata založbe Alberta Castelvechija in predstavil svoje delo, ki spaja tržaško kulturniško figuro s kruto pristnostjo svojega New Yorka petdesetih let. Knjiga ima torej za Trst neizbežno simboličen pomen in za nekaj dni zamuja stoto obletnico Castellijevega rojstva, rojstva velikega intelektualca, umetnika, mecena in kulturnega delavca, ki je s svojo življenjsko močjo neizbrisno posegel v potek avantgarde.

Novinarka in umetniška raziskovalka Marianna Cerboni je na predstavitvi razkrila svoje prvo srečanje z Alanom Jonesom v neki majhni zaprašen tržaški starinarni, kjer se ji je olikano približal in predstavil. Biografija je po njenem mnenju do potankosti obdelana študija o Castellijevi personi iz vseh zornih kotov, kar najbolje razjasni njegov ustvarjalni zagon. Knjiga je natančna, bogata, polna goste dokumentacije in točnih podatkov, hkrati pa tekoča, preprosta in začinjena z neverjetnimi anekdotami.

Čeprav je Castellijevo življenje valovito prepletanje izkušenj, potovanj in novih poznanstev, tragike in ljubezenskih avantur, je njegova vloga danes zelo jasna. Preko svoje nalezljive žilice je namreč med drugo svetovno vojno iz Evrope, domačega Trsta, zanimive Bukarešte in elitnega Pariza onkraj Atlantika ponesel avantgardni stil, ki se je kaj kmalu globoko zasidral v New Yorku in se razcvetel na rodovitnih tleh odpadniških ameriških umetnikov. Alternativni ustvarjalci, ki so se zatekali k drogim in alkoholu, so s skepsjo sprejeli perfektnega, postavnega in vzvišenega Italijana, Castellijevo plemenita razgledanost pa je ravno v temačnih newyorških ulicah spodbudila razvoj Pop Art. Sam je kasneje odprl galerijo na 420 West Broadwayu, predvsem pa odkrival, motiviral in usmerjal mlade, še nepoznane umetniške duše, kot so Jackson Pollock, Jasper Johns, Frank Stella in Robert Rauschenberg.

Publicistiki in sodelavki pri reviji Espresso Adriana Polveroni je uspelo strniti pomen Jonesovega dela za tržaško mesto. Castellijev Trst je hkrati mesto Umberta Sabe, Itala Sveva in Jamesa Joycea, mesto cvetoče kulture in gospodarske rasti, mesto s prosto luko kot oknom v multietnični svet, moderna prestolnica umetnosti in trgovine, večjezično stičišče različnih kultur s pridihom habsburške teatralnosti. Castelli je torej v motivantnem okolju našel pravi navdih in se razvil v mogočnega gospoda z nepogrešljivim stilom in estetskim čutom, ki presega navidezno materialnost in puhlo bogastvo. V New Yorku je dobil ravno to, kar mu je manjkalo, namreč svobodo mišljenja in ustvarjanja ter pogum novodobnih ekscentrikov.

Leo Castelli je poleg drugega ustvaril tudi moderni sistem umetnosti, kot je izjavil založnik biografije Alberto Castelvechchi. Le ta sloni namreč na tesnem sodelovanju med umetniki, zbiratelji, mediji, trgovci, meceni in institucijami, kar omogoča uspešen izkoristek posameznikovih potencialov in razvoj stroke.

Na predstavitvi je poleg samega avtorja biografije Alana Jonesa, ki je izrazil srečo ob izidu knjige in občutke iz mladih let ob pogovorih s Castellijem, spregovoril še tržaška eminenca Gillo Dorfles. V zavidljivih letih se njegova kritična bistrost in tenkočutni humor le še krepita. O prijatelju Leu Castelliju pa je strnil misli s stavkom: »Bil je vedno brezhibno čeden in eleganten, a ni bila to skrivnost njegove zapeljivosti!«

Jernej Šček

»Zgodbe o volji in moči«
nocoj po slovenski televiziji

Slovenski deželni sedež RAI – Slovenski program bo nocej predvajal dokumentarni film »Zgodbe o volji in moči«, ki je po prvem predvajanju, februarja letos, doživel precejšen odziv gledalcev. V uro trajajočem filmu se odvijajo zgodbe petih invalidnih oseb, ki so znale z vztrajnostjo in veliko notranjo močjo najprej sprejeti svoj »drugačen« fizični položaj, nato pa v mejah, ki jih začenja invalidnost, najti svojo pot v svetu in uresničiti svoje načrte. Protagonisti in pripovedovalci svojih zgodb so slikar z usti, pesnik in kulturni delavec Benjamin Žnidaršič-Beno, športnik Pavel Križmančič, slikar z usti Vojko Gašperut-Gašper, dresurna jahačica Ana Humar in študentka Dana Čandek, ki se je po maturi na zavodu Združenega sveta v Devinu vpisala na univerzo na Škotskem. Pripovedi teh oseb so ganljive, obenem pa iz njih govori jeklena volja. Sporočilo, ki ga razberemo iz teh zgodb, je enostavno: življenje je vredno živeti tudi v drugačnem telesu ali, kakor pravi ena od protagonistk z verzom iz popevke, »Prava popolnost mora biti nepopolna«. Ponovitev bo na sporedu v četrtek, 20. septembra, ob 20.50.

Ženski pevski zbor
Prosek-Kontovel
stopa v novo sezono

S septembrom se spet začnajo vaje Ženskega Pevskega zbora s Proseka in Kontovela. Letos vstopa zbor že v svojo osmo sezono in se lahko pohvali s kar uspešnim delovanjem v vseh teh letih: od rednega sodelovanja pri raznih zborovskih revijah (Revija Cerkvnenih Pevskih Zborov, Primorska Poje, Dekanijska revija), do stalne udeležbe pri vaškem delovanju (Dan slovenske kulture, Prvomajski miting, itd.), pa vse do nastopov ob predstavitvah knjig in priložnostnih koncertov. Seveda tudi načrtov za prihodnost ne manjka, že oktobra se namerava namreč udeležiti Dekanijske revije, takoj nato pa se bo spoprijel z novim programom. Repertoar pevskega zbora je bil vsa ta leta karseda raznolik, saj obsega tako nabožne pesmi, kot tudi ljudske, priredbe ljudskih, pa vse do partizanskih pesni. Pri izbiri skladb daje večinoma prednost domačim slovenskim in predvsem primorskim avtorjem. Želja pevke je, da bi se njihove vrste letos še okrepile, zato vabijo vse, ki jih zanima petje in glasba, tako s Proseka in Kontovela, kot tudi iz bližnjih vasi, da pristopijo k ženskemu pevskemu zboru in se udeležijo prve vaje, ki bo v sredo, 19. t.m. ob 20.30 v župnišču na Kontovelu (za informacije: 040-225720 – Irena).

Še danes zaprtje
Furlanske ceste

Še danes bo zaradi del zaprt za promet odsek Furlanske ceste med hišnimi številkami 132 in 181/1, kjer bo tudi prepovedano parkirati oz. ustavljanje vozila. Vest je včeraj sporočila Služba za mobilnost in promet Občine Trst, ki v sporočilu za javnost utemeljuje zaprtje z deli, ki so nujna za nadaljevanje načrtovanih posegov za zaščito odseka, kjer so postavili Baileyev most pred hišnimi številkami 269 in 271. Konkretno bodo na delovišče postavili dva žerjava. Prehod bo dovoljen le rešilnim in policijskim avtomobilom ter vozilom in vozilom tamkajšnjih stanovalcev, ki bodo namenjeni na stranska območja. Tržaško prevozno podjetje Trieste Trasporti pa obvešča, da bodo zaradi zaprtja Furlanske ceste jutri in v nedeljo avtobusi št. 42, 44 in 46 s Proseka vozili po Nasedju sv. Nazarija, križišču Lanza, pokrajinski cesti št. 35, križišču na Opčinah, Novi cesti za Opčine in Ul. Fabio Severo do Oberdanovega trga, nazaj pa po isti poti. Pri tem urniki ne bodo doživeli sprememb. Za dodatne informacije sta na razpolago zelena brezplačna telefonska številka 800-016675 in spletna stran podjetja www.triestetrasporti.it.

FILM - Režiserka Liliana Cavani

V Trstu snemajo film o Einsteinu

Priznana italijanska režiserka Liliana Cavani se je sredi avgusta v Turinu lotila novega filmskega prvenca o življenju švicarsko-ameriškega fizika in matematika nemškega rodu Alberta Einsteina. Pravzaprav gre za televizijsko produkcijo v dveh delih za državno mrežo Rai in hkrati celovečerec v angleškem jeziku, ki ga bodo predstavili na svetovni sceni septembra oziroma oktobra naslednje leto. Za produkcijo je zadolžena filmska družba Ciao Ragazzi, ki jo upravlja Claudia Mori, v glavnih vlogah pa bodo nastopili italijanski igralci Vincenzo Amato (Einstein), Maya Sansa (prva žena Mileva) in pa Sonia Bergamasco (druga žena Elsa), ob njih pa se bo zvrstilo še veliko drugih, tudi Michele Placido.

Filmska ekipa je pred dnevi prispela tudi v Trst, da bi tu posnela več prizorov Einsteinovega življenja v Zürichu. Nedvomno enega od velikanov naravoslovnih znanosti bo Cavanijeva prikazala v drugačni, bolj osebni luči. Kot nam je včeraj med snemanjem povedal glavni organizator Angelo Zemella, bo režiserka osvetlila predvsem Einsteinove družinske odnose, njegovo človeško plat, torej. Življenje Nobelovega nagajenca za fiziko (leta 1921) je kajpak zanimivo; režiserka bo poleg njegovih izrednih študijev in bistrih idej, postavila pod drobnogled njegovi zakonski zvezi in odnos z otrokoma. Kaže, da je izredno pomembno vlogo v njegovem življenju odigrala prva žena, sošolka iz pedagoške zürške politehnikke Srbinjka Mileva Marić. Domneva se celo, da je bil njen delež pri relativnem gibanju ključen. Povsem različen pa je bil odnos z drugo ženo, sestrično Elso Lowenthal.

V petek se je snemalna ekipa z igralci in režiserko vred mudila v mestnem muzeju Murguro, ki je po ocenah scenografa in pa režiserke same idealna lokacija. Tu bo zaživel drugi Einsteinov dom, tisti v Berlinu iz leta 1919. Pohišstvo ustreza tistemu časovnemu obdobju in celoti daje občutek strogosti in reda. V naslednjih treh tednih bo ekipa snemala še na zavarovalnici Ras, v pristanišču, v neki vili na Opčinah ter po mestnih ulicah in trgih. (sas)

SKD Igo Gruden
v sodelovanju z Založništvom tržaškega tiska,
Združenjem kmečkih in podeželskih žena in SKD Vigred

vabi na predstavitev knjige ALENKE REBULA

BLAGOR ŽENSKAM

V ČETRTEK, 20. SEPTEMBRA OB 20.30,
V DVORANI I. GRUDNA V NABREŽINI.

Nastopili bodo plesalka Raffaella Petronio in plesna skupina MOSP,
kantavtorica Lara Puntar ob spremljavi kitarista Daria Vivianija;
knjigo bo predstavila Martina Kafol

GUŠTIN SERVICE PARTNER
VW-AUDI Obrtna cona "Zgonik" -Prosek zaposli resnega in sposobnega mehanika. Tel. 040-225343

OPČINE, stanovanje v pritičju, 60 kv.m, dajemo v najem za pisarno. Informacije: 3485289452.

PRODOMO GOSTINSKI OBRAT (dovoljenje in nepremičnina) v predmestju Trsta. Tel. 3286218084.

Kam po bencin

Danes bodo na Tržaškem obratovale naslednje črpalke:

AGIP Istrska ulica, Ul. A. Valerio 1 (univerza)

SHELL Drevored Campi Elisi 1/1 Q8 Domjo (Strada della Rosandra), Ul. D'Alviano 14

TOTAL Sesljan - dršč. c. 202 (km 27)

ESSO Milje - Ul. Battisti 6, Pokrajinska cesta km 8+738

ČRPALKE ODPRTE 24 UR NA 24 AGIP Devin (jug) - avtocesta A4 VE-TS, Valmaura - hitra cesta SS 202 km 36

TOTAL Devin (sever) - avtocesta A4 TS-VE

NOČNE ČRPALKE

IN SELF SERVICE

TAMAIL - Ul. F. Severo 2/3

AGIP Istrska ulica 155, Miramarski drev. 49, Ul. A. Valerio 1 (univerza), Katinara - Ul. Forlanini, Naselje sv. Sergija - Ul. Forti 2

ESSO Trg Foraggi 7, Zgonik - Državna cesta 202, Ul. Carnaro - Državna cesta 202 km 3+0,67

SHELL Ul. Locchi 3

V sodelovanju s FIGISC Trst

Loterija 15. septembra 2007

Bari	57	67	66	39	29
Cagliari	66	68	86	30	29
Firence	30	52	36	14	16
Genova	35	90	22	87	25
Milan	75	58	39	10	28
Neapelj	64	70	19	16	68
Palermo	10	39	59	82	34
Rim	72	43	51	40	10
Turin	85	41	54	19	28
Benetke	49	56	25	38	9
Nazionale	3	34	26	17	35

Super **Enalotto** št. 111

10	30	57	64	72	75	jolly	49
Nagradni sklad							3.704.516,52 €
Brez dobitnika s 6 točkami Jackpot							10.968.492,00 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami							0,00 €
16 dobitnikov s 5 točkami							46.306,46 €
1.474 dobitnikov s 4 točkami							502,64 €
58.952 dobitnikov s 3 točkami							12,56 €

Superstar 3

Brez dobitnika s 6 točkami	-€
Brez dobitnika s 5+1 točkami	-€
Brez dobitnika s 5 točkami	-€
4 dobitniki s 4 točkami	50.264,00 €
171 dobitnikov s 3 točkami	1.256,00 €
2.996 dobitnikov s 2 točkami	100,00 €
18.792 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
42.198 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

ZALOŽBA MLADIKA in ŠTUDIJSKI CENTER MELANIE KLEIN

vabita
jutri ob 17.30
na tiskovno konferenco,
na kateri bo predstavljena
zbirka zvezkov

DOGODIVŠČINE DRUŽINE TALPA
LE AVVENTURE DELLA FAMIGLIA TALPA
(avtorja F. Simoni-M. Susič).

Na sedežu **ŠC Melanie Klein**
v **Ulici Cicerone 8 (3. nadstropje).**

Mali oglasi

SLOVENSKO PODJETJE s sedežem v Trstu išče osebo za komercialno-tehnično dejavnost. Zahteva se delno ali celotno univerzitetno izobrazbo, poznavanje slovenščine, italijanščine ter angleščine. Takojšnja zaposlitev, možnost napredovanja. Prošnje s curriculum vitae pošljite na fax 040-2529063.

RESTAVRACIJA NA KRASU išče natakarja/ico in kuharja/ico za stalno službo. Tel. št. 040-226889 ali 339-8243934.

DAJEM V NAJEM garažo v bližini železniške postaje v Trstu. Tel. 329-4128363.

GOSTILNA NA KRASU nujno išče natakarja-natakarico. Resno zainteresirani naj telefonirajo na 333-3565055.

IŠČEM knjige: Passwort Deutsch, IV (U. Albrecht in ostali), Im Bilde (A. Scarioni in ostali) ter Geografske značilnosti sveta (T. Kurbus in ostali). Tel. na št.: 348-8094716.

OBRATNA CONA ZGONIK: dajem v najem ali v prodajo apartma v prvem nadstropju, 120 kv. metrov. Tel. 338-4719734.

ODDAM GARAŽO v Gorici v strogem središču, na drevoredu XXIV maja. Tel. 393-5952869.

PODARIM BATERIJO Nokia BLD-3 3.7 V za prenosni telefon. Tel. 040-299632 - Janko.

PODJETJE za servis in montažo dvigal išče vajenca z voljo do dela. Tel. 335-8135641.

PRODOM knjigo Moja prva fizika 1 in delovni zvezek (B. Bezec - Modrijan). Tel. 340-3968716.

PRODOM šolske knjige za znanstveni in klasični licej v Trstu. Pišite na elektronski naslov sarazup@hotmail.com

SKLADIŠČE v občini Dolina oddam v najem v izmeri 240 kv.m z uradom, prostorom za vozila, wc, vodo, elektriko in klimo. Klicati med 12. in 15. uro ter v večernih urah na tel. št. 040-828861.

SUHA hrastova, akacijeva in kostanjeva drva prodajam po 60,00 evrov na kubični meter. Tel. 040-420604 v večernih urah.

V CEROVLAH so Antoničevi s hriba odprli kmečki turizem s suhim prigrizkom. Toplo vabljeni!

Osmice

OSMICA je odprta pri Davidu, v Samatorci št. 5. Vabljeni! Tel: 040-229270.

OSMICO je odprl Boris Škerk v Praproto 20. Tel. 040-200156.

OSMICO sta odprla Igor in Robert v Gabrovcu, št. 27.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE organizira v nedeljo, 7. oktobra 2007, izlet »po poteh Kiljana Ferluge« v Crikvenico in otok Krk. Zbirališče v Miljah pred avtobusno postajo ob 7. uri, ob 7.15 pri Korošcih, ob 7.25 v Žavljah, ob 7.30 pri ex »Fiat Grandi«. Prijave sprejema gospa Vesna (040-271862). Izlet je organiziran v sodelovanju z Adriatica.net Centro viaggi.

IZLET NA LJUBLJANSKO TRŽNICO - Kmečka zveza prireja v soboto, 22. septembra, izlet z avtobusom na osrednjo ljubljansko tržnico na Pogačarjevem trgu, kjer bo potekala že tradicionalna prireditve »Podeželje v mestu«. Na stojnicah se bodo kmetje iz celotne Slovenije in zamejstva (Italije in Avstrije) predstavili s krušni izdelki, domačimi siri, mesnimi izdelki, vrhunskimi vini, pecivi in drugimi domačimi dobrotami. Odhod avtobusa ob 7. uri iz Štivana preko Nabrežine, Opčin in Bazovice. Cena izleta, ki vključuje samo prevoz je 15,00 evrov. Vpisovanje v uradih KZ v Trstu (040-362941).

IZLET V LJUBLJANO: Kmečka zveza obvešča izletnike na ljubljansko tržnico, ki bo v soboto, 22. septembra, da bo odhod avtobusa potekal po sledečem redu: Štivan 7.00, Sesljan 7.05, Nabrežina 7.10, Križ 7.15, Prosek 7.20, Opčine 7.25, Trebče 7.30, Padriče 7.35, Bazovica 7.40. Na razpologo je še nekaj mest. Za informacije se zainteresirani lahko obrnejo na urade KZ (040 362941).

POTOVANJE PO NOTRANJSKI: šolske sestre de Notre Dame vabimo v soboto, 6. oktobra 2007, na enodnevni romarski izlet v Stari trg pri Ložu in okolico. Avtobus bo odpeljal s trga Oberdan ob 6.30, s Sesljana ob 6.45, z Nabrežine ob 6.50, s Sv. Križa ob 7. uri, s Proseka ob 7.10 in z Opčin ob 7.20. Stroški za izlet, vključno s kosilom znašajo 40,00 evrov. Za vpis in podrobne informacije se čimprej obrnite na tel. št. 040-220693.

Čestitke

SARA KOŠUTA se veseli, ker jutri 16. rojstni dan slavi! Obilo zdravja, sreče in veselih dni njej vsa žlahta želi. Julija in Gabrieli pošiljata Sari zvrhan koš poljubkov.

Mamici Vesni in očetu Martinu se je pridružil sinček IVO. Veseli družinici iskreno čestitamo, nona Branka in nono Pavel.

Jutri, 17. t.m. bo naša LUNA CALLIN slavila svoj radostni 5. rojstni dan. Živjo Lunica ti kličeta nona Ana in Tone.

Pred 25 leti se je naša MAJNA rodila in vse nas je razveselila. Iz lepe punčke se je v krasno dekle spremenila in tudi fantja iz Gorice si dobila. Naj lepi spomini se obujajo na ta dan, da bo res čudovit in nepozaben rojstni dan. Vsi tvoji domači.

MARISA! Preko dnevnika prejmi iskrena voščila za jutrišnji praznik, ko boš rojstni dan slavila. Malo za šalo, a tokrat zares, naj se ti biseri sreče zavrtijo v ples, naj ti veselje iz oči vedno žari, naj ti zdravje še obilo radosti podari! Ker nam igra lov na zaklad ni uspela, poišči ti, kje tiči kdor ti to želi...

Jutri bo naša ljubljena LUNA slavila 5. rojstni dan. Mama, papa' in mali Pierin ji pošiljajo 5 x 555 poljubkov!

Pred 40. leti sta se MARTA in ARMANDO odločila, da pred oltar bosta stopila in si večno zvestobo obljubila. Naj bo današnji dan vesel kot tedaj, za bodočnost pa vama želimo predvsem zdravja, ljubezni, veselja, miru in še marsikaj: Andrej in Elena z Damjanom, Kristijan in Tomaž pa pošiljata nonotoma 40 poljubkov.

Vsi pri SKD F. Prešeren želimo naši odbornici SONJI vse najboljše!

Prireditve

SKD TABOR - V Prosvetnem domu na Opčinah, bo ob delavnikih med 17. in 20. uro do 29. septembra, na ogled razstava Lojzeta Spacala, Marijana Pfaijerja »Kras, Istra, Posočje: podobe, krajine, vtisi (fotografije). Razstava je vključena v mednarodni fotografski festival Triestefotografia. Istočasno bo v prostorih Prosvetnega doma potekal sejem novih in rabljenih knjig.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V SODELOVANJU S TRIESTÉFOTOGRAFIA vabi na Fotografsko razstavo VILJAMA LAVRENČIČA - »KRAS«, v Ul. S. Francesco 20, v Trstu.

DANES, 16. SEPTEMBRA 2007 se bo v kraju San Vitu al Tagliamento odvijal celodnevni zborovski praznik »CORI IN FESTA«, na katerem bo na več kon-

certih nastopilo kar 28 odličnih zborov. Med njimi bo tudi Oktet Odmevi iz Zgonika (TS) - dirigent Rado Milič, ki bo predstavljal Zvezo slovenskih kulturnih društev na naslednjih koncertih: ob 11.30 koncert aperitiv v kavarni »Caffè Italia« v San Vitu al Tagliamento, ob 17. uri koncert v cerkvi »Chiesa dell'Annunziata«, ob 19. uri zaključni koncert vseh udeleženi zborov na trgu »Piazza del Popolo«. Več informacij: Zveza slovenskih kulturnih društev, Ul. S. Francesco 20, Trst, e-mail: »trst@zskd.org«, tel.: 040-635626 ali na »www.uscipordenone.it«.

SKD IGO GRUDEN v sodelovanju z ZTT-jem, Združenjem kmečkih in podeželskih žena in SKD Vigred, prireja predstavitev knjige »Blagor ženskam« Alenke Rebula, v četrtek, 20. septembra 2007, ob 20.30, v dvorani I. Grudna v Nabrežini. Nastopili bodo plesalka Raffaella Petronio in plesna skupina MOSP, kantavtorica Lara Puntar ob spremljavi kitarista Daria Vivianija; knjigo bo predstavila Martina Kafol.

ANTROPOZOFSKO DRUŠTVO organizira v soboto, 22. septembra 2007 ob 20. uri v Kulturnem društvu Ivan Grbec, Škedenjska ulica 124 v Trstu, predavanje na temo: Ni kruha brez trnja - sklop prehrabnih boleznih. Pogled na debelost, anoreksijo, bulimijo in sladkorno bolezen s stališča antropozofske medicine. Predavatelj: doktor Angelo Fierro, antropozofski zdravnik iz Bologne, specialist za prehrabne vede in dieto. Vstop prost.

SKD BARKOVLEJE, Ul. Bonafata 6, s pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske Prosvete vabi v soboto, 22. septembra, na večer narečne pesmi »Barkovlje v pesmi in besedi«. Predstavitev pesniške zbirke Aleksandra Furlana »An popodan«. S pesnikom se bo pogovarjala Ivana Godnik. Sodeloval bo barkovljanski pevski zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot. Recitatorji: Clara Bevilacqua, Nora Jankovič, Eva Scheimer, Ladi Vodopivec. Začetek ob 20.30.

ZAHVALA

Vojko Bukavec

Ob izgubi našega dragega se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali z nami in počastili njegov spomin.

Svoji

Prosek, 16. septembra 2007

Pogrebno podjetje Alabarda Opčine

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Franeta Crismancicha

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami in ga pospremili na poslednji poti. Posebna zahvala gre MePZ Lipa za ganljivo petje v cerkvi in vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih.

Svoji

Bazovica, 16. septembra 2007

10.9.2004

10.9.2007

Gunther

Si vedno v naših srcih

Papà Boris Hervatin, Luciana in Morris

Trst, 16. septembra 2007

† Na željo pokojnika sporočamo po pogrebu žalostno vest, da nas je po dolgi boleznini zapustil dragi mož, oče, brat, stric in stari oče

Mario Suber

Žalujoči

žena Pepca, hčerke Zdenka z družino, Anamarija in Carmine ter vnuk Andrej

Trst, 16. septembra 2007

Pogrebno podjetje San Giusto - Lipa

† Zapustil nas je naš dragi

Federico Calzi Mirko

Žalostno vest sporočajo

žena Julka, sinova Paolo in Igor z ženo Suzi, vnuki Sebastiano, Gabriele in Melania.

Pogreb bo v torek, 18. septembra ob 13.00 iz ulice Costalunga na pokopališče na Colu

Repen, 16. septembra 2007

Pogrebno podjetje San Giusto - Lipa

Za dragim Mirkotom žalujejo

sestra Marija in nečakinje Dragica, Sonja, Marina in Milvana z družinami

Iskreno sožalje Paolu in vsem v družini ob izgubi dragega očeta Mirka.

Gabrijela, Andrej, Miloš, Sara, Janko

Ob izgubi dragega očeta Mirka izreka sogodbeniku Paolu iskreno sožalje

Godbeno društvo Viktor Parma

† Nepričakovano nas je zapustil naš dragi

Valentino Zeriali (Marino)

Žalostno vest sporočajo

žena Gianna (Ivanka), hčerka Claudia z možem Cristianom, vnuk Nicholas, njegovi dragi Marta, Igor in Giuli ter ljubljena Alja in Maša, svak Mario, nečaka Romolo in Valentina ter ostali sorodniki.

Pogreb bo v ponedeljek, 17. septembra ob 11.20 v mrtvašnici v ulici Costalunga. Pokop žare bo v ponedeljek, 24. septembra ob 16.00 na pokopališču pri Sv. Ani (desno ob vhodu iz ul. Dell'Istria).

Trst, Boljunec, 16. septembra 2007

TRŽIČ - Slovenci iz Laškega zaznavajo višanje napetosti

Ne odstopajo od svojih prizadevanj v korist sožitja

»Strah pred slovensko prisotnostjo temelji na nepoznavanju in dezinformaciji«

GORICA - Tridnevni posvet pokrajine

Ekološke stavbe

Prihodnje leto pravilnik z načeli okolju prijazne gradnje

Prihodnje leto bo goriška pokrajina pripravila osnutek pravilnika o okolju prijaznih ekoloških gradnjah, ki ga bo nato posredovala vsem svojim občinam, da bi ga odobrile in uresničile. »V dokumentu bodo zbrana načela za gradnjo poslopij, ki bodo iz vidika porabe energije čim bolj varčna,« je povedala pokrajinska odbornica Mara Černic in pojasnila, da se je včeraj v palači Attems-Petzenstein zaključil tridnevni posvet, ki je bil namenjen ravno ekološkim stavbam. »Svoje izkušnje so posredovali izvedenci, ki se ukvarjajo z načrtovanjem in gradnjo energetske varčnih objektov,« je v zvezi s posvetom povedala Černičeva, nato pa pojasnila, da želijo z osnutkom pravilnika o ekoloških gradnjah spodbuditi občine k širjenju novih načel ekološkega gradbeništva.

Udeleženci tridnevnega posveta so poudarili, da okolju prijazna ekološka gradnja predstavlja novo dobo na področju gradbeništva. Prednost tvorstne gradnje je predvsem v porabi energije, ki je v primerjavi s klasično gradnjo za dobrih 30 odstotkov nižja. Med nekatere standarde gradnje energetske varčnih objektov štejejo ukrepi za učinkovitejšo porabo vode in za nižanje emisije toplogrednih plinov s stavbe v okolje. Za ekološko gradnjo šteje tudi uporaba okolju prijaznih recikliranih gradbenih materialov, ki zagotavljajo optimalno klimo v prostoru. Pomembna pri okolju prijazni gradnji pa je tudi kvaliteta notranjega okolja, kjer načrtovalci uporabljajo naravi prijazne barve in premaze, ki omejujejo koncentracijo kemikalij in ogljikovega dioksida, prav tako pa

MARA ČERNIC

BUMBACA

so pomembne nekatere arhitekturne rešitve na stavbi, ki omogočajo boljše uporabo dnevne svetlobe in učinkovito izrabo prostora.

Varčevanje energije bo goriška pokrajina spodbujala tudi med višješolci. »Za vzdrževanje šolskih poslopij, ki so v pristojnosti pokrajine, porabimo na leto 1.200.000 evrov. Višjim šolam bomo dali na razpolago denar, ki ga bodo prihranile z varčevanjem energije, za organizacijo drugih dejavnosti,« je povedala Černičeva, ki je zatem tudi pojasnila, da je v zaključni fazi priprava osnutka prenovljenega pokrajinskega načrta za ravnanje z odpadki. »Dokument pripravljajo trije izvedenci, ki bodo z delom zaključili konec septembra oz. v začetku oktobra. Osnutek bomo nato predstavili na forumu Agende 21, kjer bomo prisluhnili sugestijam in predlogom občanom,« je pojasnila odbornica. Po njenih besedah izvedenci pri svojem delu sledijo smernicam, ki jih je določila pokrajina. »Osnutek novega pokrajinskega načrta mora biti prijazen do okolja in pozoren na potrebe družin, ob tem ne sme predvideti sežiganja odpadkov v upepeljalniku oz. termoelektrarni,« je zaključila Mara Černic. (dr)

Slovenci iz Laškega zaznavajo višanje napetosti, vendar ne odstopajo od svojih prizadevanj v korist sožitja. Čez vse poletje so desnosredinski politični predstavniki strašili s prisilnim uvajanjem dvojezičnosti, njihove protislovenske namere pa so v četrtek dosegle svoj višek z resolucijo z zahtevno po izključitvi občine Trzič iz območja izvajanja zaščitnih zakonov 38/2001 in 482/1999. Ob le-teh so bili v poletnih mesecih dejavni tudi pripadniki skrajno desničarskih gibanj Forza Nuova in Fronte Sociale Nazionale, ki so postavili svojo mizico v središču Trziča in tam ves avgust zbirali podpise proti »slovanizaciji« mesta. Baj je doslej njihovo peticijo podpisalo sedemsto Trzičanov, z zbiranjem pa bodo nadaljeval še ves september. Skrajni desničarji obenem delijo mimoidočim letake, v katerih zavračajo »bilingvizem« in trdijo, da sta zakona 38 in 482 protiusustavna. Letaki so ob številnih slovničnih napakah zabeljeni s protislovenskimi gesli, ne nazadnje pa na njih skrajneži zahtevajo, da naj se v Trziču zaščiti Italijani in bejaški jezik.

Proti vsaki obliki dvojezičnosti oz. rabi slovenščine - in furlanščine - v javnosti sta se prejšnji teden izrekli tudi društvi »Gruppo Incontri Bisiachi« in »Istituto di cultura e lingua veneta per il FVG e Dalmazia«; njihovi zahtevi se pridružilo drugih šestnajst - predvsem vojaških - združenj, in sicer društvo »Club 77 Frece tricolori«, trziške sekcije združenj karabinjerjev, finančnih stražnikov, bivših vojaških častnikov in letalcev, združenje »Dopolavoro ferroviario Isontino«, športno združenje »Canale Locovaz«, krožek »Circolo del Trullo«, inštitut »Istituto accademico di studi carsici«, združenje alincev, združenje vojnih invalidov, pokrajinska sekcija padalcev, trziška sekcija topničarjev in združenje »Associazione giuliano-dalmata di New Jersey«. Kako številčna so omenjena združenja, je težko reči, ne glede na to pa njihovi člani opozarjajo, da je uvajanje zaščite furlanščine in slovenščine v Trziču nerazumljivo, saj »se potvarjata identiteta in kultura naših krajev ter privilegira se jezika, ki na

Trziškem nista ne razširjena ne razpoznavna«.

Po mnenju predsednika društva Jadro iz Ronk Karla Muccija, ki je bil tudi sam tarča grobege osebnega napada, nasprotovanje vsemu, kar je slovenskega, temelji na nepoznavanju in dezinformaciji. Na italijanskem časopisu se vrstijo pisma in članki, s katerimi desnosredinski krogi strašijo prebivalstvo s »slovanizacijo«, čeprav sprejete zaščitne norme v Trziču ne predvidevajo sprememb v toponomastiki in v drugih javnih simbolih ter nikomur ničesar ne vsiljujejo. Mucci je pojasnil, da so se proti zaščiti Slovencev in Furlanom oglasili tudi Bežjaki, vendar le pripadniki že omenjenega združenja »Gruppo Incontri Bisiachi«, ki naj bi imelo desnosredinski pečat. Ob letem deluje v Laškem tudi društvo »Costumi Bisiachi«, s katerim goji društvo Jadro dobre stike. »Večkrat so prišli na naše prireditve; letos so se med drugim udeležili kresovanja, ki smo ga pridrili v Selcah,« je razložil Mucci in opozoril, da je vzdušje v Laškem v zadnjih mesecih vedno bolj napeto. »Napetost se viša, zato pa se ne čuti več varen,« je povedal Mucci, nad nastalo situacijo pa so zaskrbljeni tudi v Združenju staršev slovenske šole in vrta iz Romjana, ki pa nikakor ne odstopajo od svojih plemenitih ciljev. »Še naprej si bomo prizadevali za sožitje,« je poudarila predsednica Združenja Damiana Kopal, ki je menila, da je veliko ljudi slabo informiranih, zato pa jih je strah zaščitnih norm in sploh vsega, kar je slovenskega. V Združenju staršev so se o zadevi že pogovorili, v prihodnjih dneh pa se nameravajo srečati tudi z društvoma Jadro in Trzič.

Ne glede na ne ravno navdušujoče ozračje kulturni delavci iz Laškega že pripravljajo niz jesenskih pobud. Pri Združenju staršev bodo poskrbeli za razne obšolske dejavnosti, sicer pa delajo na tem, da bi paleta aktivnosti razširili tudi na športno področje. Pri društvu Jadro so pravkar v teku priprave za razstavo v trziški šoli Duca D'Aosta, na kateri bodo na ogled risbe in izdelki osnovnošolcev iz Trziča in Komna, ki so se v lanskem šolskem letu udeležili skupne delavnice. (dr)

GORICA - Občina

Konzultačka na dogovor

Občinski svet v Gorici bo jutri izbral svoje tri predstavnike v slovenski konzulti, ki bo morala odigravati vlogo pri izvajanju zaščite po odobritvi seznama občin po zakonu 38/2001. Po izvolitvi trojice s tajnim glasovanjem bodo svetniki sprejeli sklep z novo sestavo posvetovalnega organa. Na zasedanju bo namreč predstavljen odlok z dvanajstimi imeni, ki so jih že predlagali SKGZ (Kristina Knez, Vanja Sossou, Aljoša Sosl, Nataša Paulin in Barbara Uršič), ZSKP (Mirjam Bratina, Jurij Paljk, Ivo Cotič, Nadja Grusovin in Damjan Paulin) in Sindikat slovenske šole (šolnika Igor Devetak in Milan Jarc). Na potezi sta torej večina in opozicija v občinskem svetu.

Opozicija se še ni sestala, da bi poiskala skupnega predstavnika; to bo storila jutri le kakšno uro pred sejo občinskega sveta. Kot je povedal Silvan Primosič v imenu Slovenske skupnosti, Oljka vztraja pri Francu Miccoliju: »Pogajanja začnemo prepozno. Nič nimam proti dosedanemu predsedniku konzulte Igorju Komelu. Nasprotno, Komel ima velike zasluge. Če pa bi hoteli, da bi bil on spet predsednik, bi morali veliko prej sestati za mizo in se lotiti dogovarjanja. Še pred nami bi morali to storiti SKGZ in ZSKP.« Pri Komelovem imenu vztraja drugi del opozicije, Forum. Njegov podnačelnik Aleš Waltritsch pravi: »Danes je izrednega pomena, da v konzultu složno izvolimo osebo, ki lahko predstavlja vso levo sredino. Kandidat Forum, a tudi drugih predstavnikov leve sredine, je Igor Komel. Njegova potrditev v konzultu kot predstavnika celotne leve sredine bo izraz zrelosti in enotnosti v ključnih trenutkih. Le tako bo konzulta lahko odigrala neprecenljivo vlogo v tem mandatu, še posebej po Napolitanovem podpisu pod seznam občin, kjer se bo izvajala zaščita. Lahko bo protiutež, lahko pa tudi posvetovalno telo uprave. Ravno zato je smotno, da za predstavnika občine, torej nadstrankarskega, izvolimo osebo, ki ji izkušnost, zrnost, poštenost in kompetenco priznavajo vse politične opcije.«

Oglasil se je tudi Igor Komel: »Sam sem odločen zagovornik principa rotacije oz. iskanja dodatnih možnih rešitev le v dogovoru med SKGZ-jem in SSO-jem (oz. ZSKP-jem), nikakor pa ne želim, da se ponovno "zdrahe" z umestitve konzulte na goriški pokrajini, ki niso v čast nobeni izmed slovenskih komponent. Konzulti pri občini in pokrajini sta vedno bili vzor rotacije med osrednjimi slovenskimi organizacijami. Maja meseca pa je na pokrajini prišlo do enostranske izbire predstavnikov SSO-ja. Poleg tega smo bili tudi priča ozkemu gledanju pri umestitvi rajonskih svetov v Podgori in Pevni. Iz navedenega izhaja, da je trenutno "dogovarjanje" med slovenskimi organizacijami na mrtvi točki. Naj še dodam, da ni moj namen ponovno postati predsednik konzulte. Privolil sem le v to, da Forum predstavi moje ime. Menim pa, da je napočil čas, da se naši krovnici organizaciji redno dogovarjata ne glede na trenutna številčna ravnesja v posameznih odborih, saj morajo biti izbire izraz najširše možne palete naših organizacij.«

Dva člana konzulte mora imenovati tudi desna sredina. Načelnik Forza Italia Gaetano Valenti je povedal, da bo njegova stranka podprla Silvio Paoletti, medtem ko drugi evidentirani član še ni privolil. Oba naj bi znala sporazumevati se v slovenskem jeziku. »Tako bosta olajšala delo v konzulti,« je včeraj poudaril župan Ettore Romoli, ki je sam predlagal, naj bosta predstavnika večine odraz desnosredinske politične opcije, obenem pa tudi slovenskega jezika. »Konzulta mi bo lahko pomagala izvajati zakon 38 na čim boljši način - pravi Romoli -, vendar brez prisil, ki bi povzročile nelagodje italijanske večine. Vidne dvojezičnosti v slovenskih predmetnih četrtih ne bom odklanjal, pred paritetnim odborom pa bom 25. septembra vztrajal pri zahtevi, da ne bo zaobjela Placette in Svetogorske četrti. To bi bila prisila, ki me ne prepriča.«

Igor Devetak

GORICA - Tridnevno proslavljanje vrnitve mesta pod Italijo se bo zaključilo danes

Ceremonija v spominskem parku

Romoli: »Proslavljamo demokratičnega duha, ki nam je z leti omogočil sodelovanje s sosedi čez mejo, kateri odštevamo mesece«

Pred Trgovinsko zbornico (levo) in stara vojaška vozila v mestnem središču

BUMBACA

V spominskem parku bo danes osrednja ceremonija v prireditvi goriške občine ob 60. obletnici vrnitve Gorice pod Italijo. Tridnevni spored se je začel v četrtek in nadaljeval z včerajšnjim celodnevni programom, ki ga je oblikovala skupina zgodovinskega raziskovanja Isonzo. Njihovim pobudam so se pridružili predstavniki javnih uprav, najbolj množični pa so bili veterani vojaških združenj. Spominski prizvok je imel tudi popoldanski mimohod starih vojaš-

kih vozil, predvsem jeepov, z uniformiranimi vozniki in razobešeno ameriško zastavo. Dopoldne so venca položili pred razvalino v spominskem parku in pred Trgovinsko zbornico, kjer je imela pred 60 leti sedež zavezniška uprava. Uradno občinsko proslavljanje bo danes; ob 10.30 bodo najprej položili venec na oširku Divisione Mantova, nakar bo glavna ceremonija v spominskem parku s polaganjem venca pred spomenik deportiranim; ob 12.30 bo župan Ettore Romo-

li izročil priznanja preživelim italijanskim vojakom, ki so bili v Gorici septembra 1947, in članom divizije Gorizia; ob 21. uri bo v Verdijevem gledališču gala koncert z godbo italijanske vojske. »Moja želja je, da naše ceremonije ne bodo izpadle kot zmaga ene strani nad drugo, temveč kot proslavljanje vrnitve Gorice Italiji v demokratičnem duhu, ki nam je z leti omogočil sodelovanje s sosedi čez mejo, ki ima samo še nekaj mesecev obstoja,« je poudaril Romoli.

GORICA - Septembra 1987 pomembna dosežka na področju društvenega življenja

Pred dvajsetimi leti sta Vrh in Podgora dobila dom

Društvo Paglavac bo obeležilo obletnico sedeža in poimenovanje dvorane po narodnem heroju

Septembra 1987, točno pred dvajsetimi leti, smo na Goriškem dosegli dva cilja na področju društvenih sedežev. V okviru Zveze slovenskih kulturnih društev (-ZSKD) in zainteresiranih kulturnih društev sta bila odprta dva domova: na Vrhu in v Podgori.

Na Vrhu so 20. septembra 1987 odprli Središče, ki ga je zgradila Gospodarska zadruga Vrh, tudi s prostovoljnimi delom krajanov. Igrišča pa so uporabljali še prej. V Podgori pa so društveni sedež odprli teden dni prej. Na slovesnosti je predsednik društva Andrej Paglavac Stanko Kuštrin dejal: »Prvič v zgodovini je za kulturno, prosvetno in športno dejavnost v našem kraju na razpolago primeren prostor... Kulturna dejavnost, ki je bila zelo razvejana in živa v obdobju pred in po prvi svetovni vojni, ni zamrla med fašizmom. Zato je bila tako navdušujoča obnova po drugi svetovni vojni...« Nov zagon je pomenila akcija za postavitve spomenika NOB leta 1975; nastal je pevski zbor in pomnožile so se prireditve. Toda čas opravi svoje in, če ne pride do prenosa dejavnosti iz neke generacije na naslednjo, se izkaže, da je najpomembnejši dejavnik prav posameznik, povezan s krajevno skupnostjo. Sedeža so se v zadnjih nekaj letih posluževali mladi godbeniki, člani VZPI-ANPI ob prireditvah in kajakaški klub Šilec.

V zadnji delovni sezoni se je premaknilo tudi na ravni društva Andrej Paglavac. Ob začetku te sezone pa je prvi znak življenjskosti prireditev, ki bo potekala v nedeljo,

Dom Andreja Paglavca v Podgori

BUMBACA

23. septembra, s pričetkom ob 10. uri in bo zabeležila dve pomembni postavki: 20. obletnico sedeža in poimenovanje dvorane po narodnem heroju, Podgorcu Rastislavu Delpinu-Zmagotu. V programu sta nagovora, nastop pevskega zbora, recitacije in družabnost; o liku podgorskega narodnega heroja bome še poročali. (ar)

GORICA - Sklepni večer Mittelmode Prva nagrada za Rachel Cassar

Na odru goriškega sejmišča se je sinoči pod žarometi državne in mednarodne javnosti predstavilo 28 kolekcij, ki so nastopale na letošnji petnajsti izvedbi tekmovalne modne revije Mittelmoda The Fashion Award. Med njimi je bila tudi kolekcija mladne modne kreatorke iz Avstralije Rachel Cassar, ki je za najboljšo kolekcijo odnesla prvo nagrado v znesku 10 tisoč evrov; Cassarjevi, ki prihaja z University of Technology Sydney, so poleg najbolj prestižne nagrade, ki jo podeljuje Mittelmoda International Lab, izročili še nagrado Lectra. Na drugo mesto sta pristala ex-aequo Perujka italijanskega izvora Andrea Llosa Bueno iz Barcelonske šole Felicidad Duce in pa Japonec Ichiro Suzuki, ki študira na London College of Fashion; vsak od njiju je odnesel po 2.500 evrov nagrade, ki jih poklanja goriška pokrajina.

Sinočni večer v prostorih sejmskega razstavišča je imel izrazit mon-

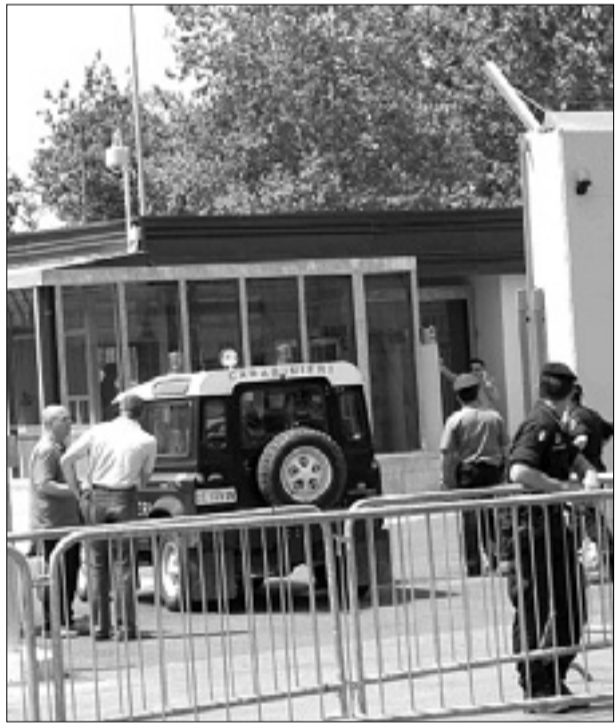
den pečat, obenem pa je tudi dokazal odmevnost goriškega tekmovanja, ki si je z leti izborilo vidno mesto med natečaji za mlade in perspektivne modne kreatorje. Ob trojici, ki je odnesla prvi dve nagradi, so na letošnjem tekmovanju izstopali in si priborili manjše nagrade še Ann-Marie Rigney (Irska), Giuly Venturi (Italija), Sam Fisher (Avstralija), Maikel Bongaerts (Holandska), Yumiko Nakamura (Japonska), Angelo Olimpio (Italija), Marghetita Pulsoni (Italija), Cem Cako (Nemčija), Kim Berit Heppelman (Nemčija), Pavel Ivancic (Češka), Karin Darsa (Izrael). Posebna priznanja so osvojili še Kim Stumpf (Belgija), Sofia M. Westin (Švedska), Paulo Almeida (Portugalska) in Anna Liza Ganguely (Nemčija).

Kakovost predstavljenih kolekcij so izpostavili člani žirije, ki so ocenili vse kolekcije finalnega tekmovanja in se srečali z 28 modnimi kreatorji iz devetnajstih držav.

GRADIŠČE - V centru za priseljenca

Upor se ni polegel

V Gorici aretirali Videmčana, ki je pospremil Albanca čez mejo

Vhod v center za priseljenca pri Gradišču

BUMBACA

Vzdušje v centru CPT v Gradišču je po neredih in begu dvanajstih egipčanskih priseljenec v noči med četrtkom in petkom še vedno napeto. Do upora je prišlo v sprejemnem centru, ki so ga uredili pred tremi meseci, ne pa v sektorju, ki je namenjen začasnemu bivanju. Osemdeset priseljenec se je splezalo na streho strukture, osemnajst policistov in karabinerjev pa je za pomiritev upora uporabilo solzive. Štirinajst priseljenec je uspelo zbežati; skočili so čez obzidje, ki obdaja strukturo, nato pa so se razbežali po bližnjih poljih. Enega priseljenca so ujeli v petek dopoldne v središču Gradišča, drugega pa večeraj v bližini vasi Versa.

»Upor je nastal zaradi povišanja napetosti med Egipčani, ki čakajo na zaključek postopka o zahtevi statusa političnega azilanta. Med priseljenci se je razširil glas, da ne bodo dobili omenjenega statusa, zato pa so skušali ponovno pridobiti svobodo z begom,« je pojasnil goriški kvestor

Claudio Gatti. Po njegovih besedah se napetost med priseljenci viša, zato pa so tudi njihovi poskusi bega vedno bolj nasilni. Zaskrbljenost nad nastalo situacijo in nad delovanjem centra je včeraj izrazil tudi občinski odbornik iz Gradišča Enea Giuliani. Po njegovih besedah se bo položaj še dodatno poslabšal, ko bodo v prihodnjih mesecih odprli še center za ugotavljanje identitete. »Zaskrbljeni smo, ker bodo priseljenci lahko svobodno zapuščali center za identifikacijo in se odpravljali v središče mesta,« je menil Giuliani.

Karabinerji so medtem v petek med 20.30 in 21. uro na trgu pred Severno postajo v Gorici, aretirali 31-letnega Videmčana S.P., ki je pospremil čez mejo albanskega državljanca. Za to uslugo je Albanec plačal okrog 700 evrov. Videmčana, ki doslej ni imel opravka s pravico, so pospremili v goriško kaznilnico, za albanskega državljanca pa je v teku postopek za izgon iz države.

PALKIŠČE - Danes proslava ob 30-letnici odkritja spomenika

Poklon padlim Doljanom

Slovesnost bodo oblikovali TPPZ Tomažič, doberdobska godba ter otroški zbor in recitatorji društev Kremenjak in Kras

S slovesnosti pred spomenikom na Palkišču 25. aprila 2006

BUMBACA

Na Palkišču bodo danes ob 15.30 obeležili 30-letnico odkritja spomenika padlim v NOB v Dolu s proslavo, ki jo prireja sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamlje in doberdobska občinska uprava. Spregovorila bosta zgodovinar Milan Pahor v slovensčini in predsednik goriške sekcije VZPI-ANPI Silvano Poletto v italijansčini. Kulturni program bodo oblikovali tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič, godba na pihala Kras iz Doberdoba ter recitatorji in otroški pevski zbor društev Kremenjak iz Jamelj in Kras iz Dola.

Za postavitve spominskega obeležja so se od začetka 70. let prizadevali bivši doljanski partizani in družine padlih borcev. Leta 1971 so ustanovili sekcijo VZPI-ANPI Dol-Jamlje, nato pa še odbor za postavitve spomenika, ki mu je predsedoval Mirko Peric. Prošnjo za postavitve spomenika na Palkišču so 13. oktobra 1972 vložili na vojaško službo v Vidmu, pozitiven odgovor pa so prejeli po enem letu. Gradbeno dela so zatem v veliki meri opravili domačini, potrebna sredstva pa so zbrali z nabiralno akcijo po Dolu in okoliških vaseh.

DS snujejo tudi na spletu

»Kraj razmišljanja in kritične izmenjave mnenj.« Tako si predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta zamišlja novo spletno stran www.cameraconvistablog.it, ki je posvečena snovanju nove Demokratske stranke. Spletna stran je nastala po Gherghetovi zamisli, ki je za njeno objavo poskrbel z denarjem iz svojega žepa. »Vsakdo mora povedati svoje mnenje in s svojimi idejami prispevati k nastanku Demokratske stranke,« je poudaril Gherghetta in nadaljeval: »Zaradi tega bo spletna stran odprta vpisovanju mnenj ali razmišljanj vseh, ki verjamejo v ustanovitev novega političnega subjekta.« Gherghetta je napovedal, da bo v prihodnjih dneh na spletni stran mogoče prebrati članek, ki ga bo napisal skupaj s tržiškim županom Gianfrancom Pizzolittom. »Snuje se novo zaveznitvo med pokrajino in tržiško občino,« je pojasnil Gherghetta in napovedal, da bo med drugim skupaj s Pizzolittom podpril kandidature Levega demokrata Bruna Zvecha za predsednika deželnega odbora snujoče Demokratske stranke.

Združeni imajo svoj blog

Sovodenski občinski svetniki skupine Združeni (Slovenska skupnost in lista Skupaj za Sovodnje) so odprli svoj blog, v katerem objavljajo novice o delu v občinskem svetu, pa tudi o drugih vprašanih, ki zadevajo vaško in širšo skupnost. Za odprtje bloga so se odločili zato, da bi dodatno izboljšali posredovanje novic in izmenjavo informacij z občani. Še posebno pa želijo prejemati pripombe, mnenja in nasvete krajanov o upravljanju sovodenske občine. »Tak način srečevanja je danes še posebno prikladen za mlade, ki se poslužujejo sodobnih medijskih storitev, da med sabo komunicirajo. Preko bloga bodo lahko sedaj izražali tudi mnenje o upraviteljih in politikih,« pravijo Združeni in dodajajo, da je naslov njihovega bloga <http://zdruzeni-sovodnje.blogspot.com>.

Iščejo profesorja elektronike

Na industrijskem tehničnem zavodu Jurij Vega v Gorici iščejo suplenta za poučevanje elektronike - natečajni razred A034; zainteresirani naj čim prej pokličejo na tel. 0481-530021 (tajništvo šole v ulici Puccini 14 v Gorici).

Kosičevi akvareli v Brdih

Goriški muzej prireja v Mušičevi galeriji gradu Dobrovo razstavo akvarelov goriškega slikarja Andreja Kosiča. Odprtje bo v petek, 21. septembra, ob 19. uri; umetnika in njegova dela bo predstavila kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, zapel bo zbor Venika iz Goriških Brd pod vodstvom Franke Žgavec. Okrog 50 akvarelov iz zadnjih petih let Kosičevega likovnega ustvarjanja bo tokrat prvič razstavljenih; razstava bo na ogled do 18. novembra.

GORICA - V Dijaškem domu otroci prikazali poletne podvige

Cirkuške vragolije za slovo počitnicam

Danes zaključek mladinskega košarkarskega turnirja

Starši, otroci in vzgojitelji na zaključni prireditvi v Dijaškem domu

BUMBACA

Cirkuški voz goriškega Dijaškega doma Simon Gregorčič je po letošnjem poletnem vandrangu otroke spet pripeljal pred šolske klopi in jim v slovo ponudil svojo zadnjo cirkuško predstavo. V četrtek je namreč v toplem objemu staršev in osebja Dijaškega doma potekala zaključna akademija letošnjega poletnega središča.

Na dvorišču Dijaškega doma, ki so ga preuredili v pravo cirkuško areno, so prireditev oblikovali otroci s prikazom cirkuških vragolij, ki so se jih naučili med poletnim središčem pod vabljenim geslom »Hip Hura, cirkuška predstava«. Najbolj spretni so dokazali, da hoja s hoduljami zna biti enostavna in zabavna. Presenetili so tudi triki zonglerjev. Tekoče skakanje žogic iz dlani v dlan je bilo staršem v dokaz, da so se otroci povsem usposobili za cirkuški poklic. Med glasbenimi točkami je največ pozornosti pritegnila himna poletnega središča, ki jo je družina malčkov prepevala čez vse počitnice.

Snidenje je bilo obenem priložnost za predstavitev brošure, v kateri so zaobjeti predvsem fotografski utrinki, a tudi pisani občutki otrok iz trimesečnega delovanja. Od spoznavanja neobičajnih športnih panog v Športni šoli do ogleda Vintgarske soteske med enotedenskim letovanjem ob Blejskem jezeru. Ob tem so odkrivali lepote mesta Ljubljane v sklopu Tabora mladih, ki ga Dijaški dom prireja v sodelovanju z Mladinskim domom iz Celovca in Dijaškim domom iz Trsta. Pri listanju po pu-

blikacij naletimo na ilustriran postopek za izdelavo pravih cirkuških živali; obrazne maske tigrov in žiraf si bodo tako otroci lahko sami izrezali iz lepenk.

V zadovoljstvo otrok in staršev je zaključni prireditvi sledila še košarkarska tekma. Pod košema so se predstavili obiskovalci košarkarskega kampa, ki je potekal v

organizaciji društva Dom. Danes bo na igrišču Dijaškega doma ves dan živo. Ob 17.15 bodo odigrali finalno srečanje tretjega mednarodnega turnirja v košarki v prireditvi ŠZ Dom; na dvodnevem tekmovanju, ki se je začelo včeraj, sodeluje osem košarkarskih ekip mladincev pod petnajstim letom starosti iz Slovenije in Italije. (VaS)

DOBERDOB - Zbor v Srbiji

Hrast drugi

Zamejski pevci so zastopali Slovenijo

Zbor Hrast je na festivalu Mokranjčevih dnevo v Srbiji izboril drugo mesto. Doberdobski pevci so nastopili v petek, ob njih pa še drugi trije srbski zbori. Na prvo mesto se je uvrstil znameniti zbor iz Kragujevca, ki je dosegel 90,1 točk, medtem ko so Doberdobski dosegli odlični rezultat 89,3 točk in osvojili drugo nagrado ter tako prehiteli druga dva nastopajoča zbora. V tekmovalnem programu so ob obvezni skladbi zapeli še Vrabčev Rdeč zaton, motet Os justa Antona Brucknerja in koncertno priredbo skladbe Zeleni jurij Sama Vremšaka. Zbor Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča je na reviji, ki se je udeležujejo predstavniki vseh držav bivše Jugoslavije, zastopal Slovenijo. Mokranjčevi dnevi so nastali pred 42 leti v spomin na srbskega skladatelja Stevana Mokranjca, zato poteka festival v Negotinu, skladateljevem rojstnem kraju, od koder se Doberdobski vračajo z zadoščenjem in drugo nagrado.

SOVODNJE - Podjetje na mednarodnem sejmu

Delo in uspeh bratov Tomsic

Njune naprave za tekstilno industrijo v 30 državah

Ladi (drugi z desne) in Silvan (drugi z leve) Tomsic na mednarodnem sejmu v Münchnu z odjemalci s Tajvana

V Münchnu pravkar poteka sejem tekstilnih strojev ITMA. Gre za največji mednarodni sejem tega sektorja, ki ga prirejajo vsaka štiri leta izmenično v različnih krajih (München, Milan, London in Pariz) in na katerem predstavljajo zadnje tehnološke novosti.

Med 1.450 podjetji iz celega sveta je

letos prisotno tudi podjetje Tomsic Electronic Systems iz Sovodenj, ki je član Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Podjetje upravljata brata Silvan in Ladi Tomsic, ki nadaljujeta družinsko tradicijo. Leta 1956 je namreč njun oče Drago Tomsic ustanovil podjetje, ki se je ukvarjalo z instalacijo elektronskih naprav na tekstilnih strojih podjetja Vouk v Gorici. Štiri desetletja je raslo in skrbelo za celotni elektronski sistem tekstilnih strojev, ki so jih proizvajali pri Vouku, stebru goriške tekstilne industrije. Leta 1992 sta Silvan in Ladi Tomsic ustanovila lastno podjetje, ki se je pridružilo očetovemu, dejavnost pa je nadgradilo z inženiringom. Do leta 1997 sta podjetji, ki sta poslovali v prostorih tovarne Vouk v Gorici, skupaj zaposlili do 30 delavcev. Ko se je leta 1997 družina Vouk odločila za predajo podjetja večji italijanski grupaciji, se je za podjetje Tomsic začelo obdobje prestrukturiranja in iskanja novih izzivov; najprej selitev iz Gorice v Sovodnje, nato leta 2003 izgradnja nove proizvodne hale na Malnišču. Ko se je sodelovanje s podjetjem Vouk prekinilo, pa sta se brata Tomsic usmerila v načrtovanje in izdelavo visoko-tehnoloških proizvodov, ki izboljšujejo kakovost proizvodnje (nitk in pramena) pri že obstoječih tekstilnih strojih. Podjetje Tomsic je danes prisotno v 30 državah - od teh so le štiri v Evropi - z lokalnimi agencijami in servisom. V Münchnu se je predstavilo z novo serijo proizvodov za laboratorij tekstilne industrije.

GORICA - Concordia et Pax

Na skupnem trgu po 60 letih

Slovensko-italijansko združenje Concordia et Pax prireja v okviru svojih poti spomina in sprave srečanje na trgu pred novogoriško železniško postajo v spomin na dogajanje izpred 60 let. »Dne 16. septembra 1947 je stopila v veljavo mirovna pogodba, ki je bila podpisana v Parizu 10. februarja 1947 in se je z njo določila v našem prostoru nova državna meja... To je bil čas navdušen in strasti, žalovanj in krivic, a tudi upov in pričakovanj, odgovornosti in doslednosti, zagovora človekovih pravic in tihega pospeševanja kulture miru,« so zapisali v vabilo, v katerem navajajo, da bo srečanje v soboto, 22. septembra, z začetkom ob 17. uri in se ga bodo udeležili predsednik slovenskega parlamenta, podpredsednik italijanskega parlamenta, goriški in koprski škof, krajevni upravitelji ter drugi ugledni gostje. Na srečanje pa vabijo prav vse, ki jim je namenjen ta »izraz naše miroljubnosti in zavzetosti za vedno bolj bratsko sobivanje na meji,« so še zapisali prireditelji.

SOVODNJE - Na pobudo Društva slovenskih upokojencev

Ženske balinale

Prvo mesto Ajdovkam, drugo Solkankam, tretje Novogoričankam, četrto pa domačinkam

Tekmovalke, na levi pa predsednik Društva slovenskih upokojencev za Goriško Emil Devetak

Kot vsako leto je tudi letos poleti Društvo upokojencev za Goriško organiziralo ženski mednarodni balinarski turnir. V petek, 24. avgusta, so se že zgodaj zbrale prijavljene ekipe na bališču v Sovodnjah ob Soči. Takoj po pozdravu predsednika Emila Devetaka se je začelo tekmovanje. Balinarke so se z vso resnostjo lotile dela. Vreme je bilo ves dan naklonjeno. Po prvih tekmovalnih nastopih in kosilu na odprtem so morale ženske odigrati še polfinalno in finalno tekmo, da so si zaslužile medaljo, za katero je poskrbelo društvo. Prvo mesto s pokalom so zasedle upokojenke iz Ajdovčine, drugo Solkanke, tretje upokojenke iz Nove Gorice, četrto pa domačinke, članice Društva upokojencev za Goriško. Društvo se zahvaljuje sodniku Emilu Tomsicu in vsem ostalim, ki so pomagali, da je praznik lepo uspel. Pokale so podelili občina Sovodnje, Združena banka Doberdob in Sovodnje ter market Maxi iz Štandreža, katerim se organizatorji iskreno zahvaljujejo. (Ana T.)

DOBERDOB - Srečanje nekdanjih nogometašev

Ponosni na Mladost

Že razmišljajo o pripravah na proslavljanje 40. obletnice ustanovitve športnega združenja

Družina doberdobskih nogometašev na družabnem večeru

Po petintridesetih letih so se pred dnevi spet zbrali stebri prve Mladosti. Večina bivših nogometašev, ki so z doberdobsko nogometno ekipo nastopali v tretji amaterski ligi v obdobju 1972-1978, se je pred dnevi zbrala v gostilni pri Brankotu na Poljanah. Druščino petintridesetih »fantov« je ves večer spremljalo veselo vzdusje, obenem pa tudi kancček melanholije, ki so ga povzročali spomini na skupaj preživeti čas. Med pogovorom so se spomnili pokojnih steb-

rov doberdobskega nogometnega društva, tedanjega predsednika Giorgia Uliana in večletnega vratarja Karla Gergoleta »Bezka«, ki je nastopal tudi v italijanski A-ligi.

Ob koncu družabnega večera so sklenili, da se bodo ponovno srečali leta 2009, ob 40. obletnici ustanovitve ŠZ Mladost. Že načrtujejo, da bodo priredili tekmo med nogometaši, ki so od leta 1969 dalje oblekli dres doberdobske Mladosti. (Jari)

NOVA GORICA - Odprli prenovljeni Park

Blišč »zvezd« in posvetilo mestu vrtnic

Vanessa Incontrada
in Niko Trošt
na odprtju Parka

BUMBACA

DOBERDOB Prva »fešta«

V Doberdobu se pripravljajo vaški praznik, prva izvedba »Doberdubske fešte« na dvorišču pred župnijsko dvorano. Pri organizaciji so sodelovala skoraj vsa vaška društva: Pihalni orkester Kras, oddelek civilne zaščite iz Doberdoba, SKD Hrast in MO Jezero. Praznovanje bo v nedeljo, 23. septembra, ko bo od 13. ure dalje na sporedu kulturno-športni program. Vabljeni niso vedno samo krajani, ampak vsi, ki bi radi v družbi preživeli nekaj lepih uric. »Fešta« se bo začela ob 13. uri, nakar bo ob 14. uri na vrsti že tradicionalni Hrast bike slalom, ki bo letos na doberdobski gmajni že četrtič. Dirka z gorskimi kolesi je namenjena osnovnošolcem, srednješolcem in višješolcem, pa tudi tistim, ki še vedno radi kolesarijo. Tekmovanje bo potekalo po starostnih kategorijah; fantje in dekleta bodo tekmovali ločeno. Kolesarski tekmi bo sledila zabavna vaja-demonstracija, ki jo bodo opravili prostovoljci doberdobske civilne zaščite s kombiji in jeepi. Večer bo sklenil doberdobski rock bend Blek Panthers, ki bo na valovih uspeha iz lanske sezone spet pričaral vzdusje Mulota maute in Sipe; uvod v koncert bo imel Pihalni orkester Kras, ki bo nato prepustil oder doberdobskim panterjem. (ac)

Pred skoraj trindvajsetimi leti se je v prostorih restavracije hotela Park začela zgodovina in zgodba igralništva v Novi Gorici. Miza za igro boules je bila predhodnica vseh igralnih dejavnosti, ki danes domujejo v prenovljenem igralniško-zabaviščnem centru v Novi Gorici.

Temeljito prenovilo Parka, ki je v vsem tem času postopoma širil dejavnost in prostor, so začeli pred poldrugim letom, dela pa so - tudi zaradi mile zime - zaključili nekaj mesecev pred načrtovanim rokom, tako da četrtkova slovesnost ni odprla le vrat novega Parka, temveč je mnogim povabljenecem ponudila dodatni blišč številnih nastopajočih. Večer sta vodila mlada in sproščena Vanessa Incontrada in Sebastian Cavazza (dobro bi se ujela tudi na kakem gledališkem odru), zvezda večera pa je bil svetovno znani plesalec flamenka, Joaquin Cortes, cigarna pričeska je razočarala marsikatero oboževalko. Navzoči so bili tudi Luisa Corna, Ciccio Graziani in drugi, poleg seveda vidnejših predstavnikov iz širšega novogoriškega in vseslovenskega prostora, med katerimi župani Mirko Brulc, Dragan Valenčič, Franc Mužič, Aleš Bucik in Zlatko Martin Marušič.

Predsednik HIT-ove uprave Niko Trošt je z vidnim zadovoljstvom tudi uradno predal ključ Danielu Mlečniku, direktorju Parka. Ta bo sedaj vodil prenovljeni center igre in zabave, v katerega je HIT vložil kar 25 milijonov evrov; obiskovalcem bo na skupno 4.200 kv. metrih ponujal celovito zabavo, od najbolj sodobnih iger na srečo do atraktivnih koncertov, modnih revij in drugega. Prenovljeni sta restavraciji, prav tako trije bari; ker je Nova Gorica mesto vrtnic, so bare in restavraciji poimenovali po slavni vrstah vrtnic. Od odprtja leta 1984 doslej je Park obiskalo okrog enajst milijonov gostov, samo letos, kljub obnovitvenim delom, pa 265 tisoč; v njem je zaenkrat zaposlenih 490 oseb. (aw)

Rumena dvorana: 15.30 - 17.45 - 20.00 - 22.15 »Licenza di matrimonio«.

TRŽIČ

KINEMAX Dvorana 1: 15.00 - 17.00 - 18.45 - 20.30 - 22.20 »I Simpson - Il film«.

Dvorana 2: 16.00 - 21.30 »I Simpson - Il film«; 18.00 »Premonition«.

Dvorana 3: 15.00 - 17.00 - 20.00 - 22.00 »Shrek Terzo«.

Dvorana 4: 15.30 - 17.30 - 20.00 - 22.00 »Sapori e dissapori«.

Dvorana 5: 16.00 - 18.00 - 20.15 - 22.15 »Ultima legione«.

NOVA GORICA: 18.00 »Simpsonovi«; 20.00 »Transformerji«.

Šolske vesti

RAVNATELJSTVO VEČSTOPENJSKE ŠOLE DOBERDOB obvešča, da so bile 14. septembra objavljene zavodske lestvice učnega osebja šol s slovenskim učnim jezikom - 1. pas. Čas za priložitev

NOVA GORICA

Prosta mesta za študij

Tudi Univerza v Novi Gorici je uvedla bolonjski sistem, zaradi česar je po organiziranosti študija povsem primerljiva italijanskim univerzam in še dodatno zanimiva za slovenske študente iz zamejstva. Z novogoriške univerze, ki ima sedež tik za mejo, v Rožni Dolini, predavalnice pa tudi v posloplju sredi tamkajšnjega mejnega prehoda, v Gorici in v Ajdovščini, so sporočili, da imajo še prosta vpisna mesta na dodiplomskih študijskih programih in študijskih programih prve in druge stopnje ter na podiplomskih študijskih programih in programih tretje stopnje.

V nadaljevanju navajamo osnovna navodila za dijake, ki bi želeli pridobiti univerzitetno izobrazbo v Novi Gorici, torej v mestu, ki danes še posebej stavi na univerzo ter na vraščeno univerzitetno študij v tukajšnji družbo in gospodarstvo. Za prosta vpisna mesta na dodiplomskih študijskih programih sprejemajo prijave najkasneje do 5. oktobra letos. Prosta mesta na drugem prijavnem roku so na naslednjih programih: univerzitetni študijski programi - Inženirska fizika (prva stopnja, redni študij), Slovenistika (prva stopnja, redni študij), Kulturna zgodovina (prva stopnja, redni študij); visokošolski strokovni študijski programi:

Gospodarski inženiring (prva stopnja, izredni študij), Vinogradništvo in vinarstvo (prva stopnja, redni in izredni študij). Prijave za študijska programa druge stopnje morajo kandidati poslati do 25. septembra letos; prosta mesta so na magistrskem študijskem programu - Slovenistika (druga stopnja), Gospodarski inženiring (druga stopnja). Prijave za vpis na podiplomske študijske programe in programe tretje stopnje sprejemajo najkasneje do 25. septembra. Prosta mesta na drugem prijavnem roku so na programih Znanosti o okolju: Karakterizacija materialov, Fizika (tretja stopnja), Krasoslovje, Ekonomika in tehnike konservatorstva arhitekturne in krajinske dediščine, Molekularna genetika in biotehnologija (tretja stopnja).

Prijave za vpis na zgoraj navedene programe naj zainteresirani študentje pošljejo na naslov: Univerza v Novi Gorici, Študentska pisarna, Vipavska 13, p.p. 301 - 5001 Nova Gorica. Kdor želi dodatne informacije o vpisnih pogojih in prijavi, lahko prošnje naslovi na naslov elektronske pošte renata.kop@p-ng.si, na razpolago pa ima tudi telefonsko številko 00386-5-3315234 (iz Italije). Kandidati lahko tudi uporabijo spletne strani: www.ung.si/studijskiprogrami/vpisi-dodiplomski/ (za dodiplomski študij), www.ung.si/studijskiprogrami/vpisi-podiplomski/ (za podiplomski študij).

morebitnih pritožb je pet dni od datuma objave lestvic (do vključno 18. septembra).

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča kandidate, da je bil na posameznih šolah objavljen 1. pas zavodskih lestvic. Kandidati, ki so v roku predstavili model B in niso prisotni v lestvicah na šolah, za katere so zaprosili, morajo v roku petih dni po objavi (do srede 19. t.m.), obvestiti šolo, na katero so naslovili prošnjo, in zaprositi za morebitne popravke. Urad za slovenske šole in tajništva šol so na razpolago za pojasnila.

Izleti

PEVSKI ZBOR KD SKALA iz Gabrij prereja enodnevn izlet za avtobusom v Borovnico pri Ljubljani v nedeljo, 23. septembra, z odhodom ob 7.30 izpred društvenega sedeža. Okrog 10. ure se bo skupina pohodnikov v Peklu podala na krožno pešpot, medtem ko si bo

Vabimo Vas na odprtje razstave slikarja

ALEKSANDRA PECA
iz Nove Gorice

V petek, 21. septembra 2007

ob 18.00 uri v galeriji ARTES v Novi Gorici (ul. Gradnikove brigade, 6) in
ob 19.00 v Kulturnem domu v Gorici (ul. I. Brass, 20)

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA
AGIP - Ul. Duca d'Aosta 74
ESSO - Ul. Brass 7/b
TAMOIL - Ul. Lungo Isonzo 110
ERG - Ul. Brig. Re, na državni cesti 56 km 33+
TRŽIČ
ESSO - Ul. Boito 64
API - Ul. Grado
SHELL - Ul. Boito 7
RONKE
SHELL - Ul. Redipuglia 23/a
ERG - Ul. Aquileia 35
ZAGRAJ
OVM - Ul. Garibaldi
ŠKOCJAN
AGIP - Ul. Grado 10
ŠLOVRENC
AGIP - Ul. Nazionale, na državni cesti 56
VILEŠ
ERG - Državna cesta 351 km 16+250
KRMIN
SHELL - Drevored Venezia Giulia 23

druga skupina ogledala muzej v gradu Bistra in Borovnico; izletnike bo sprejel župan Borovnice Franjo Modrijan. Za vse bo sledilo skupno kosilo. V popoldanskem času bo srečanje z domačimi pevci. Še so prosta mesta; cena znaša 30 evrov, informacije in prijave nudijo odborniki društva, posebej pa Branko Kuzmin (tel. 392-3393117).

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV organizira v nedeljo, 30. septembra, izlet v Škofjo Loko »Po poteh naših pesnikov in pisateljev - ogled Tavčarjeve domovine«. Za prijave in informacije pokličite na tržaški (040-635626) oziroma goriški urad ZSKD (0481-531495).

Čestitke

Jutri praznuje visoki življenjski jubilej **DANA CIJAK iz Štandreža**. Čestitajo ji vsi domači, posebno pa priljubljeni Elena in Natalija.

Draga MIRJAM in GABRIEL, kar 35 let že »jarem« vaju veže. A lice vajino ostaja sveže. Še dvakrat toliko se jih obeta, naj bodo to vesela, srečna leta. Naj ljubezen brez prestanka vaju obiskuje, z njo pod isto streho pa še zdravje naj stanuje. Vaši Ksenija Dino, Kristina Edi.

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV za Goriško sporoča, da potekajo vaje ženskega pevskega zbora vsak ponedeljek ob 20. uri.

GODBA KRAS iz Doberdoba obvešča, da je v teku vpisovanje v glasbeno šolo za trobila, pihala in tolkala; informacije vsak dan od 19. ure dalje na tel. 338-6347012 (Luciano) ali 335-6478072 (Robert) ter osebno ob ponedeljkih in četrth ob 20.30 v glasbeni sobi v Doberdobu.

KD BRIŠKI GRİČ priredi tečaj aerobike ob torkih in četrth med 19. in 20. uro; informacije tel. 388-8400814 (Andreja).

KLEKLJARSKI ODSEK društva Jadro je začel novo letno dejavnost ob torkih med 15.30 in 18.30 na sedežu društva v Romjanu; vpisovanje in informacije na tel. 0481-776123.

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE vabi na redni občni zbor, ki bo v sredo, 26. septembra, v Kulturnem domu v Sovodnjah, v prvem sklicu ob 19.30, v drugem pa ob 20.30.

MLADINSKI ODSEK KD SOVODNJE prireja začetni tečaj plesa za mlade. Prvo srečanje bo v četrtek, 20. septembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Za informacije tel. št. 328-2580904 (Maja).

ODDELEK BALETA SCVG EMIL KOMEL deluje v baletni sobi Kulturnega doma v Gorici. Začetek dejavnosti - tečaj klasičnega in sodobnega baleta - bo 19. septembra; lekcije potekajo dvakrat

PROSVETNO DRUŠTVO
ŠTANDREŽ

vabi na ogled monokomedije

HAGADA
v izvedbi igralca
Gregorja Čušina

DANES, 16. SEPTEMBRA,
ob 18.30

Župnijski dom
Anton Gregorčič v Štandrežu

Vstop prost!

tedensko, ob sredo in petkih, med 17. in 19. uro. Vpisujejo ves mesec septembra; podrobnejše informacije na SCGV Emil Komel (tel. 0481-532163) in v pisarni Kulturnega doma (tel. 0481-33288).

ODRAŠČAJMO Z GLASBO je projekt kulturnega društva Oton Župančič iz Štandreža, ki dopolnjuje pevsko dejavnost otrok od 3. leta starosti. Srečanja se bodo pričela v sredo, 3. oktobra, in jih bosta vodili Tanja Gaeta in Sara Hoban. Informativno srečanje za starše bo v kulturnem domu Andreja Budala, ul. Montello 9 v Štandrežu v sredo, 26. septembra, in v ponedeljek, 1. oktobra, ob 19.30. Informacije nudi Tanja Gaeta (tel. 328-0309219 ali e-mail: tanjagaeta@libero.it).

PRI ŠZ OLYMPIA vpisujejo za gimplay (telovadba predšolskih otrok), športno ritmično gimnastiko, orodno telovadbo, odbojko, miniodbojko in športni ples; informacije od ponedeljka, 17. do četrta, 20. septembra, med 17. in 18.30 na uradu ŠZ Olympia (drevored 20. septembra 118) ali na tel. 335-5952551 (Damijana Češčut).

TRADICIONALNI 50-URNI TEČAJ SLOVENSČINE za odrasle prireja društvo Jadro na sedežu v Romjanu v začetku oktobra. Organizacijska seja bo v ponedeljek, 24. septembra, ob 20. uri v ulici Monte Sei busi 2 v Romjanu; informacije pri odbornikih (tel. 0481-779843).

Prireditve

MESTNA GALERIJA NOVA GORICA vabi na odprtje inštalacije Jureta Poše z naslovom Tunel v petek, 21. septembra, ob 20. uri v predoru za pešce in kolesarje pod Kostanjevico v Novi Gorici.

Prispevki

Namesto cvetja na grob Jožefa Gergoleta daruje bratranec Jožef z družino 50,00 evrov za Sklad Mitja Čuk. Namesto cvetja na grob Jožefa Gergoleta daruje sestrična Marija z družino 30,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

Pogrebi

JUTRI V GORICI: 11.00, Francesco Villani iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na pokopališče v Ločniku.

JUTRIV TRŽIČU: 10.50, Romana Percuzzi vd. Rumich iz bolnišnice v cerkev sv. Odršenika in v Spineo za upepelitev.

ZAHVALA

Ob smrti našega

Jožefa Gergoleta

se iz srca zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, zdravnici dr. Carloni, župniku, cerkvenemu pevskeemu zboru, zboru Jezero, osebju pokopnega podjetja tržiške občine in vsem, ki so nam v tem žalostnem trenutku ob strani.

Družina

Doberdob, 16. septembra 2007

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 1, ul. S. Michele 108, tel. 0481-21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. NICOLO', ul. I Maggio 92, tel. 0481-790338.

Kino

GORICA
KINEMAX Dvorana 1: 15.15 - 17.00 - 18.45 - 20.30 - 22.15 »I Simpson - Il film«.
Dvorana 2: 15.30 - 17.30 - 20.00 - 22.00 »Sapori e dissapori«.
Dvorana 3: 15.45 - 17.45 - 20.10 - 22.10 »La ragazza del lago«.

CORSO Rdeča dvorana: 15.50 - 17.45 - 20.00 - 22.15 »Shrek Terzo«.
Modra dvorana: 15.30 - 17.45 »Il dolce e l'amaro«; 20.00 - 20.20 »Io non sono qui«.

EU - Ob koncu dvodnevnega zasedanja finančnih ministrov v Portu

Padoa Schioppa potrdil znižanje rasti BDP

Vlada bo finančni zakon sprejela 27. septembra - Slovenska rast ni ogrožena

PORTO - Finančni zakon za leto 2008 bo vlada sprejela v četrtek, 27. septembra, je na tiskovni konferenci po koncu dvodnevne neformalne zasedanja finančnih ministrov EU v portugalskem Portu povedal italijanski finančni minister Tommaso Padoa Schioppa. »Ne dajem anticipacij o proračunskem manevru, toda 27. septembra bo ministrski svet, ki se bo ukvarjal z njim,« je dodal.

Padoa Schioppa je na tiskovni konferenci skupaj z guvernerjem Banke Italije Mariom Draghijem tudi pojasnil, da so se predvidevanja o rasti italijanskega gospodarstva od začetka poletja poslabšale. Zaradi tega bo predvidena rasti bruto domačega proizvoda (BDP) za prihodnje leto znižana, tako kot verjetno tudi za naslednja leta. »Od julija do danes se je izoblikovala manj pozitivna slika za prihodnost, kar bo kljub ohranjeni ugodnega konteksta za svetovno, evropsko in tudi za italijansko gospodarstvo, povzročilo revizijo stopenj rasti navzdol, sicer ne za letošnje, ampak za prihodnje in naslednja leta,« je povedal Padoa Schioppa in dodal, da je Italija v tem primeru še posebej prizadeta zaradi svoje visoke zadolženosti.

Guverner Draghi je za razliko od ministra menil, da bi do znižane stopnje rasti (za 0,2 odstotka) lahko prišlo že leto, čeprav se ni znano, kako se bo to pojemanje gospodarske rasti porazdelilo med letošnjim in prihodnjim letom. O učinkih tega znižanja na finančni zakon in torej o možnosti korektivnega proračunskega manevra, pa se Padoa Schioppa in Draghi nista izrazila.

Kot omenjeno, se je v Portu včeraj končalo dvodnevno neformalno zasedanje finančnih ministrov EU, v ospredju katerega je bila evropska finančna stabilnost v luči ameriške krize na nepremičninskem in hipotekarnem trgu. Ministri so obravnavali zaključno poročilo posebne ad-hoc skupine o razvoju mehanizmov finančne stabilnosti. Skupina ugotavlja, da evropska ureditev predvideva zadosten nivo skrbnosti poslovanja bank in je harmonizirala nadzor delovanja bančnih skupin, vendar pa obstajajo pomanjkljivosti delovanja v primeru kriz. EU se stabilnosti finančnih trgov posveča že dlje časa in pri tem opozarja na večjo transparentnost na trgu. Zaenkrat končnih ocen o vplivu ameriške hipotekarne krize na evropski finančni trg in o posledicah najrazličnejših inovacij na področju finančnih instrumentov še ni mogoče potegniti, go-

Italijanski finančni minister Tommaso Padoa Schioppa s francosko kolegico Cristine Lagarde med zasedanjem v Portu

ANSA

spodarska rast pa bo kljub vsemu ostala robustna.

Na Slovenijo nestabilnost ni imela neposrednega vpliva, sta zagotovila slovenski finančni minister Andrej Bajuk in guverner Banke Slovenija Marko Kranjec. Rast območja evra in EU letos ostaja krepka in tudi v letu 2008 ni pričakovati njenega »dramatičnega znižanja«, so se strinjali finančni ministri, ki pa so tudi opozorili na potrebo po veliki previdnosti, ker se bodo učinki krize še poznali.

Nekaj časa bo potrebna za umiritev posledic krize, je povedal Bajuk in dodal, da bi država posledice lahko čutila, če se bo »negotovost širila«. Kranjec je ob tem pojasnil, da po informacijah slovenskih bank nobena od njih ni neposredno izpostavljena vrednostnim papirjem, ki so čutili posledice ameriške krize. Bo pa treba posredno opazovati, kaj se bo zgodilo s kreditnimi linijami, ki jih imajo slovenske banke pri tujih bankah, je dodal.

Z zlomom nepremičninskega trga v ZDA se je zamajal tudi trg izvedenih finančnih instrumentov, ki so temeljili na omenjenih drugorazrednih hipotekarnih kreditih. Posledice krize v ZDA so v Evropi čutile predvsem nemške in francoske banke, strokovnjaki pa opozarjajo, da bi bilo treba najrazličnejše finančne instrumente, ki se pojavljajo na trgu, bolje razumeti in bolje regulirati.

BANKE - Posledica krize ameriških hipotekarnih posojil

Na londonskih ulicah panika zaradi krize banke Northern Rock

LONDON - Na britanskih ulicah je bilo včeraj znati pravo paniko zaradi krize banke Northern Rock, osme največje banke v Veliki Britaniji in pete največje izdajalke hipotekarnih posojil v državi. Najpomembnejši britanski časopisi so krizi te banke včeraj posvetili glavne naslove, njene delnice pa so včeraj izgubile kar 30 odstotkov svoje vrednosti.

Banki, ki ima sedež v Newcastlu, je britanska centralna banka pomagala z emergentno finančno injekcijo, da bi omilila krizo likvidnosti. Northern Rock je namreč sporočila, da se bo njen dobiček zaradi krize nepremičninskih posojil v ZDA znižal za 500 do 540 milijonov funtov, kar je znatno nad pričakovanji.

Novica o urgentnem posegu centralne banke pa ni pomirila strank banke iz Newcastla, nasprotno, spravila jih je v pravo paniko in povzročila množično dvigovanje denarja s tekočih računov. Samo v petek je bilo iz depozitov banke dvignjeno približno milijardo funtov, je poročal včerajšnji Financial Times. Za Hamisha McRaea, ekonomskega novinarja dnevnika The Independent, ni bilo takih scen kot v petek, z dolgimi vrstami pred bančnimi agencijami (na posnetku Ansa), videti niti v Združenih državah Amerike po veliki krizi leta 1929. »Za Northern Rock je to katastrofa, za vse nas pa konec dobe lahkih zaslužkov,« je zapisal McRae.

KOSOVO - Diametralno nasprotna stališča obeh strani glede problematične pokrajine

Srbski premier zaupa Varnostnemu svetu ZN, kosovski pa napoveduje razglasitev neodvisnosti

BEOGRAD, PRIŠTINA - Srbski premier Vojislav Koštunica je prepričan, da Varnostni svet Združenih narodov Srbiji ne bo nikoli odvzel Kosova, vendar pa po njegovem obstaja realna nevarnost, da kosovski Albanci enostransko razglasijo neodvisnost, ki bi jo lahko priznalo določeno število vplivnih držav. »Naša dolžnost je, da naredimo absolutno vse, kar je v naši moči, da se razvoj dogodkov preusmeri in da se odstopi od tega nevarnega scenarija,« je včeraj poudaril Koštunica. Po njegovih besedah mora biti Srbija na drugi strani pripravljena, če bi se uresničile grožnje, ki jih v zvezi z rešitvijo kosovskega vprašanja napoveduje predvsem ZDA, torej da bo kosovsko vprašanje po izteku zadnjega kroga neposrednih pogajanj med Beogradom in Prištino 10. decembra rešeno v skladu z načrtom pogajalca ZN za Kosovo Martija Ahtisaarija in z nadzorovano neodvisnostjo Kosova.

Koštunica je napovedal, da se bo njegova Demokratska stranka Srbije (DSS) zavzemala za doseg nacionalnega soglas-

VOJISLAV KOŠTUNICA

ARHIV

ja in enotnosti vseh strank, ki imajo pri odločanju dejansko težo. »To pomeni, da za vsako ceno poskušamo preprečiti priznavanje enostranske razglasitve neodvisnosti, hkrati pa si zagotovimo soglasje vseh strank v primeru, da se neodvisnost Kosova prizna,« je pojasnil srbski premier. Zavzel se je tudi, da Srbija ne stopi v zvezo z Nato, ker je ta brez pravne podlage bombardirala Srbijo, njene vojaške enote so zdaj na Kosovu, Ahtisaarijev načrt, ki služi kot osnova za enostransko razglasitev neodvisnosti pokrajine, pa predvideva brezmejno oblast Nata na Kosovu.

AGIM CEKU

ARHIV

Po Koštuničevem prepričanju bi bilo zaradi vloge zveze Nato pri projektu osamosvojitve Kosova zato potrebno v novi program DSS zapisati prizadevanje, da Srbija ostane članica programa Partnerstva za mir, da pa ne postane članica zveze Nato. »To je načelno stališče, ki presega okvir odnosa Srbije in Nata v zvezi z reševanjem kosovskega vprašanja - in sicer temelji na prepričanju, da Srbija ostane popolnoma nevtralna in da v okviru svojega državnega in nacionalnega interesa ne pristopa k nobeni vojaški zvezi,« je pojasnil.

Srbija po besedah Koštunice pričakuje, da bodo vse države, ki bodo želele imeti prijateljske odnose z njo, spoštovale minimalne pravice, ki jih ima Srbija prav tako kot vse ostale države na tem svetu - pravico, da se spoštujejo njene mednarodno priznane meje. Koštunica je še prepričan, da v Srbiji vlada nacionalno soglasje, da imajo Albanci na Kosovu vse pravice in se lahko svobodno odločajo o svoji prihodnosti. Vendar pa naj se pri tem držijo omejitve, da na ozemlju Srbije ne morejo ustanoviti druge albanske države, je še poudaril Koštunica.

Povsem drugačno je mnenje kosovskega premiera Agima Cekuja, ki je napovedal, da bo kosovska skupščina po 10. decembru ne glede na posledice odločitve mednarodne skupnosti razglasila neodvisnost Kosova. Kot je pojasnil, je 10. december namreč rok za dokončno ureditev statusa Kosova. Kosovski predsednik Fatmir Sejdiu pa je glede tega povedal, da Priština še ni določila datuma razglasitve neodvisnosti. Štirimesečni pogovori o statusu Kosova so nadaljevanje

RUSIJA

Putin ne bo opustil aktivne politike

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin pričakuje, da bo tudi po koncu svojega mandata marca prihodnje leto ostal pomembna osebnost v ruski politiki. Med drugim ne izključuje morebitne vnovične kandidature za predsednika leta 2012 ali 2016. Ob tem je sicer poudaril, da se še ni odločil, kaj bo počel po koncu drugega, zadnjega predsedniškega mandata, razmišlja pa o več možnostih. »Jaz in novi predsednik bova morala najti način, kako bova delala drug ob drugem,« je dejal.

Kot je zatrdil Putin, se je tekma za njegovega naslednika že začela, in sicer je vsaj šest kredibilnih kandidatov, med njimi tudi novi ruski premier Viktor Zubkov, ki ga je Putin presenetljivo imenoval pred nekaj dnevi. Četudi je Zubkov slabo poznan, ga je Putin označil kot »pravega profesionalca«.

V pogovoru s tujimi novinarji in akademiki v svoji počitniški hiši ob Črnem morju Putin sicer ni skoparil z lepimi besedami o Zubkovu, ki je doslej veljal za slabo poznanega birokrata na področju davčne politike. (STA)

N

EDELJSKE

T E M E

Posebno zadoščenje čutim, kot član Združene Evrope in predstavnik slovenske identitete in njene kulture, da se lahko v njenem imenu poklonim organizaciji, ki se je v času četrtsotletne črne diktature zavzemala za potrditev primorske identitete, tako da danes lahko proslavljamo izredno pomembno obletnico njenega nastanka, njenega odziva na odvzem svobode in na kratenje demokratičnih pravic, zato tudi predhodnike tistega upora, ki bo kasneje dolžnost narodov dobršnega dela Evrope XX. stoletja.

Pri tem je treba takoj poudariti, da se ta prvinski odklon ni pojavil v imenu nekega ideološkega načela ne neke strankarske odločitve, skliceval se je samo na principe razsvetljenstva in, na kraško-tržaških tleh, se je izzivalna mladinska vstaja vzdignila tudi proti neaktivnosti družbe, ki je pasivno prenašala najprej vulgarno, pobalinsko, potem pa zakonito določeno etnično preosnovno.

Izvirni dokument tega neofitskega mladinskega tigrovstva, ki se je sklicevalo na Kosovelovo pesem Borba in bilo zato »Tajna organizacija Borba«, nam je dal Vekoslav Španger s svojo knjigo Bazoviški spomenik.

Kot eden izmed obsojencev na procesu štirih bazoviških junakov je bil Španger obsojen na trideset let zapora, od katerih jih je odsedel dvanajst skoraj večinoma v samici. Ko je po vojski čutil potrebo, da s svojim pričevanjem potrdi nekdanjo avtonomno odločitev mladine za posege, ki naj bi se z vidnimi akcijami odzivali na sovražnikovo grobo zanikanje obstoja slovenske narodne identitete, je kot v zaporu samouško izobražen mizarški mojster napisal knjigo, ki pa jo je moral izdati s pomočjo prijateljev. Tržaška filijalka Ljubljane namreč ni marala podpreti dela, ki je dokazovalo avtonomnost primorskega protifašizma. Bila je pač ena izmed številnih nečastnih potez partijskega razmerja do tigrovstva.

Seveda, tak mediteransko spontani upor se ni splačal, saj so eni nehote in čisto naključni smrti sledile štiri ustrelitve in cela vrsta drugih težkih obsoj. Evropa se je sicer zgražala, a, kot po navadi, pilatovsko menjala pogovor, zato je odpor zavzel vso deželo, priprava odpora pa se je preselila na gorske predele, kjer se je zaradi bližine meje načrt na oboroženo vstajo lahko razvijal ob vodstvu aktivistov na varnem in povezanih z jugoslovansko vojaško oblastjo in z angleško tajno službo.

Žal je bila po nemški zasedbi Jugoslavije ta primorska priprava na bojni poseg odkrita in je na drugem tržaškem makroprocesu moralo pet oseb v smrt, drugih šestdeset pa v doživljenjsko tridesetletno in postopoma v druge večletne ječe. Da, bila je decimacija elitnega kadra, vendar je bil ves primorski svet pripravljen na obračun na vsenarodni ravni, kar so dopolnile tudi brigade primorskih ujetnikov, ki so zahtevale od zaveznikov prenos na domača tla. Prava epopeja, ki jo je kronal boj za samostojnost enaindvajsetega leta. Tragika in epopeja, ki je še nismo znali prikazati v knjižni obliki, kot nas je nekoč obsodil astronom Fran Dominko in navajal dela, ki jih imamo na razpolago od Lava Čermelja, ki je že leta 1936 v francoščini in leta 1937 v angleščini prikazal Evropi naš položaj - do Dorčeta Sardoča, te dni prevedenega v italijanščino, že navedenega Špangerja, Jelinčiča, Sviligoja, Rutarja, Bevka s svojim Kaplanom Čedermacem, zgodovinarjev in še kar naprej se pojavljajočih se del, kot zdaj Faturjeve nove dokumentacije.

Da, menim, da je prav, da se danes spomnimo prav tega dvajsetletnega marljivega kapilarnega zavzemanja za

potrditev narodne identitete in njegovega jezika. Šlo je za skrite sestanke v mestu, za študijske tedne v hribih, za skrb za knjige, za petje in književno delo. Tako da sploh nisi vedel za ime TIGR, ko ti je v nekem uradu nekdo natipkal na stroj nabrane članke za revijo, ne kdo jo je razmnožil na ciklostil. A še posebno bi rad, da pomislimo na čudovito navdahnjeno zamisel o skritem reševanju jezika na Miklavžovo z darovanjem abecednikov v zavojih namenjenih otrokom. Ob volneni majici in sladkarijah je bil izvod Kolačkov ali Prvih korakov, ki so omogočili, da se je v intimnosti družine nadomeščalo učilnice, kamor slovenska beseda ni imela vstopa.

Verjetno gre za edinstven primer ne samo na evropski ravni tajnega proselitizma v imenu rodnega jezika v srcu kulturne Evrope XX. stoletja. V romanu s tigrovsko tematiko, ki je izšel pred 40 leti, a se je malokateri ocenjevalec zmenil zanj, ker režim ni maral tam iz-

jemnih predhodnikov, ki so bili poleg vsega še pretirano nacionalno zavedeni, sem opisal po resničnem podatku zdravnika, ki se vključil v akcijo, ker ima avto, in tako ponoči, kot da odhaja na obisk bolnika, vozi darilne pakete na kraško planoto.

Morebiti me bo kdo imel za romantika, ko sem ob takem praznovanju izbral prav to manj poudarjeno stran tigrovstva, vendar je treba priznati, da je slovenska narodna identiteta, od katere je odvisen obstoj jezika, še zmeraj v zelo labilnem položaju. Tudi v sami Sloveniji, kjer je pred kratkim v javni razpravi o vprašanju jezika Tone Pavček moral poudariti, da je vse odvisno od zavesti, te pa, dodajam jaz, kot vemo, v Kardeljevem času v vzgojnem sistemu ni bilo. No, v mejah države se bo ta nekdanji odmik počasi absorbiral, ostaja pa incognita, kako se bo matica, ki je tako pri kulturnih kot v splošnem javnem mnenju nepoučena o položaju njenih

ločenih delov, zavzemala za trajanje ter ogrožene identitete.

Žal se tukaj neha romantično razpoloženje. Na zadnjem srečanju zamejskih in zdromskih Slovencev 5. julija v Državnem zboru nam je bil ponujen kot argument razprave naslov: »Slovenci v zamejstvu - del slovenskega naroda«. Kar je veljalo tudi za Slovence po svetu. Vse hvalevredna iniciativa, ki se ujema tako z zgodovinsko resnico kot z realnim čutenjem ljudi. Vendar o tako usodni problematiki smo se pogovarjali prizadeti obeh kategorij sami med sabo, državni zbor nam je nudil dvorano, namesto da bi nas povabil na neko svoje plenarno zborovanje.

Bili smo v obupni kontradikciji, ker smo na svojo roko poudarjali resnico, ki bi nam jo morala matica potrjevati, nam zagotoviti, da nas bo kot del naroda omenjala v učnih knjigah zgodovine za mlade generacije, ki žal nimajo pojma ne o naši preteklosti ne o naši sedanjosti.

Ta nedopustljivi vakuum sem sam večkrat doživel, dvakrat celo na Gorškem, kjer na novo renesanso svojega kraja pripravljenemu dijaštvu se zdaj ponuja tuji kolos za produkcijo fiktivne sreče, kot da ne bi že oblast prejšnjega režima dala poseben pečat Primorski kar s tremi podobnimi zavodi.

Kratkoma se postavlja vprašanje izven vsake retorike: ali si slovenska država predstavlja svoj obstanek tudi brez nas, saj takrat, ko pri nas in na avstrijskem Koroškem ne bi bilo več slovenskega življa, bi bil eksponiran naslednji del slovenskega ozemlja, kolikor ni že zdaj eksponiran. In naslednje, s tem povezano vprašanje: ali se bo ob odpravi mej vpliv matice bolj okreplil ali pa se bo okreplil vpliv zahodnega sosedja, ki ne skriva svojih aspiracij. Podžupan prejšnjega tržaškega desničarskega vodstva je v intervjuju za Primorski dnevnik izjavil, da so izgubljena ozemlja še zmeraj njihova, čeprav seveda zdaj niso na mestu vojaški posegi. O ti krivici storjeni Italiji je bil govor v italijanskem parlamentu, ko je šlo za zakon o dnevu spomina, ki naj bo na datum, ko je mirovna pogodba odvzela Rimu to, kar je bil dobil po prvi svetovni vojski. Krivico, ki jo je Italija doživela, je omenil v svojem govoru potem celo sam predsednik italijanske republike, ki je Slovence ožigosal kot zločince, ne da bi navedel barbarskega početja fašizma, njegovih taborišč, streljanja talcev in požigov vasi itd.

Ob privatnem pismu predsednika republike in ob medlem odzivu predsednika vlade je imel naš človek vtis, da ne gre samo za opevano mehko politiko v rokavicah do sosedja, ampak za krotko sklanjanje glave, kar je v rezki kontradikciji s statusom Slovenije ob strani zmagovalcev drugega svetovnega spopada, zato seveda v nasprotstvu s priznanjem vloge tigrovstva in s počastitvijo njegovih padlih.

Ni mi dobro pri duši, ko tako razmišljam na slavnostnem srečanju, a prijateljskega sosedstva ne morem pojmovati kot slovenski pristanek na pobotanje dela italijanske levice s fašizmom v škodo naše identitete, čeprav se ta sporazum uveljavlja tudi v delu slovenske levice s fašizmom v škodo naše identitete, čeprav se ta sporazum uveljavlja tudi v delu slovenske levice pri nas, levica, ki bi rada, da pozabimo na narodno zavest in mislimo na prihodnost. Ne, na to ne bomo šli, kot ne sprejmemo, da v tem duhu minister slovenske države požig Narodnega doma v Trstu pripiše »italijanskim gorečnejšem«. Če pa ima to biti določen kurz zatajevanja fašizma tudi matičnih politikov, potem nastanek mladih tigrovcev ne sme biti posvečen samo obnovi spomina in zbiranju dokumentacije, ampak se bo moralo obnoviti razdajanje, vendar tokrat ne abecednikov, ampak pričevanj o zgodovini Primorske v prvi polovici XX. stoletja. Nov proselitizem se bo namesto na skrivaj v nočnih urah razvil pri belem dnevu.

Žal mi je, da se ob pripravah Slovenije na šestmesečno vodenje Evropske zveze ne morem scela predati evforiji, ki preveva državno vodstvo, zavedam se namreč, da se ob gloriiji in blišču pozablja ali spregleduje ranljivost identitete eksistence občestva, ki naj bi, načelno, bilo del slovenskega naroda.

Mladim tigrovcem pa ob ti priložnosti želim, da bi se držali sklepa in ga razširjali, ki ga je Srečko Kosovel zapisal leto pred nastankom TIGR in ki se glasi: »Naš človek je evropski človek... Bodimo eno po duhu in ljubezni, a ohranimo svoje lastne obraze.«

Govor Borisa Pahorja na akademiji ob 80. obletnici ustanovitve organizacije TIGR v Kosovelovem domu v Sežani 7. septembra 2007.

GOVOR OB 80-LETNICI USTANOVITVE TIGRA

»Bodimo eno po duhu in ljubezni, a ohranimo svoje lastne obraze«

BORIS PAHOR*

IVAN SAKSIDA - Urednik televizije Vitel ob 15. obletnici

» Vipavska« televizija, ki gleda tudi čez mejo

Sodobna informacijska družba s poplavo raznovrstnih informacij od vsepovsod ljudi pogosteje razdružuje kot pa povezuje. Razdalje izginejo, soseščina se širi, sosede se med seboj ne poznamo več. Potrebe ljudi po povezovanju in sožitju ostajajo. To pa je vrzel, ki jo lahko zapolnjujejo lokalni mediji.

Lokalna televizija za Severno Primorsko VITEL iz Dornberka pri Novi Gorici gradi svojo prepoznavnost na pozitivnih informacijah in razvedrilnih programskih vsebinah. Status komercialnega medija ji omogoča, da lahko programske vsebine v kar največji meri približajo gledalcem in oglaševalcem. So neopredeljeni in popolnoma samostojni medij, ki pogodbeno sodeluje z medijsko hišo Pro Plus (Pop TV) z dopisništvom informativnega programa »24ur«.

V dogovoru z družbo Pro Plus predvajajo ponovitev informativne oddaje »24ur« vsak dan med 21.30 in 22.30 uro. Termin je izredno zanimiv, saj je ura neposrednega prenosa »24ur« v programu Pop TV, med 19.00 in 20.00 uro, za marsikoga neugodna (služba, večerja, druge obveznosti), zato imamo v tem času izredno veliko gledanost. Med lastnimi programskimi vsebinami so najbolj odzivne zabavne kontaktne oddaje ter dokumentarne in informativne reportaže, vezane na prostor, katerega pokrivajo in servisirajo. V njihove oddaje skušajo vključevati čim širšo populacijo, ki je istočasno tudi njihov »avditorij«. S tem povečujejo zanimanje in gledanost pri vseh generacijah. Posebno pozornost pa – in to že od vsega začetka – posvečajo tudi slovenski narodnostni skupnosti v Italiji. Program televizije Vitel trenutno predvajajo vsak dan med 17.00 in 01.00 uro. Preostali programski čas je zapolnjen z videostranmi, malimi oglasi, obvestili, glasbenimi vložki in TV prodajo.

Pred petnajstimi leti, 8.8.'92, se je lokalna televizija rodila v Dornberku. Zgodilo se je, kot se v življenju zgodi nešteto stvari. Nekatere gredo v pozabo, druge pišejo čas, spreminjajo življenje, nekatere celo zgodovino. A vsaka ima svoj začetek, svoje rojstvo... To so posebni trenutki. Trenutki opoja in strahu... trenutki, ko z optimizmom zremo v jutrišnji dan. Tako je bilo pred 15. leti v Dornberku, ko so v eter prvokrat poslali radijski signal novo nastale televizije. Bil je skromen, šibak in neboljen, tako kot je neboljen vsak novorojenček. Vzbudil pa je pozornost, optimizem in zadovoljstvo, prav tako, kot ga vzbudi novorojenček, tako na severnem Primorskem, kot tudi v zamejstvu. Govorimo o prvih korakih televizije Vitel: rojstnem dnevu prve primorske zasebne televizije. Za to priložnost smo izbrali za pogovor glavnega urednika, oziroma »dušo« televizije Vitel, Ivana Saksida, ki je že od prvega dne zraven, oziroma povezoval vse niti, saj nekdo pač mora biti »glava«.

Gospod Saksida, Vitel je bila ob nastanku avantura, v kakšnih okoliščinah pa je postala stvarnost?

Zaman bi iskali krivca. Zgodilo se je. Že med pripravi in neposredno po osamosvojitvi Slovenije je nastala neke vrste evforija. Vsakdo je skušal narediti nekaj koristnega za skupnost, za narod, za nas vse. To je bil res poseben čas...

Drugačni, takrat smo jim rekli »demokratski« vplivi zahoda, so učinkovali na zakonodajo novo nastale države, da je omogočila ustanavljanje zasebnih lokalnih medijev. Predvsem na področju elektronskih medijev smo doživeli pravo poplavo, ali bolje, razcvet. Ljudje so bili željni informacij in lokalni mediji smo skušali zapolniti vrzel, ki jo nujno puščajo veliki nacionalni programi.

Pisalo se je leto 1992, osmi avgust, ura osem zvečer. Morda je bilo kaj simbolike v teh treh osmih, kdo ve... V rešnici gre za goli slučaj.

Prva oddaja se je prenašala neposredno iz terase domače stanovanjske hiše »Pri Maričnikih« v Zaloščah. To zagotovo še ni bila prava televizija. Bil je svojevrsten poskus, izziv, bila je obilica navdušenja, en-

tuziazma. Drugega skoraj nič. Skromna, nepopolna oprema, ki je le za silo omogočala pošiljanje slike v eter; o njeni kakovosti in o pokritosti signala pa raje ne bi govorili. Nihče ni niti sanjal, kaj šele resno razmišljal, da se bo iz tega kaj izcimilo. Bili smo brez znanja, brez sredstev, brez poznanstev. Širše družbene podpore ni bilo, prav tako ni bilo podpore gospodarstva. Vsakdo je prinesel od doma kaj koristnega in pred vsako nadaljnjo oddajo smo postavili zasilni studio ter ga po oddaji ponovno razkosali.

A verjetno je bil to pravi čas. Ljudje so nas, kljub pomanjkljivostim, sprejeli. Ime »VITEL« je dobilo pozitiven prizvok in tega smo uspeli ohraniti do današnjih dni.

Samo ime je od vsega začetka izražalo neko željo, nek namen... Delovali smo namreč v Vipavski dolini. Želeli smo se vključiti v tokove vsakdana, spoznati slehernega gledalca ter prisluhniti njegovim željam in potrebam. Nikoli nismo bili prava »vipavska« televizija, kar bi lahko razbrali iz imena. Vipavska dolina je takrat za-

se vključili v predvolilno kampanjo. Spoznali smo veliko ljudi in si pridno nabirali izkušnje. To so bili nepozabni trenutki. Tudi lokacija studia je bila izredno primerna in zanimiva. V kletnih prostorih je bilo dvojno vrat. Ene so vodile pred tv kamere, druge pa v vinsko klet in nemalokrat smo po oddaji zgrešili smer ter zašli med sode. Gospodar Zvonko nas je nagradil s kozarcem rujnega, Adriana pa je v shrambi vedno našla kaj okusnega. Danes smo izjemno ponosni na tiste čase. Kolektiv se je od takrat razširil, se večkrat prenovil in danes nas petindvajseterica stalnih in občasnih sodelavcev ustvarja prepoznaven in pozitivno naravn program.

Kako vidite nadaljnji razvoj vaše televizije?

Verjetno smo se med volitvami dobro izkazali, saj nam je krajevna skupnost ponudila v uporabo prostore, v katerih smo še danes. Takrat so se nam zdeli razkošni in ogromni, danes so vsekakor pretesni in komaj primerni. Poizkušali smo

Kako je z vidljivostjo vašega signala?

Velikokrat slišimo pripombe, da smo premalo vidni in da je naš signal prešibak. Delno to res drži. Navajeni smo močnih televizijskih signalov iz Italije, ki pogosto preglasijo domače. S tovrstnimi težavo se ukvarjajo pristojne službe. Kljub temu je naš signal mogoče kakovostno sprejemati. Potreben je le pravilen izbor anten in usmeritev. Oddajamo namreč na 9. kanalu VHF iz pobočja Trstelja. Slabšega sprejema ste žal deležni le gledalci, ki nas želite spremljati s širokopsosnovnimi UHF ali s sobnimi antenami.

Kakšen kolektiv in koliko sodelavcev imate?

Za vsem tem stojijo ljudje. Naprave, prostori, dokumentacija in druge tehnične in materialne kapacitete, ostanejo zgolj nepotrebna šara, če ni ljudi, ki bi jim vlili življenje in vdahnili dušo. In nasprotno. Tudi minimalna sredstva, zagnanost in pripadnost, velikokrat odtehtajo pomanjkanja in uspešno služijo namenu. V tem

Klaut. Znala je prisluhniti situaciji in utrujenemu kolektivu. Izbrskala je vzvod, ki je voz potegnil naprej. Finančna situacija se je bistveno izboljšala in programi so oživeli. Doživeli smo najboljšo gledanost v vseh časih in se klub skromni pokritosti, uvrstili med 15 najbolj gledanih lokalnih in regionalnih televizij v Sloveniji. Pri vsem tem pa nikakor ne smem pozabiti na Davorina Lozeja, našega »predsednika«, ki »bedi« nad našim delom.

Meje padajo, globalizacija je stvarnost in bo vse bolj, kako gledate na to prihodnost?

Odg.: »Včasih se je treba vprašati, kje so meje. Evropske meje padajo, učinki globalizacije so vse bolj opazni. Tudi nas vleče v zamejstvo, kjer smo skoraj kot doma. Z nekaterimi slovenskimi organizacijami v zamejstvu odlično sodelujemo in to sodelovanje še nadgrajujemo.

Veliko bo treba še postoriti na programskem področju. A to delo najbrž ne bo nikoli končano. Želimo si sodelovanje s drugimi mediji in organizacijami, pogovarjamo se celo s izseljenskimi društvi in njihovimi mediji na drugi strani luže. Vsekakor pa ostajamo »lokalci« v pravem pomenu besede. To je prostor, ki ga obvladamo in tu so ljudje, ki jih najbolj poznamo. In ko omenjam »lokalci« mislim tudi na zamejski prostor, katerega mislim, da dostojno pokrivamo. Vsekakor pa obstaja še veliko neizkoriščenih rezerv skupnega čezmejnega sodelovanja. Tu mislim na sodelovanje s slovenskimi programi tržiškega sedeža Rai, na sodelovanje z vašim dnevnikom itd.

In še to v zvezi z vprašanjem: sodobna informacijska družba, s poplavo informacij od vsepovsod, ljudi pogosteje razdružuje kot pa povezuje. Razdalje izginejo, soseščina se širi, sosede se med seboj ne poznamo več. Potrebe ljudi po povezovanju in sožitju pa ostajajo. In to je tista prava vrzel, ki jo lahko zapolnjujemo le lokalni mediji. Morda bomo v prihodnosti ljudje ostali bolj ljudje, prav po zaslugi majhnih lokalnih medijev, kakršni je VITEL«.

Saksida, prej ste omenili zamejski prostor. Obče znano je namreč dejstvo, da televizija Vitel razpolaga z bogatim dokumentarnim arhivom zamejskih dogodkov še posebej z Goriškega. V vsem tem času ste, z vašo prisotnostjo, stiki in sodelovanjem postali nekak »izvedenec« za zamejski prostor

S pridom izkoriščamo tudi neposredno bližino državne meje in redno sodelujemo s slovenskimi zamejskimi organizacijami in posamezniki. Slovence v matični domovini želimo kar najbolj informirati o dejavnosti ni problematikah, ki pestijo rojake onstran meje. Že dobro desetletje redno sodelujemo s Kulturnim domom iz Gorice in nastal je zajeten arhiv dogodkov, ki so se tam odvijali. Poleg tega smo pripravili številne tv oddaje, vezane na obmejni prostor, kot so: portret goriškega slikarja Andreja Kosiča, predstavitev Roberta Faganela, filmski zapis »Daritev bodi ti življenje celo«, ki govori o delu in življenju Ljubke Šorli, Film »Gremo po mlaj« serijo oddaj Dve Gorici ena kultura, postavitev spomenika Simonu Gregorčiču, reportaže o Trgovskem domu v Gorici, o centru Gradina v Doberdolu, o Rilkejevi poti, o Devinskem gradu, parku in vili Koronini v Gorici, o skupinski razstavi »Umetniki dveh manjšin (Gorica, Rim, Ljubljana) itd. Da ne govorimo o raznih koncertih (Across the border) in drugih prireditvah, ki so zaznamovale goriški kulturni prostor v zadnjem desetletju. Celo posebno oddajo smo pripravili v zvezi z nastopi Oliverja Dragojeviča v teatru Verdi v Gorici in pa v teatru Brancaccio v Rimu, kot tudi s koncerti »Pesmi brez meja« v Gorici in Ljubljani ter o Festivalu narodno zabavne glasbe v Števerjanu itd. K temu naj le še dodamo, da so predstavniki raznih slovenskih organizacij v Italiji redni gostje v našem studiu.

Glavni urednik Ivan Saksida in upravna direktorica Dolores Žigon Klaut v studiu televizije Vitel v Dornberku

nas predstavljala prav megalomansko območje. Sami sebe smo nazivali »Televizija v Vipavski dolini«. Bili smo tam, varno v nekem kotičku, ne pa v celi dolini. Seveda je na to treba gledati s takratnimi očmi in se postaviti v takratno situacijo. Tvoj glas, ki je bil do včeraj komaj slišen, postaja prepoznaven. Vsak tvoj gib, vsaka kretnja ali izraz na obrazu, so vsem na očeh... Kmalu pa so bile magične meje presežene, signal se je širil na druga področja izven doline in ponovno ne moremo govoriti o »vipavski« televiziji. A ime je ostalo... Naše je. Kadar nas je zima pregnala iz terase, so nam ponudili zatočišče pri Kovačičevih na Čuklji. Hiša je bila prostorna in v neposredni bližini časnega oddajnika. Bilo je v času priprav na prve demokratične volitve. Seveda smo

srečo in se odselili v Novo Gorico, bliže centru, bliže dogajanju. Projekt se ni posrečil. Morda smo precenili samega sebe, morda nismo bili dovolj pripravljeni. Ja, minilo je kar nekaj časa, da smo si zacepilili rane. Čeprav je bila ta »avantura« za nas prava polomija, smo si pridobili dragocene izkušnje. Kakorkoli že, ponovno smo v Dornberku, kjer se odlično počutimo in ustvarjamo programe, s katerimi se skušamo približati čim širšemu krogu gledalcev. Med drugim želimo doseči tudi to, da postanejo gledalci soustvarjalci našega programa. Na tak način smo jim bliže, sami pa začutijo pripadnost in naklonjenost. Včasih se kdo obregne, češ da na tak način ne dosežemo »nivoja«. Morda res, toda kaj je pravzaprav »nivoj«? To, kar imajo ljudje radi ali to, kar se nekaterim zdi, da je.

primeru pride do izraza človeški značaj in hotenje: »Delam zato, da bom nekaj naredil in ne samo zato, da bom zaslužil. To vodilo si je že na začetku izbrala trojica ustanoviteljev. Dva sva še vedno zelo aktivna: jaz, »starosta« in Ivo Šinigoj, v zadnjem času prepoznaven kot »Trudnič«, ki se izkazuje kot odlični organizator in velikokrat preseneča s prav posebnimi, »norimi« rešitvami. A človek se prej ali slej utruji in izkoristi svoje potenciale. Petnajst let trdega dela, neprestanega dokazovanja in velikokrat nerazumevanja, je dolga doba. Toda v vseh obdobjih in kriznih situacijah smo najbrž ob sebi imeli »angela varuha«. In tudi tokrat je tako. Pred slabim letom dni je prevzela krmilo podjetja mlada, sposobna in predvsem zagnana, diplomirana ekonomistka Dolores Žigon

POMEMBNE, A NAM NEPOZNANE TRŽAČANKE

Avgusta Gostič Danilova

Igralka, režiserka, gledališka učiteljica in organizatorica, 1869-1958

Avgusta Danilova ni Tržačanka, vendar je njeno ime tesno povezano z začetki slovenskega poklicnega gledališča v Trstu. Zato jo upravičeno štejemo tudi za tržaško igralko, čeprav je med nami preživela samo dve leti in pol. Pod njenim vodstvom je tržaško gledališče pogumno stopilo na poklicno pot. Vse to pa ni bilo lahko. Igralci, ki so redno prihajali na večerne vaje, so bili podnevi zaposleni v različnih službah. Jaka Štoka, ki je bil že pred ustanovitvijo Dramatičnega društva (l. 1902) in še po njem režiser, igravec, organizator in sploh duša vsega odrskega dela, je bil zaposlen kot ravnatelj odvetniške pisarne dr. Gregorina in dr. Slavika. V Dokumentih slovenskega gledališkega muzeja. (št. 50-51 str. 152) iz l.1988 je objavljena ta odvetniška pisarna, na kateri stoji na desni v ozadju Jaka Štoka, na desni pri oknu pa sedi mladi igravec Anton Požar, ki je to fotografijo odstopil Gledališkemu muzeju. Na žalost je prav ta fotografija natisnjena tudi v knjigi Narodni dom - Balkan. Ob 80-letnici požiga (-str. 34) z napačno oznako, da je na njej dr. Vilfan v svoji pisarni. Požarja je urednik zaradi mladosti proglasil kar za študenta. O Jaki Štoki niti besede, kar je razumljivo, saj ni nikdar delal pri dr. Vilfanu. Take površne objave se večkrat ponavljajo čela desetletja. Tako je bilo tudi tokrat. Kmalu po izidu jo je uporabila v Ljubljani Alenka Puhar. Le kdo bo šel fotografijo odvetniške pisarne v Narodnem domu iskati v Gledališki muzej? Požar se je zaposlil pri dr. Slaviku l.1906, ko je imel komaj 17 let. Fotografija je torej nastala kmalu potem. Dramatično društvo je na svojem občnem zboru odobrilo ustanovitev poklicnega Slovenskega gledališča v Trstu. Štoka, ki je do takrat posvečal vse svoj prosti čas gledališču, saj ga je vodil, v njem režiral in igral, pa še pisal zanj, se je takrat odpovedal aktivnemu gledališkemu delu. Nekaj let pozneje (l.1914) je pustil tudi svojo službo in odprl v sedanji ul. Milano knjigarno s papirnico, ki dela še danes. Izdajal je tudi knjige.

Gledališče je stopilo v novo obdobje. S sezono 1907/08 je bil angažiran kot režiser in igravec Anton Verovšek iz Ljubljane. »Z njegovim prevzemom vaje je zavela na odru osterjša sapa. Bil je glasen, oblasten in zahteven...tudi do ženskih članov ansambla ni poznal obzirnosti« se tiste sezone spominja takratni igravec Robert Pohar. (Dokumenti SGM 50-51, str. 52). Umetniška raven gledališča se je pod njegovim vodstvom vidno dvignila. Že proti koncu sezone se je Verovšku pridružila Avgusta Danilova. Pod njenim vodstvom je gledališče doživelo velik vzpon in umetniški napredek. Ko se je ob koncu sezone 1908/09 Verovšek zaradi nesoglasja z Dramatičnim društvom vrnil v Ljubljano, je ostala Danilova sama. Prevzela je vodstvo gledališča, režirala in igrala.

Ko je prišla Avgusta Danilova v Trst, je imela za seboj že dolgo gledališko pot. Rodila se je 24. avgusta 1869 leta v Ljubljani. Njen oče je bil Jurij Gostič, mati pa Marija Vonča. Svojo mladost je preživela v Ljubljani in tam tudi prvič stopila na oder, o katerem je sanjara že kot šestletno dekletce. Imela je nekaj več kot 14 let, ko je igrala Ano v Požigalčevi hčeri. Bilo je treba dosti volje in poguma, da se je mlado dekle odločilo za igralsko pot, še posebno, ker tudi doma niso bili temu naklonjeni. A zmagalo je navdušenje. Nastopala je pod imenom Gusti Gostičeva. O njenem začetku je zapisal Fran Lipah tele besede: »Takratna mladina je bila prav tako vroča, odločna, idealna in pripravljena za dejanja, za takojšen korak - prav tako kot danes. Naravno je, da je tedaj komaj petnajstletna Gusti na tihem nekega večera odšla z doma in zbežala v teater štaturat. Še bolj naravno je, da ji je domovinska ljubezen tedanje vrednosti in cene vdihnili v govorico in značaj našo pristno slovensko ženo, vročo in resolutno, ljubečo in trpečo ženo, ženo, ki odpušča, veruje in sanja o lepši bodočnosti.« (Lipah: Gledališka zmes, Lj 1959 Mest.gled.lj. str.51).

Sprva je mlada Gusti igrala naivke in sentimentalke, a že v nekaj letih se je razvila v odlično karakterno igralko. Lipah je zapisal, da »so nepozabne njene ustvaritve naših žensk iz Cankarja, ki jo je večkrat naravnost zahteval za svoje premiere.« S štipendijo je po lastni izjavi tri poletne sezone preživela na Dunaju kot učenka Ignacija Borštnika.

9. septembra 1890. leta se je poročila z 11 let starejšim slovenskim igralcem Antonom Cerarjem, ki je bil neprimerno bolj znan pod svojim igralskim imenom Danilo. Tako je tudi nekdanja Gusti Gostičeva postala Avgusta Danilova. To ime je potem spremljalo njo in njeno družino do konca življenja. Poleg matere in očeta so se namreč posvetile gledališču tudi vse tri njune hčere, Mira, Silva in Vera Danilova. Danilo ni bil priimek, zato se mi danes zdi popolnoma nesprejemljivo, ko na Toporišičev »ukaz« berem Avgusta Danilo, če se že moram v vseh drugih primerih prilagoditi »novi modi«, čeprav so tako govorili (pod nemškimi vplivi) samo na Štajerskem.

Pot slovenske igralko v tistih prvih začetkih slovenskega poklicnega gledališča je bila težka. Zaslužek je bil majhen, dela pa izredno dosti. Ko je februarja 1906. leta slavila dvajsetletnico svojega umetniškega dela v Moči Teme Leva Tolstoja, je kritik Adolf Robida zapisal, da je Avgusta Danilova danes »najboljša Ksantipa in seriozni karakter slovenske drame«. Potem nadaljuje: »Od humorstike do tragične junakinje, vso to trnjevo pot je prehodila vztrajno in neutrudno.« In še: »Kjer je bila ga. Danilova v svojem elementu, tam je pokazala vso silo svojega talenta«. Ko našteje njene najboljše vloge, končuje z besedami: »Slovensko gledališče je lahko ponosno nanjo, kajti dvajset let biti slovenski igravec, to govori več kot cele knjige.« Razmere v gledališču so bile težke, Danilova je vsako leto igrala preko 40 različnih vlog. Danes, ko oblikujejo naši igralci letno največ štiri ali pet vlog, si tega niti zamišljati ne moremo več. V nedatiranem rokopisu je zapisala, da je takrat pri slovenskem teatru kar mrgolelo Čehinj in vse so igrale glavne vloge, kar je bil tudi eden od razlogov za njen odhod v Trst. (Slov. gled. muzej)

Taka je bila torej približno umetniška podoba Avguste Danilove, ko je 15. marca 1908. leta, kakor že nekajkrat prej, ponovno gostovala v Trstu, takrat v Moenthalovi ljudski igri Deborah. Tržaško občinstvo jo je navdušeno sprejelo in z Verovškom sta se dogovorila za njen prihod v Trst. Tej odločitvi ene prvih ljubljanskih

igralk se ne moremo preveč čuditi, če malo bolje poznamo takratne razmere gledaliških umetnikov. Avgusta Danilova jih je sama pozneje 1928. leta opisala Francetu Koblarju takole: »Naše predvojne gledališke razmere poznate. Kriza za krizo. Velikokrat nismo vedeli, kaj bo z nami. Vendar smo vsi živeli za tedanje gledališče. Večkrat pa sem imela doma zvečer dovolj rož, a zjutraj družina nič za zajtrk.« V Trstu so ponudili Danilovi za polovico višjo plačo, kakor jo je imela v Ljubljani. Na splošno sicer tudi dohodki tržaških gledaliških pionirjev niso bili visoki; največ sta imela Verovšek in Danilova, vsak po 200 kron na mesec.

Avgusta Danilova je prišla v Trst s hčerkama Miro in Silvo. Z vso vnemo in izkušnostjo zrele igralko se je lotila organizacije, režije in vsega, kar je bilo takrat potrebno. Že v prvi sezoni sta z Verovškom postavila na oder 28 različnih dram in komedij. Režije sta si delila in ker za večino predstav nimamo ohranjenih letakov, danes težko ugotovimo, kdo od njiju je režiral to ali ono predstavo. Vsekakor pa je izredno pomemben dogodek tiste sezone uprizoritev Cankarjevega Kralja na Betajnovi, katerega premiera je bila 18. oktobra 1908. leta in v katerem je igral naslovno vlogo Anton Verovšek. Pomembna pa je bila tudi domača tržaška krstna predstava Moč uniforme, ki jo je spisal Jaka Štoka. Ko je ostala naslednjo sezono Danilova sama, je tudi poskrbela za slovensko tržaško noviteto. Takratni tržaški politični delavec Dr. Josip Mandič

Avgusta Danilova

je spisal pod psevdonom Tugomir kar tri novitete. 16. januarja 1910. l. so igrali Po petnajstih letih in Samaritance, 23. januarja istega leta pa Nastavljeno past (Mišnico), ki so imele pri občinstvu in pri kritiki ugoden odmev. Ocenjevalec je namreč zapisal, da delo razkriva moderne duha, ki išče rešitve življenjskih problemov. Delo je ugajalo in pomenilo spodbudo domači dramatik, za kar gre prav gotovo v veliki meri zasluga prav Avgusti Danilovi. Pomemben dogodek je bila tudi uprizoritev Vojnovičevega Ekvinokcija, ki je predstavljal eno izmed najboljših del hrvaške književnosti. Na tržaški oder je prišla ta predstava eno sezono prej, kakor v Ljubljani. Režija je bila v izkušenih rokah Avguste Danilove, ki je poleg tega igrala tudi glavno vlogo. Predstava je imela zelo velik uspeh in Avgusta Danilova je ustvarila v njej enega svojih najpomembnejših odskih likov.

Brez dvoma so te predstave pokazale trdno voljo tržaškega vodstva, da začne hoditi po samostojnih poteh, brez odvisnosti od Ljubljane. Pri izbiri del je bilo odločilno tržaško občinstvo in domači ansambel. Danilova je poskusila tudi z zahtevnejšim repertoarjem. Na oder je postavila Ibsenovo Noro in jo tudi odlično odigrala. Občinstvo jo je sprejelo z navdušenjem in predstavo so morali »na vsestransko zahtevo« še isti mesec ponoviti. Z njo so gostovali v Gorici in v Pazinu. Uspeh jim je priznal tudi italijanski tisk, ne samo slovenski. Poleg tega so igrali Šubertovo Žetev in Strindbergovega Očeta, že leto prej pa Tolstojevo Moč teme. V drugi sezoni, ki jo je Avgusta Danilova preživela kot režiserka in prva igralka tržaškega gledališča, bilo je to v l. 1909/10, je sama režirala 23 odskih del, in v marsikaterem od teh tudi sama igrala glavno ali veliko vlogo. Res je sicer, da razmere še niso bile zrele za klasično dramo in tudi Cankar je ostal pri eni sami predstavi, vendar so bili takrat postavljeni trdni temelji za nadaljnje delo.

Avgusta Danilova se je v Trstu uveljavila tudi kot vzgojiteljica novega mladega igralskega naraščaja. Hvalili so njeno »dramatično šolko«, predstave in njeno igro. O svojem odhodu iz Trsta je po-

zneje zapisala: »Nikdar nisem mislila, da bom ostala dalj kot leto dni, pa so prilike nanesle, da sem ostala dve leti in pol, in morda bi ostala še dalj časa, pa so me zvalili zopet v Ljubljano. Poleg prijetnih spominov na Trst se ne morem ogniti tudi onim, ki so malce zasenčili to dobro stran. Morala sem marsikaj prebaviti, toda slabega se človek nerad spominja, kaj šele, da bi to opisoval.« (rokopis v Slov. gled. muzeju)

V Ljubljani hranijo tudi poročilo, v katerem piše: »V Danilovki ima gledališče izborna moč, to je resnica, a to je tudi vse. A, da, pozabil sem, da je Danilovka tujska. In to seveda tudi ni vseč - domačinkam, zlasti tistim ne, ki nastopajo pri šentjakobski Čitalnici, ker so one gotovo veliko večje umetnice, kakor pa ta privandranka!« Verjetno je to tisto, česar se nerada spominja. Za njo je prišel Hrvat Leon Dragutinovič, a najtežje delo je bilo takrat že opravljeno.

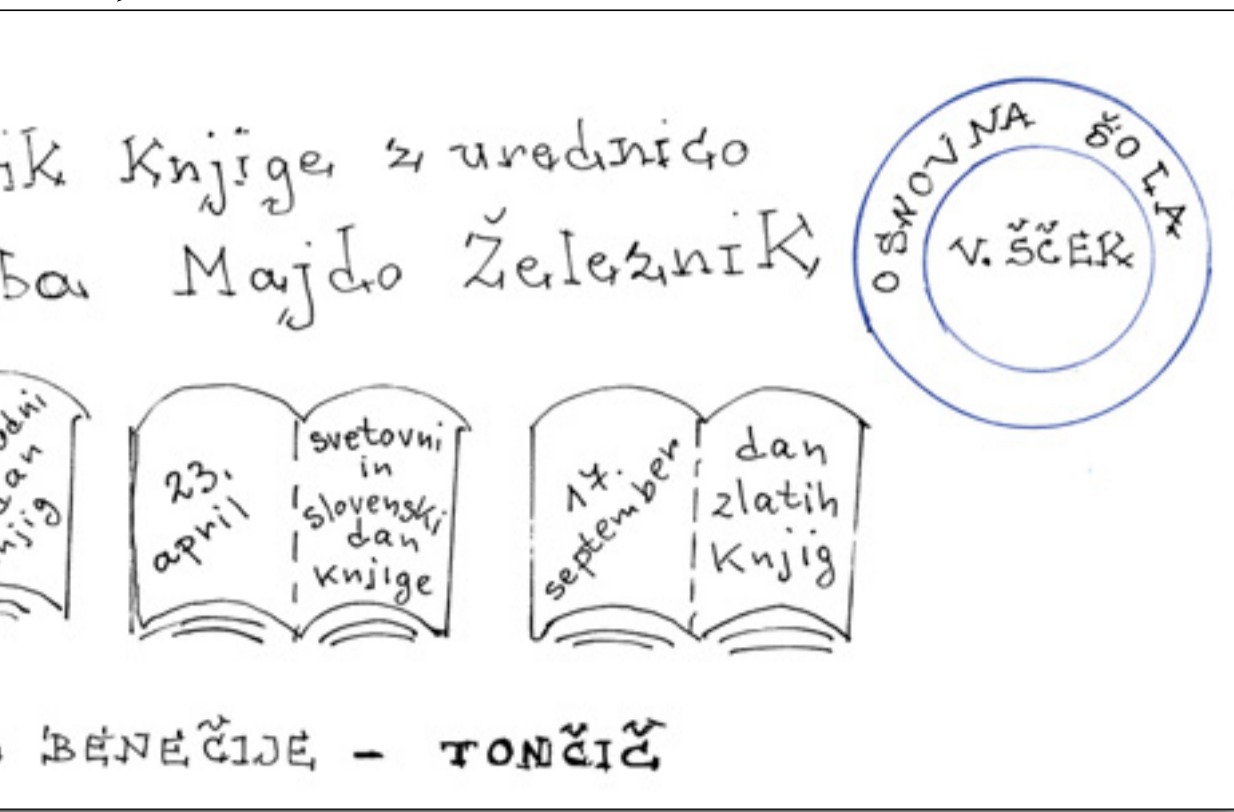
Avgusta Danilova se je iz Ljubljane kmalu spet (l. 1913) odpravila na pot, in sicer v Ameriko. Delala je v New Yorku. Doma je potem spet preživela dve dobri leti, 1920 do 1922. Takrat je v Ljubljani vodila tudi dramsko šolo Udruženja gledaliških igralcev. Na koncu leta je pripravila 14. junija 1922 Sem Nenellijevo Ljubezen treh kraljev, v kateri je igral glavno vlogo njen učenec Tržačan Modest Sancin. Takoj potem je spet odšla v Ameriko, v Cleveland med slovenske izseljence. Vrnila se je šele čez štiri leta. Kritika jo je sprejela hladno. 20. oktobra 1928 je praznovala 40-letnico umetniškega dela, a takoj potem jo je čakalo novo razočaranje - upokojitveni dekret. Imela je komaj 58 let. Gledališka vrata so se zanj zaprla. Zadnjikrat je nastopila, ko je imela že 81 let, in sicer v sez. 1950/51 v Lorcovi dramo Dom Bernarde Albe. Že prej l. 1948 je izoblikovala nepozabno podobo Matere v prvem slovenskem umetniškem filmu Na svoji zemlji.

Umrla je 3. januarja 1958. leta v Ljubljani, stara skoraj 90 let. Bila je zadnja predstavnica in soustvarjalca začetkov slovenskega gledališča, ne samo v Ljubljani, temveč tudi v Trstu.

Lelja Rehar Sancin

AKTUALNO - Komik Beppe Grillo in italijanska politika

Kdo je v resnici kriv, če se vajenec lahko igra s čarobno palico?

Te dni se kar sama vsiljuje primerjava z Disneyjevo risanko Fantasia, ko se čarovnik-vajenec v odsotnosti čarovnika-mojstra polasti čarobne palice, da bi brez truda počistil delovno sobo. Zgodi pa se, da vajenec ne obvlada čarovnije, pljuskanje vode preplavi sobo in šele ko se vrne mojster, se katastrofa konča. Beppe Grillo se je res prelevil iz komika v čarovnika-vajenca italijanske politike? Kakšno škodo bo povzročil s svojo čarobno palico? Ker ni nobenega dvoma, da se je prejšnjo soboto, 8. septembra, zgodil čudež, pred katerim smo vsi ostali odprtih ust.

Grillo ni novinec. Sredi 80ih let so ga odpisali s televizije zaradi dovtipa na račun Craxijevega obiska na Kitajskem: »Če je tukaj milijarda samih socialistov, komu kradejo?« A na začetku 90ih so zaradi podkupnin odpisali samega Craxija in večji del dotakratnega tatinskega političnega razreda. Grillo je pravočasno opozarjal tudi na škandal argentinskih obveznic in črvihih delnic Cirio in Parmalat, pa ga niso jemali resno, dokler niso zadeve eksplodirale v vsej svoji dramatičnosti. In sedaj je napovedal vojno politikom, vsem politikom.

Komik iz Genove je krizo politike zavalhal že pred časom in jo jezdi že nekaj let. Dogaňjanje pa ga je očitno prepričalo, da je nastopil čas za kakovostni preskok. Izbral je simbolni datum, 8. september, in simbolni znak, V-day, kot zavazniški Victory v drugi svetovni vojni. »Osmi september kot opomin na 8. september 1943,« pravi Grillo, »ko je italijanski vodilni razred s kraljem na čelu pobegnil in pustil državo na cedilu, in na današnji čas, ko je politični razred zaprt v svojih palačah.« Ker je komik iz Genove zelo neposreden pa tudi nekoliko prostaški, se njegov V-day ne sklicuje na Churchillov pozdrav s stegnenim kazalcem in sredincem v obliki velike črke V, pač pa na italijanski utečeni Vaffanculo, ki ga komik namenja celotnemu političnemu razredu. Brez razlik, pa čeprav je do predvčerajšnjim bil priljubljen na levi, ker je imel na piki Berlusconi, pa čeprav bi ga danes desnica rada izkoristila v svoji kampanji proti nepopolarni Prodijevi vladi. Zaenkrat Grillo jezdi sam in udriha tako po enih kot po drugih.

»Način protesta ima očitna populistična in kvalunkvistična nagnjenja,« odmeva v odgovor iz slonokoščenega stolpa politike. »Grillo ima politične ambicije,« »Grillo izraža protipolitične težnje,« »Nastaja nevarni kult Grillove osebnosti,« »Grillo spodkopava temelje sodobne demokracije,« »Zgrešeno je enačiti levo in desno opcijo,« »Gre samo za zapozneli poskus ljudskega naskoka na Bastiljo,« pravijo. »Pa kaj hoče ta pajac,« so ob napovedi pobude D-day vzvišeno komentirali tako na desni kot na levi. Isto je bilo ob objavi knjige La Casta, ki je razkrinkala neverjetne privilegije politične kaste v Italiji: »Pa kaj hočeta ta dva pisana?« In zgodila se je največja italijanska knjižna uspešnica vseh časov – skoraj milijon prodanih izvodov v štirih mesecih. Tudi plaz sobotnega V-day je presegal vsako pričakovanje. Sedaj politiki v glavnem previdno molčijo, predvsem pa so prepričani, da jim je treba samo počakati in bo nevihta minila. Tudi Craxi je napovedoval nekaj podobnega na začetku afere »čistih rok«, a se je ušel; očitno ni bil samo pohlepen in brez predsodkov, ampak tudi slep in gluha na realno dogajanje v družbi.

Se zgodba ponavlja? Je kaj resničnega v obtožbah na račun Grilla, kako se zagovarja?

Vaffanculo, odgovarja komik iz Genove vsem politikom, in množica navdušeno ploska njegovemu izzivu. V središču pobude, ki jo je priredil veliki showman, pa je v resnici resen, čeprav diskutabilen zakonski predlog za prenovitev parlamentarnega predstavništva. Predlog je zelo preprost:

- 1) možna je samo dvakratna zaporedna izvolitev v parlament;
- 2) kdor je bil kazensko obsojen ne sme kandidirati za parlament;
- 3) pri političnih volitvah se spet uvede preferenčni glas.

Se mi ne zdi, da bi kaj takega predstavljalo posebno nevarnost za demokracijo.

Pravijo, da bi se samo dvakratno zaporedno izvolitvijo morali odpovedati naj-

bolj izkušenim političnim predstavnikom. Fini je omenil Mora, Togliattija in Almiranteja, Bertinotti pa Pertinija, Mora in Berlinguerja, nista pa navedla nobenega sedanjega politika »dolgoletne plovbe«: De Mita 11 zakonodajnih obdobjih, Tremaglia in Cossutta po 10, Mastella 9, Casini in Fini 7, pa res niso »velikani politike«. Po svetu so politiki na odru povprečno deset let. Večni Andreotti je prvič stopil za mizo vlade na koncu prve polovice prejšnjega stoletja (1947) in še vedno sedi v senatu. Veltronija, glavnega kandidata za vodenje nove Demokratske stranke, imajo za mladega, čeprav je v politiki že več kot 30 let, v parlament so ga prvič izvolili pred 20 leti, ko sta na oblasti bila Reagan in Gorbačov. Kje je svežina, kje je novost? Grillov izzivalni predlog kaže v smer deprofesionalizacije politike, ki je vedno bolj občutena zahteva italijanske družbe. Kdor se več desetletij ukvarja izključno s politiko in nima nobenega pravega poklica (in še posebej nobenega poklica, ki bi mu zagotovil po 15 tisoč evrov mesečnega dohodka), je hočeš-nočeš vedno bolj oddaljen od realne družbe in vedno bolj trdno pričvrščen na svoj stolček.

Glede prepovedi kandidature zaradi kazenskih obsodb smo bili priča nespodobnemu dogajanju okrog Berlusconijevega poslanca Previtiija, ki je bil dokončno obsojen na 6 let zaporar zaradi podkupovanja sodnika, pa je vseeno do nedavnega sedel na parlamentarnih klopeh. V italijanskem parlamentu sedijo tudi taki, ki jim ne bi izdali orožnega lista: organi javne varnosti namreč ne dovolijo, da bi nosile orožje osebe, ko so obsojene na prvostopenjskem procesu zaradi hujših

kaznivih dejanj. Lahko pa sedijo v parlamentu, čeprav so bili dokončno obsojeni, in to ne zaradi prečkanja ceste izven prehoda za pešce, pač pa zaradi prekrškov, kot so korupcija, žalitev državne zastave ali davčne utaje, upiranja policistom, povzročitev telesnih poškodb ali celo sodelovanja pri oboroženi tolpi. Na lanskih volitvah je bilo izvoljenih 25 parlamentarcev, ki so bili kazensko obsojeni na prvostopenjski razpravi, na prizivnem procesu in pred vrhovnim kasacijskim sodiščem; nadaljnjih možnosti za priziv enostavno ni, obsodba je dokončna. Razmerje obsojencev v Berlusconijevih in v Prodijevih vrstah je zgovorno: 21 proti 4, seveda za Berlusconi. Vendar 10 dni pripora in 20 milijonov lir globe podtajniku Viscu zaradi nedovoljene gradnje ne bi smeli postavljati na isto raven kot Previtiijevih 6 let, ali pa 5 let poslancu Nacionalnega zavazništva De Angelisu zaradi sodelovanja s črno prevratniško tolpo, ali pa s 25 leti zaporar poslancu radikalcev D'Elia zaradi sodelovanja pri rdeči oboroženi tolpi.

Ampak, kazenska obsodba je kazenska obsodba. Ali vsaj tako bi moralo biti, pa v Italiji ni, z razliko od civiliziranih držav. Predsednik Clinton se je moral odpovedati imenovanju ministrice za zdravstvo, ker ni pravočasno uredila plačila socialnih prispevkov za hišno pomočnico. Nismo v puritanski Ameriki, pa niti v strogi Nemčiji, kjer je kancler Kohl kljub svojim zgodovinskim zaslugam – združitev Nemčije – moral odstopiti zaradi suma (pozneje dokazanega) nezakonitih volilnih prispevkov. Smo pač v Italiji, kjer ti za odmerek očenašev odpušijo vsak greh.

Vsekakor Grillo predlaga prepoved

kandidature na parlamentarnih volitvah v primeru kakršnekoli obsodbe zaradi nameranih prekrškov ali v primeru obsodbe na več kot 10 mesecev in 20 dni zaradi nameranih prekrškov. Je pretirano zahtevati, naj imajo poslanci neomadeževano sodno potrdilo? Do kakšne mere je lahko velik madež na potrdilu: če je Viscovih 10 dni premalo, naj bo meja 30 ali 120 dni, ali pa kar eno ali dve leti? Ali pa okrogla ničla, kot predlaga Grillo?

Tretji Grillov predlog zadeva volilni mehanizem, in sicer ponovno uvedbo preferenčnih glasov, da bi lahko spet izbirali svoje poslance, medtem ko jih danes imenujejo osrednja tajništva strank. Tudi v tem primeru ne manjka pomislekov, češ da bi predstavljalo korak nazaj pri poenostavljanju strankarskega sistema in bi podprlo ponovno nastajanje struj in frakcij. Po drugi strani pa ne smemo pozabiti, da nedavni predlog za referendum o volilnem zakonu, ki ga je podpisal milijon državljanov, predvideva podobno reformo volilnega zakona.

Če je to vsebina Grillovih predlogov, kje je nevarnost za demokracijo? Morda v načinu, na hrupnih trgih? Javnomenjska raziskava je pokazala, da se z Grillovim predlogom po izključitvi obsojenih kandidatov strinja 72 odst. anketiranih, da preferenčni glas zahteva 86 odst. volivcev, da se za dve sami zakonodajni dobi opredeljuje »samo« 50 odstotkov. So vsi nerazsodni, zapeljani, kretni?

Rek pravi, da za visoko vročino ni kriv termometer; vročina je samo pokazatelj bolezni, bolezen je v celicah, v organizmu, v našem primeru je očitno bolezen v politiki. In termometer je pokazal visoko temperaturo, saj so v enem samem dnevu in ob skoraj popolnem medijskem molku zbrali več kot 300 tisoč podpisov.

Res pa je tudi, da je bi se z omejitvijo na dva mandata izgubilo nekatere dobre poznavalce državnega aparata, da bi se z zavlačevanjem procesov marsikdo lahko izognil posledicam obsodbe, da bi tudi s preferencami politična tajništva lahko vsilila svoje funkcije, kot se je dogajalo v preteklosti. Vsebina in moč Grillove pobude pa ni v tem, pač pa

v množičnem odgovoru, ki je delno tudi neracionalen, ima pa prav gotovo svoje vzroke in razloge.

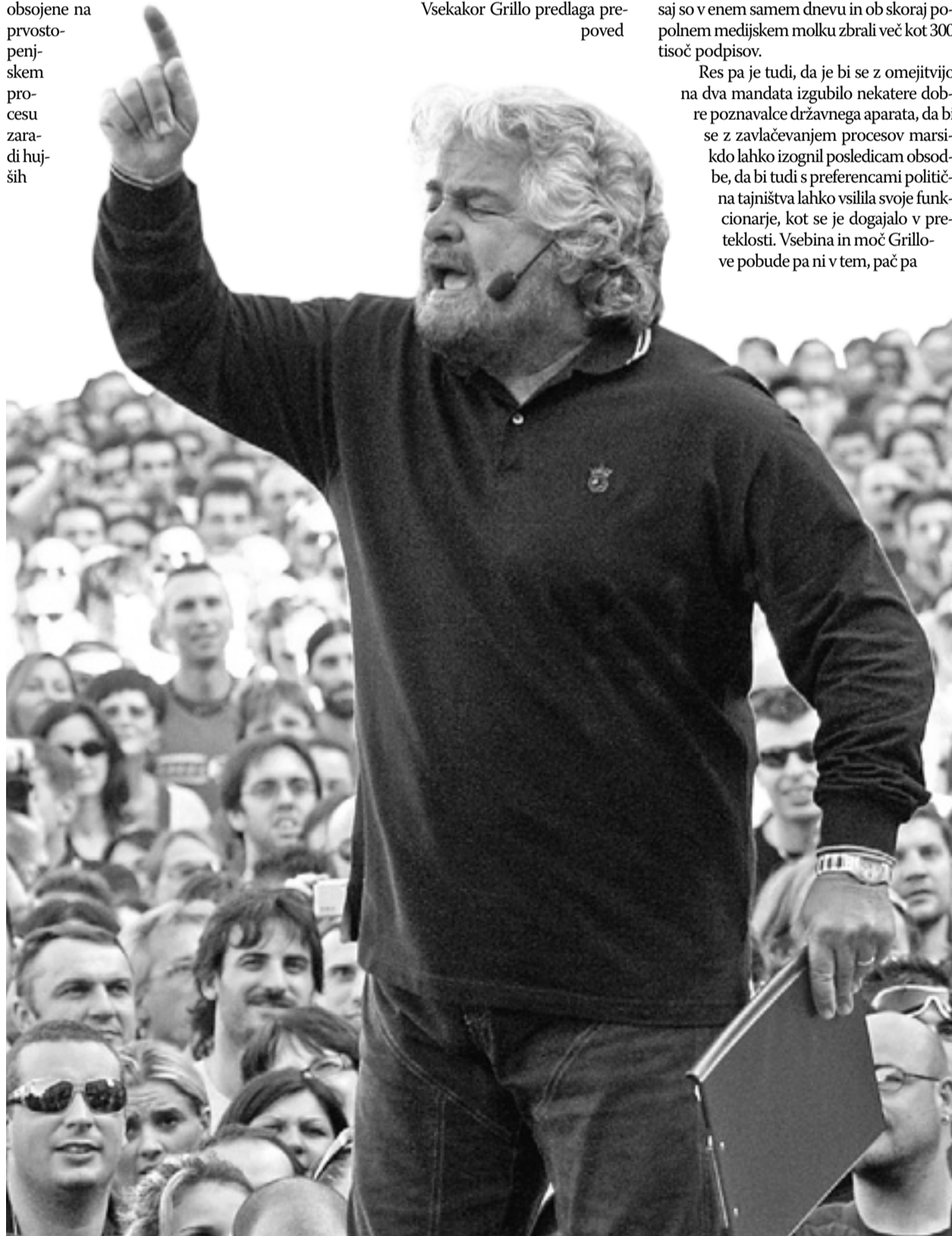
V Trstu je zakonski predlog podpisalo 3.300 ljudi, popoldne so čakali v vrsti tudi po trideset ure, podpisovali so do 11. ure zvečer. Primerljiva množica je na istem trgu bila samo oktobra 2005, ko so ljudje pridno čakali v vrsti, da bi izbrali Prodija kot skupnega kandidata leve sredine. Tokrat pa je bila naravnost grozljiva primerjava s stojnico na istem trgu, kjer je v soboto zbiral podpise eden od najvidnejših kandidatov nastajajoče Demokratske stranke. Samo občasno je prikladal kakega posameznika, nekaj deset metrov daleč pa se je množica gnetla, da bi podpisala Grillov predlog. Za pomanjkanje navdušenja, predvsem med mladimi, je morda kriv Grillov populizem? Ali pa dejstvo, da je osrednji problem, okrog katerega teče razprava, če bo mesto novega deželnega tajnika prevzel dosedanj deželni tajnik Levih demokratov Zveč ali pa dosedanj deželni tajnik Marjetice Moretton? Novost je namreč taka, da nam kar jemlje sapo...

Pa so res za Grilla podpisovali samo »politični neuki«, kot se je elegantno izrazil eden od znanih tržaških politikov? Omenil bi samo nekaj imen takih, ki nedvomno izražajo željo po boljši Italiji: novinarka Rai 3 Milena Galbanelli, avtorica izrednih reportaž o korupciji v Italiji, igralka Sabina Guzzanti, znana predvsem zaradi svoje izzivalne komičnosti na račun Berlusconi, zdravnik Gino Strada, vodja humanitarne organizacije Emergency, pevka Gianna Nannini, ikona protesta že skoraj 30 let, časnikar Marco Travaglio, avtor najpopolnejših novinarskih reportaž o sumljivih ozadjih Berlusconijevemu imperiju, duhovnik Luigi Ciotti, znan zaradi svojega delovanja proti mafiji in trgovini mamil, združenje potrošnikov Adusbeff, kalabrijska protimafijska mladinska organizacija I ragazzi di Locri... So to sami neuki, ki nasedajo velikemu zapeljivcu? In mladi, ki jih je bilo na trgu kot še nikoli v zadnjih letih, so vsi nespametni in nezreli? Morda, ker raje prisluhnejo komikom, kot so Beppe Grillo, Sabina Guzzanti, Le Iene, Daniele Luttazzi ali Claudio Bisio, ne pa »očetom domovine«. Kako pa naj bo drugače, ko so prav od komikov izvedeli več o neštetih škandalih, od poslancev, ki se poslužujejo mamil, do ozadij Berlusconijevega imperija, kot pa od vse politične mašinerije!

In še zadnje vprašanje: so res slabi italijanski politiki slabši od naroda, ki ga zastopajo? So na sobotnem V-day bili samo taki, ki ne utajujejo dohodkov, ki plačujejo televizijsko naročnino, ki se na avtobusu peljejo z vozovnico, ki se ne naslanjajo na poznavstvo, da bi si s priporočilom zagotovijo večje ali manjše ugodnosti? Morda politiki zares upravičeno predstavljajo narod, ki bolj ceni zvijačo kot pa inteligenco, zunanji izgled kot pa vsebino, mobilni telefon kot pa kulturo? Morda smo zares vsi soodgovorni za družbeno nazadovanje Italije: poleg politikov tudi sindikati, stanovska združenja, celovske organizacije, vse do posameznih skupnosti in občanov brez čuta odgovornosti do družbe. Politiki pa nosijo posebno in največjo odgovornost, in to ne samo zaradi neznosnih privilegijev, o katerih ni več nobenega dvoma, ampak predvsem zaradi svoje zaprtosti in posledične zakonodajne neučinkovitosti, kot nam je jasno, ko stopimo v katerikoli javni urad, ko se med zastoji tovrstnikov peljemo po zastarelih avtocestah, ko se šola vsaki dve leti mora spopasti z novo reformo, ko ne vemo, če bo dovolj goriva za letošnjo zimo, ko se na umazanem vlakcu sprašujemo, kolikšna bo zamuda, ko moramo čakati pol leta za specialistični zdravniški pregled, ko vsak državljan, z dojenčki vred, mora odšteti skoraj 8 tisoč evrov letno samo za vzdrževanje javne birokracije, ki je kronično neučinkovita in bolna za elefantijazo.

To daje resnično moč čarobni palici Grilla, sodobnega čarovnika-vajenca. Pa kdo je v resnici kriv, če se vajenec lahko igra s čarobno palico? Verjetno sam mojster (politika), ki je nepredvidno in brezskrbno zapustil svojo delavnico (državo), da vajenec (Grillo) lahko zaigra italijansko verzijo skladbe iz Disneyjeve risanke.

Sergij Premru

NASVETI KMEČKE ZVEZE - V kleti je v tem času potrebna budna pozornost

Nega mošta ob koncu vrenja in prehajanju v novo vino

V teh dneh se vrenje mošta bliža koncu, ali se je že končalo. V prvem primeru spremljamo potek vrenja in preverjamo, da ni prišlo do prekinitve, kar ugotovimo s pokušujo vna. Točnejši podatek pa dobimo z refraktometrom, ki nam omogoča, da določimo točno količino nepovretega sladkorja, po priloženi preglednici. Če ugotovimo, da je ostanek sladkorja previsok in deluje naharmonično na vino, se odločimo za izvedbo ponovnega vrenja ali rifermentacije. To opravimo z vrelnim nastavnkom selekcioniranih kvasovk in z dodatkom hranila zanje. (levo objavljamo preglednico za določanje količine nepovretega sladkorja)

Ko je sladkor povret, moramo posodo takoj doliti in preprečiti, da pride v vino kisik, ki začne prodirati, ko ni več v posodi nad vinom zaščitne plasti ogljikovega dioksida. Novo vino je po končanem vrenju polno oksidacijskih encimov in lahko hitro oksidira. Zato bomo po pretoku dodali moštu 3-4gr/hl metabisulfit, da preprečimo oksidacijo zgornje plasti vina.

Izredno pomembna je pogosta, najmanj dvakrat tedenska kontrola zdravstvenega stanja povretega mošta, ki mu že lahko rečemo mlado vino. Če zaznamo vonj ali okus po žveplovdiku (gnilih jajcih) ali druge neprijetne vonje, ki jih vino dobi od usedline, na kateri leži, je nujen zračni pretok. Najnevarnejši pa je omenjeni vonj po žveplovdiku, ki se lahko pretvori v še trdovratnejše spojine merkaptane. Ob prisotnosti žveplovdika opravimo, kot rečeno, zračni pretok ne glede na to, če mošt še vre. Pretok naj spremlja žveplanje.

Če pa ne pride do tega pojava, kot je želeži, bomo še nekaj časa počakali do prvega pretoka. Pred pretokom bomo opravili prvo kontrolo v mladem vinu kemijsko in or-

ganoleptično. S kemijsko analizo ugotovimo skupno kislost, vsebnost skupnega in prostega žveplovega dioksida (SO₂), količino etilnega alkohola ter po potrebi hlapno kislino. Podatki analize so potrebni za morebitne posege v vino, še posebej s kalijevim metabisulfitom, če je vsebnost prostega žveplovega dioksida pod minimalno količino, ki je potrebna za obstojnost vina. Ta količina je okvirno 12 - 15 mg na liter. Da jo dosežemo, žveplamo vino z 10 - 12 grammi kalijevega metabisulfit na hl vina. Pri tem se sprosti 5 do 6 gr skupnega žveplovega dioksida na hl. Del tega, približno 1/4 (1,2 do 1,5 gr na hl ali kot smo prej navedli 12 - 15 mg na liter) pa je v prosti obliki. Ti odmerki so seveda okvirni, točno dozo pa je priporočljivo, da določi strokovnjak, ker je odvisna od raznih dejavnikov, kot npr. od materiala, iz katerega je izdelana posoda (v posodi iz plemenitega jekla so npr. potrebne nižji odmerki kot v leseni), in predvsem od kislosti (skupne kisline) vina. Ob visoki kislosti je učinek prostega SO₂ večji.

Nič manj važna ni organoleptična kontrola, na podlagi katere preverjamo zdravstveno stanje mladega vina. Ugotovimo, ali se vino nagiba k mlečnemu ciku, vlečljivosti, očetnemu ciku, oksidiranosti, bekserju itd. Vse te morebitne bolezni in napake lahko močno poslabšajo kakovost vina, če jih ne ugotovimo in pravočasno ukrepamo.

Organoleptično kontrolo naj spremlja preizkus na zrak zaradi porjavitve in počrnitve vina. Ob prisotnosti ene ali druge napake vino pravočasno zavarujemo z žveplom, ki ga določimo na podlagi analize in ne približno.

Prihodnjič o prvem pretoku mladega vina in o ravnanju z njim.

Svetovalna služba KZ

° Bx (Brix)	° Oe	Ostanek sladkorja g/l	° Bx (Brix)	° Oe	Ostanek sladkorja g/l
4	17,3		15	63,1	90
5	21,3		15,5	65,2	95
5,5	23,3		16	67,4	100
6	26,3		16,5	69,5	105
6,5	28,3	5	17	71,6	110
7	30,3	10	17,5	73,8	115
7,5	32,3	15	18	75,9	120
8	34,3	20	18,5	78,1	125
8,5	36,3	25	19	80,3	130
9	38,3	30	19,5	82,4	135
9,5	40,3	35	20	84,6	140
10	42,4	40	20,5	86,9	145
10,5	44,4	45	21	89,0	150
11	46,50	50	21,5	91,3	155
11,5	48,5	55	22	93,5	160
12	50,6	60	22,5	95,0	165
12,5	52,0	65	23	98,0	170
13	54,7	70	23,5	100,0	175
13,5	56,8	75	24	102,0	180
14	58,9	80	24,5	104,0	195
14,5	61,0	85			

Preglednica za določanje količine nepovretega sladkorja

ZELENJADNICI TUDI JESENI DAJETA DOBER PRIDELEK

Redkvico in rukolo lahko sejemo tudi v tem času

Danes bomo opisali dve zelenjadnici, redkvico in rukolo, ki ju sicer po navadi gojimo spomladi. Ker pa obe imata kratek življenjski cikel od setve do pobiranja, ju lahko sejemo tudi sedaj, v prvi polovici septembra, da ju lahko pobiramo še pred zimskim mrazom. Obe zelenjadnici pripadata v družino Križnic in imata še eno pomembno skupno lastnost, da v jesenskem času dajeta kakovosten pridelek. Če pa je zima mila ali ob bolj zavetnih legah naših krajev, ju lahko gojimo tudi celo zimo pod tunelom. Poskusimo ju torej sejati v tem času.

REDKVICA (*Raphanus sativus*) je zelenjadnica, ki jo je po majhnih vrtovih zelo lahko in enostavno gojiti. Užiten del redkvice je odebeljen koren, ki je lahko okrogle ali pa bolj podolgovate oblike, odvisno od sorte. Barva je lahko rdeča, bela ali mešana. Notranjost korena pa je bela ali rahlo rožnata. Najbolj razširjene so sorte z okroglimi in rdečimi korenimi.

Redkvica se prilagodi različnim podnebjem, pa čeprav ima najraje zmerne in sveže. Ob visokih temperaturah gre rada v cvet in včasih dobi tudi precej pikanten okus. Zato je raje ne gojimo v najtoplejših mesecih. Najbolje je torej, da jo gojimo spomladi in jeseni.

Redkvica se prilagodi različnim tloom, če so le dobro propustna. Najbolje vsekakor uspeva v rahlih ali mešanih tleh, z veliko organske snovi. Reakcija tal naj bo rahlo kislila ali nevtralna. Redkvico moramo kolobariti na vsaki dve leti. Bolje je tudi, da ne sledi rastlinam, ki spadajo v isto botanično družino, kot na primer repa, rukola, vrtna kreša in na splošno kapusnice.

Pred sejanjem zemljo pripravimo. Obdelamo jo 20-25 cm globoko, saj se redkev razvije bolj na površju. V primeru kompaktne in težke zemlje in v primeru zemlje, kjer voda pogosto zastaja, je najbolje, da gredice dvignemo za 10-20 cm. To velja posebno, če sejemo v tem času.

Ker ima redkvica kratek življenjski cikel, v glavnem ni treba gnojiti. Če pa gojimo sorte, ki imajo daljši življenjski cikel, sejemo na prostor, kjer smo prejšnjo kulturo obilno gnojili, kot na primer krompir, paradižnik ali druge plodovke.

Redkvica se poslužuje ostanek gnojil. Tudi poklicni gojitelji morajo skromno gnojiti. Za boljšo kakovost so dobrodošla gnojila, ki vsebujejo žveplo.

Sejemo prosto ali pa še najraje v vrste, ki naj bodo oddaljene 10-15 cm med seboj, odvisno od sorte. Globina setve naj bo približno 5 milimetrov, ne več. Ob optimalnih pogojih seme vzklije v 4-5 dneh. V poletnih mesecih je bolje ne gojiti. V naših krajih najraje sejemo od polovice februarja do polovice maja, nato pa od polovice avgusta do nekako polovice septembra. Če sejemo skalarno, vsakih 10-15 dni, bomo imeli na razpolago za dalj časa svež pridelek.

V prvih fazah razvoja po sejanju rastlinice redčimo vse, dokler imajo 2-3 liste. Na koncu naj bodo rastlinice oddaljene 3-5 cm ena od druge.

Redkvica zahteva stalno, a zmerno zalivanje. Tla naj bodo vedno vlažna, a ne mokra. Če preveč zalivamo, redkvice počijo. Iz istega razloga ne smemo pretiravati z gnojenjem. Če občasno in neenakomerno zalivamo, koren poč, velikost je neenakomerna, okus je preveč pikanten. Zato je za visoko kakovost treba redno in enakomerno, a zmerno zalivati. Voda naj ima sobno temperaturo.

Stalno moramo odstranjevati plevele. Dobro se obnese gojenje v vazah, posebno okrogle sorte.

Redkvico pobiramo takrat, ko korenini dobijo tipično velikost za posamezne sorte. Začnemo s pobiranjem debelejših korenov. Ne smemo jih pa pustiti preveč časa v zemlji, ker drugače postanejo preveč pikantni, mehki in v notranjosti postanejo votli. Redkvica je pikantnega okusa in to daje zelenjadnici posebno značilnost. To je pravzaprav značilnost vseh Križnic (gorčica, repa, vrtna kreša itd.), zaradi velike vsebnosti nekaterih žveplovihih spojin, ki pospešijo prebavo in izboljšajo delovanje jeter. Redkev vsebuje veliko vitamina C in vitaminov skupine B. Vsebuje tudi kalij, kalcij, fosfor in železo. Kdor pa boleha za gastritisom, naj je ne uživa.

RUKOLA (*Eruca sativa*) sicer ni dosti razširjena zelenjadnica po naših vrtovih, ima pa veliko zdravilnih lastnosti, zaradi katerih jo je vredno gojiti. Rukola vsebuje veliko C vitamina in mine-

ralov, pospešuje prebavo in krepi telo. Od rukole uporabljamo liste. Če listov ne režemo, iz sredine požene steblo in gre v cvet. Izvira iz Južne Evrope in v Sredozemlju raste spontano. Poznana je že dosti časa, a le v zadnjih časih so jo začeli vrednotiti.

Gojenje rukole ni težko. Precej dobro prenaša mraz, čeprav ne vzdrži dolgotrajnih pozeb. Dobro raste v vsakršni zemlji, čeprav moramo v bolj težkih zemljah poskrbeti, da voda ne zastaja. To je važno predvsem, če jo sejemo v tem času. Če pa hočemo obilen in kakovosten pridelek, moramo rukolo stalno zalivati, posebno poleti. Rukole ne smemo sejati dve leti zaporedoma na isto mesto. Prav tako ne sme slediti rastlinam, ki pripadajo isti družini, kot so na primer vrtna kreša, redkev in druge kapusnice.

Po navadi rukole ni treba gnojiti, saj se poslužuje elementov, ki se že nahajajo v zemlji od prejšnjih kultur. V teoriji lahko gojimo rukolo celo leto, pa čeprav jo v najbolj mrzlih mesecih gojimo v tunelu ali rastlinjaku. Tunel moramo ob zimskih mesecih prezračevati. Ob najtoplejših mesecih po navadi ne sejemo, saj daje takrat manjši proizvod. V tem času pa je še mogoče sejati.

Zemljo, kjer bomo gojili rukolo, obdelamo do globine 20-25 cm. V primeru bolj težke zemlje, posebno če rukolo sejemo sedaj, uredimo 10 do 20 cm visoke gredice, da voda ne zastaja. Rukolo lahko sejemo postopoma, približno vsakih 30-45 dni, da jo lahko vedno pobiramo. Sejemo po vsej površini, lahko pa tudi v vrste, v razdalji 10 do 20 cm eno od druge. Sejemo zelo površno, bolje ne globlje od 5 mm. Po sejanju površino pokrijemo s pajčevinastim vlaknom ali vrečevino in rahlo, a stalno zalivamo. Če je potrebno, rastlinice redčimo. Rukolo lahko gojimo tudi v vazi. Lahko na primer vazo pozimi postavimo med dvojna okna, kjer dobro uspeva. Pobiramo jo tako, da jo režemo z dobro nabrušenim nožem, ko so listi dolgi 10 cm. Režemo 2 cm nad srcem rastline, saj se rukola obnavlja. Režemo jo lahko tudi 4 do 5 krat v istem rastnem obdobju. Prestari listi niso dobri, zato jih ne smemo rezati prepozno.

Magda Šturman

DANES IN JUTRI - Prestižna prireditev

Naši oljkarji gredo v Spoleto

Državni oljarski konzorcij prireja v dneh 15. in 16. septembra v Spoleto tretjo zaporedno prireditev, namenjeno agroživilskim izdelkom certificirane visoke kakovosti iz Italije in drugih evropskih držav.

V okviru te prestižne predstavitve omenjenih izdelkov in pridelkov bo namenjena posebna pozornost ekstradeviškemu oljčnemu olju z zaščiteno označbo porekla (ZOP - DOP) in z zaščiteno geografsko oznako (ZGO - IGP). Predstavitve oljčnega olja bo potekala v sklopu prve izvedbe »Dneva olja« (Olio Day), ki je nastal pod pokroviteljstvom Evropske unije in Ministrstva kmetijskih, prehrabnih in gozdarskih politik. Organizator prireditve pa je združenje italijanskih okusi (Sapori d'Italia) v sodelovanju z že omenjenim konzorcijem.

Namen celotne prireditve in specifično »Dneva olja« je seznaniti tudi širšo javnost o visokokakovostnih agro-

živilskih pridelkih in izdelkih ter o potrebi, da se primerno zaščitijo in ovrednotijo.

Med te nedvomno spada ekstradeviško olje, ki ga bodo Konzorciji in posamezni proizvajalci predstavili in nudili možnost pokušnje in nakupa.

V sklopu prireditve bo dne 15. septembra potekalo zanimivo srečanje namenjeno proizvajalcem in področnim operaterjem, na katerem bo razprava o glavnih problemih, ki zadevajo kakovostno proizvodnjo oljčnega olja.

Na prireditvi bo zastopano tudi tržaško oljkarstvo. S svojim proizvodom bodo sodelovali na njej tržaški oljkarji iz dolinske občine Rado Kocjančič, Robert Ota in Euro Parovel, kar bo nudilo možnost obiskovalcem te pomembne prireditve, da spoznajo tudi našo proizvodnjo ekstradeviškega oljčnega olja, sicer skromno po količini, ki pa je po svojih izrednih lastnostih primerljiva z najboljšimi italijanskimi in ostalimi olji.

NAŠA PRETEKLOST - Spodbuda vsem, ki bi se želeli lotiti 7. natečaja Sklada Albina Bubniča

Dopisnici in nj

V upanju, da bi ta sestavek bil v spodbudo vsem, ki bi se želeli lotiti 7. natečaja Sklada Albina Bubniča, ki ga razpisuje Primorski dnevnik in kate-rega takratna tema je: Kaj sem našel na podstrešju.

Ker je prijatelj Andrea dobro vedel, da sodijo med moje konjičke tudi dopisnice in razglednice, me je hotel presenetiti in osrečiti. Izročil mi je razglednico rekoč, da jo je staknil po golem naključju in takoj pomislil name. Zdela se mu je zanimiva zaradi slike na njej, vendar se je opral, da je dokaj »nova«, saj ne sodi v čas »klasičnih« razglednic: potovala je po pošti dokaj pozno, »komaj« leta 1970.

Ko sem si poglobljeval pogledal razglednico, sem opazil, da gre za dopis iz Mauthausna, ki ponazarja četvero trenutkov osvoboditve preživelih internirancev.

Taborišče Mauthausen so postavili 8. avgusta 1938 in je delovalo do 5. maja 1945, ko so preživele osvobodili Američani. Koliko je bilo točno število žrtev te tovarne smrti, ne bomo nikoli izvedeli, a kljub temu je gotovo, da jih je bilo čez 122 tisoč, pa čeprav so arhivi uprave taborišča našli »le« 71.000 smrti...

Brž sem prepoznal pisavo pošiljatelja razglednice, saj sem ga dobro poznal in cenil. To je bil namreč Albin Bubnič, človek, kateremu se med drugim moramo zahvaliti, da naša tržaška Rižarna ni šla v pozabo in je danes vsedržavni spomenik. No ja, Rižarni se danes ne godi najbolje, saj jo upravlja tržaška Občina. Nekaterim v občinskem odboru in svetu je v napoto, morda ker jim vzbujajo nelagodje; njihovi očetje oziroma stari očetje so imeli pri delovanju tega taborišča smrti kar nekaj »zaslug«, če ne neposrednih, pa vsaj posrednih. Današnji občinski odbor pa si lahko šteje tudi v čast, da se v bližini tega objekta, ki bi bil še kako potreben spokojne tišine, odvijajo cirkuške predstave in vrtijo ringelšpili.

Razglednico so naslovili na takratnega župana Marcella Spaccinija, odprtega in razgledanega človeka. Kaže, da si je Spaccini znal zaslužiti spoštovanje na razglednici podpisanih »romarjev«, saj je Bubnič napisal s svojim nepogrešljivim nalivnim peresom: »Prisrčen pozdrav iz Mauthausna, ki ga pošilja skupina tržaških udeležencev romanja v koncentracijska taborišča«. Med drugimi podpisniki sem opazil, da je tudi Pinkova mati Ema Tomažič.

DOPISNICA IZ GONARSA:

Pošiljatelj: Janez Jamar – njegova usoda neznana

Naslovnik: Lado Krek – 8. februarja 1944 ustreljen kot talec

Druga imena na dopisnici: Jato in Nada, Milka in Edo

DOPISNICA IZ SCIPIONEJA:

Pošiljatelj: Miran Pevc – njegova usoda neznana

Naslovnik: Anton (Nušo) Pevc, Miranov brat – od slovenskih gestapovcev v tilnik ustreljen 21.1.1945

Druga imena na dopisnici: Ivanka, Dana, Francižova mala, Alenčica, Lina, Tatjana, Lenčka, Janezek
Nekaj tednov kasneje me je prijatelj Andrea vnovič presenetil z dvema dopisnicama iz vojnega leta 1943.

Prva je dopisnica oziroma poštna celina (»cartolina postale«), na kateri se šopiri pretisk »Vinceremo« (»Zmagali bomo«), odposlana iz Gonarsa (videmska pokrajina) 25. aprila 1943.

Gonars je bilo taborišče za civilne internirance. Postavili so ga že leta 1941 na zemljišču, ki so ga zasegle vojaške oblasti, da bi na njem zgradili taborišče za ruske vojne ujetnike. Na koncu so bi-

li zaprti v Gonarsu le trije ruski ujetniki, ostali so bili civilni interniranci iz jugoslovanskih krajev, ki jih je zasedla italijanska vojska. 25. februarja 1943 se je nahajalo v taborišču 5.343 internirancev, od katerih je bilo 1.643 otrok. Računajo, da je dve tretjini internirancev bilo Hrvatov, tretjina pa Slovencev. V kostnici, ki so jo postavili leta 1973 na pobudo takratne SFR Jugoslavije, počiva 471 ljudi, od katerih so 410 prenesli s pokopališča v Gonarsu. Ostala so trupla tistih internirancev, ki so umrli v bolnišnici v Palmanovi ter v Viscu in Padovi (kjer sta se nahajali podobni taborišči za jugoslovanske civilne internirance). Poleg ostankov teh nesrečnejšev sta tu pokopana dva jugoslovanska partizana, ki so ju ustrelili v Klužah v Kanalski dolini. Preživele internirance so spustili na prostost septembra leta 1943, po padcu fašizma. Danes je Gonars, med drugim, tudi simbol italijanskega izgubljenega spomina.

Dopisnico iz Gonarsa je poslal Janez Jamar, ki je nosil zaporniško številko 1013. Tisti »c.c.i.c. Sett. A« pomeni »zbirno taborišče civilnih internirancev, oddelek A«, nekak naslov, da bi ga lahko staknili, ko in če bi dobil kak paket ali pošto.

Svojo kartico je naš Janez Jamar pisal Ladu Kreku v »Laak a. d. Z.«, ta kraj pa je sodil v »Oberkrain – Deutschland«. Skratka gre za nemško ime Škofje Loke, ki je po napadu Osi na Jugoslavijo in po razkosanju in delitvi Slovenije pripadla nemškemu rajhu. Na dopisnici je oznaka za cenzorje, da je besedilo napisano v nemščini. Da je šel dopis skozi več cenzur, je videti po celem kupu žigov italijanskih in nemških oblasti. Domnevam,

Razglednica, ki jo je Albin Bubnič pisal takratnemu županu Marcellu Spacciniju iz Mauthausna

da se je Janez Jamar odločil za nemški dopis zaradi želje, da bi sporočilo prišlo čimprej na naslov skozi strogo nemško cenzuro. Nemščina je namreč zagotavljala, da bi ne bilo treba opraviti zamudnega prevoda iz slovenščine. Nemščina na dopisnici je dokaj standardna, taka, kot jo je v tistem času še go-

vorilo in pisalo veliko ljudi na Slovenskem.

V slovenskem prevodu se dopis glasi:

»Gonars, 25.IV.1943
Dragi Lado!
Včeraj sem dobil tvoj paket. Upam, da že veš, da sem bil premeščen v novo

taborišče. Zelo sem ti hvaležen za vse, kar si mi poslal, ne vem, s čim ti bom vse poplačal.

Pred nekaj dnevi sem dobil pismo od Jata in Nade. Pišeta mi, da imata Milka in Edo že dva otroka. Čestitam jima! In ti, ali se ne boš poročil? Kako ti gre? Tu je že zelo mrz. Sedaj sem že 14 mesecev v taborišču. Upam da ste vsi zdravi. Je enkrat hvala za vse.

Mnogo pozdravov vsem.

Janez«

Druga dopisnica (ki pa ni uradna poštna celina oziroma dopisnica, temveč so jo tiskali v privatni tiskarni v Parmi nalašč za potrebe internirancev) je potovala iz italijanskega taborišča za civilne internirance v Scipioneju di Salsomaggiore v pokrajini Parma. Tudi ta dopisnica je naslovljena v Škofjo Loko v »Zgornji Kranjski – Nemčiji«.

Miran Pevc piše v slovenščini svojemu bratu Antonu kartico, ki je morala kar skozi nekaj cenzur, preden je vendar prišla na naslov.

»Scipione, 3.VIII.1943
Dragi Nušo!

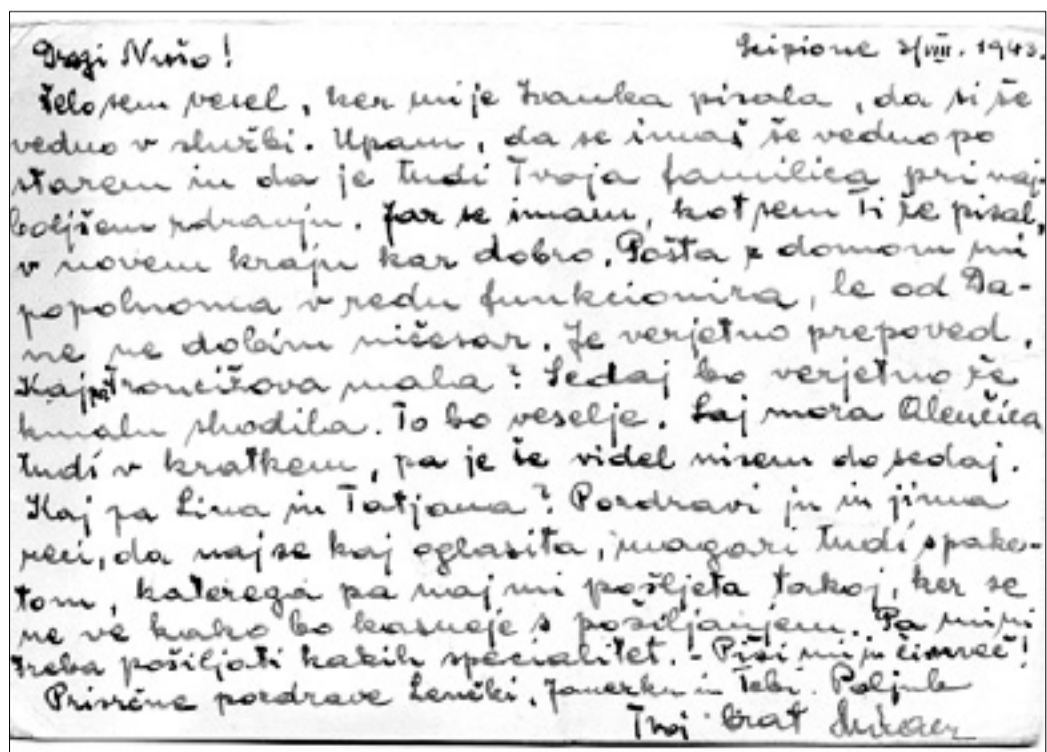
Zelo sem vesel, ker mi je Ivanka pisala, da si še vedno v službi. Upam, da se imaš še vedno po starem in da je tudi tvoja familija pri najboljšem zdravju. Jaz se imam, kot sem Ti že pisal, v novem kraju kar dobro. Pošta z domovino mi popolnoma v redu funkcionira, le od Dane ne dobim ničesar. Je verjetno prepoved. Kaj pa Francižova mala? Sedaj bo verjetno že kmalu shodila. To bo veselje. Saj mora Alenčica tudi v kratkem, pa je še videl nisem do sedaj. Pozdravi ju in jima reci, da naj se kaj oglasita, magari tudi s paketom, katerega pa naj mi pošljeta takoj, ker se ne ve kako bo kasneje s pošiljanjem. Pa mi ni treba pošiljati kakih specialitet. Piši mi in čimveč!

Prisrčne pozdrave Lenčki, Janezku in Tebi. Poljub.

Tvoj brat Miran«

Ko bi bil le pust zbiralec poštnih dokumentov, bi se zadeva končala tu. Mene pa je zanimala nadaljnja usoda odposiljateljev in prejemnikov teh dopisnic oziroma ljudi, ki jih interniranca omenjata. Pa tudi mi ni bilo jasno, kako sta se Ločana znašla v italijanskem taborišču, saj bi – po logiki, ker je Škofja Loka šla rajhu – morala biti kvečjemu v nemškem lagerju. Odločil sem, da bom »vrtal« naprej.

Zadeva se ni kazala preprosta, zato sem se obrnil na prijatelje in jim poslal po elektronski pošti posnetke dopisnic in svoj klic na pomoč. Med drugim sem jim napisal, da sem pristaš teorije, ki pravi: »Poznam osebo, ki pozna osebo,

Dopisnica poslana Antonu Pevcu iz Scipioneja

una zgodba

OB 30. OBLETNICI SMRTI

Razpis natečaja za 7. nagrado Albina Bubniča

Primorski dnevnik razpisuje 7. nagrado Albina Bubniča ob 30. obletnici njegove smrti, 23. junija 2008

Tema razpisa: Kaj sem našel na podstrešju

Obdelava teme je svobodna in je lahko vezana vse tisto, kar se morda skriva po naših podstrešjih ali kleteh, za kar nismo vedeli in je lahko velike vrednosti, ker nam govori o nekdanjih časih. Zajema lahko zapise po pripovedovanju in pričevanjih starejših ljudi, ki so ohranili ustno izročilo o nekdanjem življenju v naših krajih, o starih navadah, o dogodkih iz vojnih in drugih časov, o posebnostih, legendah, anekdotah in drugih zanimivostih. Zapise ali študije lahko opremimo z izvirnimi dokumenti, pisnim gradivom in fotografijami ali njihovimi kopijami ter s fotografskimi ali video posnetki ljudi, predmetov in značilnih krajev, ki nam tako ali drugače lahko pričarajo drobce preteklosti, ki leže v pozabo.

Natečaja se lahko udeležijo skupinsko ali posamezno osnovnošolci, dijaki slovenskih nižjih in višjih srednjih šol v Italiji, zamejski univerzitetni študenti in drugi, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z družboslovnim ali zgodovinskim raziskovanjem. Udeležijo se ga lahko tudi učenci, dijaki, študenti in ljubiteljski raziskovalci iz Slovenije.

Prispevke je treba poslati v dvojniku do 30. maja 2008 na uredništvo Primorskega dnevnika v Trstu, Ul. Montecchi 6 ali v Gorici, Ul. XXIV Maggio 1, opremljene z oznako »Natečaj za nagrado Albina Bubniča« ter geslom. Podpis, geslo in polni naslov je treba priložiti v zaprti zalepki. Rokopisov ne vračamo. Najboljši spisi, ki jih bo ocenjevala posebna komisija, bodo nagrajeni in objavljeni.

Za najboljše spise in študije so predvidene naslednje nagrade iz Sklada Albina Bubniča:

Za skupinske prispevke učencev osnovnih šol: 1. nagrada 600 evrov
2. nagrada 400 evrov

Za spise in raziskave dijakov nižjih srednjih šol: 1. nagrada 600 evrov
2. nagrada 400 evrov

Za spise in raziskave dijakov višjih srednjih šol: 1. nagrada 800 evrov
2. nagrada 500 evrov

Za študije in raziskave univerzitetnih študentov in ljubiteljskih raziskovalcev: 1. nagrada 1000 evrov
2. nagrada 600 evrov

ki pozna osebo, ki...«, zato jih prosim, da »obrnejo« to moje pismo in posnetke dopisnic na znance, prijatelje in morda tudi institucije, ki bi mi lahko povedali kaj več o Janezu Jamarju in Miranu Pevcu ter o drugih ljudeh v zvezi z dopisnicama. Menil sem namreč, da si taboriščnika to zaslužita zaradi trpljenja, pa tudi njihovi domači, saj se jim gotovo ni prav dobro godilo po priključitvi tega dela Slovenije nemškemu rajhu.

Z zadovoljstvom sem ugotovil, da se je »veriga«, ki sem jo predlagal svojim dopisnikom, kaj kmalu začela obrestovati.

Prof. Marjan Drnovšek s Slovenske akademije znanosti in umetnosti se je aktiviral in »obrnil« mojo prošnjo na razne kolege. Oglasila se je zgodovinarica Judita Šega iz Škofje Loke in se kar precej potrudila, da bi našla podatke o pošiljateljih in ljudeh, ki ju le-ta omenjata. Kaže, da še nadaljuje z raziskavami, da bi bila slika popolnejša. Tudi ona je pristaš preverjene teorije »Poznam osebo, ki pozna osebo...«, zato se je obrnila na razne ljudi s prošnjo, da ji povejo, če kaj vejo o enem in drugem.

Tako se je v relativno kratkem času nabralo kup informacij:

Miran Pevc je eden od članov Pevčeve družine, ki so imeli hišo na takratni Selški cesti (danes Cesta talcev) v [kofji Loku]. Danes je tam bife Pri Pevcu. Lenčka in Janezek, ki se omenjata na dopisnici, sta mati in sin, a že oba pokojna. Janez je bil zdravnik, rojen okoli 1940. V Podlubniku živi njegov sin Janez ml. Lenčka se je v mladosti pisala Krek. Morda je tu povezava z Ladom Krekom, na katerega je naslovljena druga pošta.

V evidenci zapornikov, ki je bila objavljena v Loških razgledih XVI/1969, pošiljatelj teh dveh dopisnic ni. Res pa, da evidenca ni popolna.

Odgovor na moje vprašanje, kako sta se dva Ločana z nemškega zasedenega ozemlja znašla v italijanskih zaporih, naj bi bil: Morda v času aretacije nista živela v Škofji Loki, ampak v Ljubljani ali kje drugje, kjer so bili novi oblastniki Italijani. Morda ju zato ni na seznamu, objavljenem v Loških razgledih, ki ga je po vojni za objavo pripravila Zveza borcev Škofja Loka.

Le nekaj tednov kasneje sem dobil še nadaljnje informacije:

Anton Pevc (prejemnik dopisnic iz taborišča v Scipioneju) je bil brat Mirana Pevca. Rojena sta bila v Radovljici. Anton je v Škofjo Loko prišel kot učitelj v Mlekarski šoli. Leta 1931 ga še ni v popisu prebivalcev Škofje Loke. Njegovega brata Mirana Ločani niso prepoznali, zato kaže, da ni živel v Škofji Loki. Če voj-

ne ni preživel, bi ga morda našli v evidenci vseh žrtev druge svetovne vojne, ki jo izdeluje INZ v Ljubljani. V Škofji Loki hranijo le podatke o ubitem borcu Antonu Pevcu. Njegova žena je bila Lenčka Pevc roj. Krek, sinova pa Janez (že pokojni) in Lado, ki živi v Šk. Loki.

Lenčka Pevc je bila sestra (V)lada Kreka, na katerega je bila naslovljena druga dopisnica. Ustreljen je bil kot talec februarja 1944 za Kamnitnikom v Škofji Loki.

Pošiljatelj dopisnice iz Gonarsa Janez Jamar je bil morda kak bližnji sorodnik Marije (Jeje) Jamar Legat, hčere zdravnika dr. Antona Jamarja. Bili so lastniki Kaibetove hiše na Mestnem trgu v Škofji Loki, živeli pa so v Ljubljani. Zgornjo domnevo potrjujejo imena oseb, ki jih omenja: Jato (Sink) in Nada (Kašman), ki tudi izhajata z Mestnega trga v Škofji Loki. Pred slabimi desetimi leti je Marija Jamar Legat o Kaibetovi rodbini veliko pisala v Loške razglede. Splačalo bi se pogledati in ugotoviti zvezo z Janezom Jamarjem. Morda je bil njen brat. Gospa je bila častna članica Muzejskega društva Škofja Loka, je pa že pokojna.

Znana je torej usoda tistih, ki jima je bila pošta namenjena. To povzemamo po tem, kaj piše na kartotčnih listih »Podatki o padlih, ubitih ali izginulih prebivalcih v času druge svetovne vojne«, ki jih hranijo v Škofji Loki.

O mesarju Ladislavu Kreku, rojenem 1913 v Kanalu, piše:

»8. februarja 1944 so ga zaprli ob priliki velike nemške racije ter dan kasneje ustrelili kot talca.«

O učitelju Antonu Pevcu, rojenem 1914 na Jesenicah, piše:

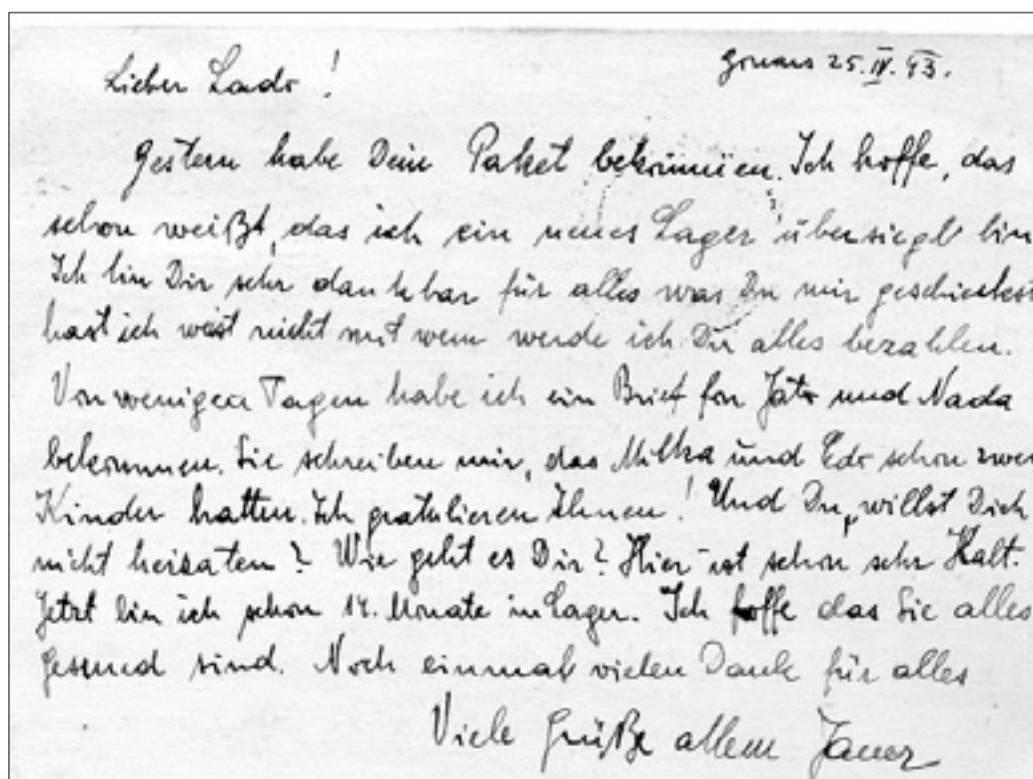
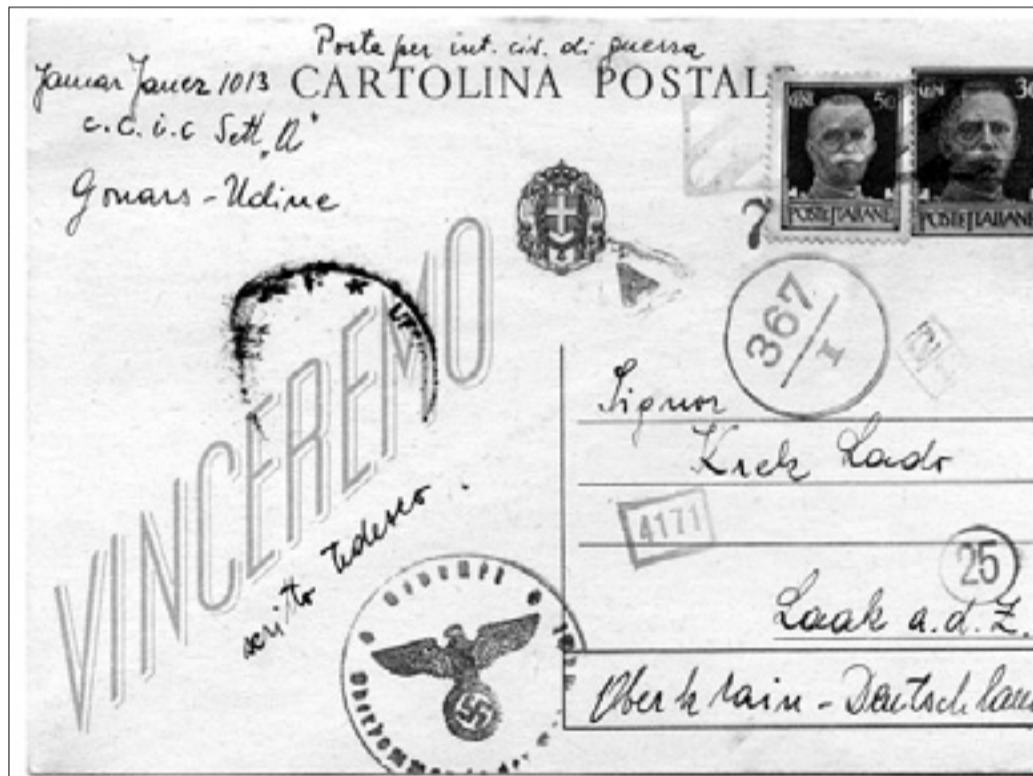
»15. januarja 1945 je bil na neki svoji poti kot obveščevalec od nemške straže zajet in aretiran, nakar so ga uklenjenega pripeljali na radovljiški gestapo, koder je bil po šestdnevem strahovitem mučenju na križišču Žapuže - Begunje od slovenskih gestapovcev v tilnik ustreljen. Padel je 21.1.1945. Kljub nečloveškemu mučenju ni prav ničesar iz NOV izdal. V NOV je stopil septembra 1944 ter je služil kot obveščevalni oficir pri Komandi mesta Radovljica.«

Domneva, da sta bila dopisnici iz Gonarsa in Scipioneja tako za Lada Kreka kot za Antona Pevca do neke mere usodni, ni iz trte izvita, saj sta verjetno botrovali še ostrejšemu nadzoru okupatorskih oblasti nad njima. Če si dobil pošto od konfiniranja, si bil gotovo na piki, tako da ko so ju zajeli, jima ni bilo več pomoči.

Kakšna pa je bila usoda Janeza Jamarja, zaprtega v Gonarsu in ki je pisal

Ladu Kreku, ter Mirana Pevca, zaprtega v Scipioneju, ki je pisal bratu Antonu, za sedaj še ne vem. Upam pa, da bom tudi te podatke staknil in nekako zaokrožil to tragično zgodbo, ki veje iz teh dveh dopisnic.

Filip Fischer

Dopisnica poslana Ladu Kreku iz Gonarsa v Škofjo Loko

MANJŠINE - Veliko razpočaranje v baskovskih vrstah

Socialisti »izdali« Navarro in podprli kandidata desnice

»Zaustavite volilno prevaro,« je pisalo na velikem rdečem transparentu onega avgustovskega sobotnega popoldneva v Iruni, mestu, ki ga sicer bolje poznamo s španskim imenom Pamplona. Nosilci tega transparenta in manjša množica, vsega nekaj stotin ljudi, so bili razburjeni člani Socialistične stranke Navarre PSN, ki so protestirali, ker so njihovi predstavniki v deželni parlamentu ponovno volili za predsednika deželne vlade spornega predstavnika sredinske Zveze navarskega ljudstva (Union del pueblo Navarro, UPN) Miguela Sanza, človeka, ki je prej dolga leta vodil desničarsko vlado.

PSN je deželna veja španske socialistične stranke PSOE; stranka je sledila nasvetu vsedravnega voditelja, predsednika španske vlade Joseja Luisa Rodrigueza Zapatera, da umakne socialističnega predsedniškega kandidata za predsednika deželne vlade Navarre in da s tem omogoči stranki UPN, ki je sestavni del španske opozicijske Partido Popular, da kljub porazu na nedavnih volitvah ohrani

ni to mesto. Miguel Sanz je bil tako že četrtič izvoljen za predsednika deželne vlade in socialističnim poslancem je bilo onemogočeno, da glasujejo proti njemu. Ta odločitev je povzročila pretres v socialistični stranki in štirje člani vodstva so zato odstopili. Ta izid političnega boja pa je močno razočaral tiste, ki so upali, da bo napredna vlada v Navarri končno spreminila politiko do baskovskega jezika.

Protibaskovska jezikovna politika je bila namreč ena glavnih značilnosti vseh treh prejšnjih mandatov vlade v Navarri. Dvojezične napise, ki so stali že desetletja, so zamenjali s španskimi enojezičnimi tablami, baskovskim radijskim postajam niso več izdajali dovoljenj za obratovanje, in močno so zaostriili delitev dežele na tri dele glede priznavanja manjšinskih pravic. Na večje povpraševanje po izobraževanju v baskovskem jeziku je deželna vlada sprožila eksperimentalni »britanski model«, kjer je baskovščino zamenjala angleščina, baskovščina pa se obravnava kot tuj jezik. Vlada UPN se tudi ni zmenila za proteste, ki so zaradi takega

ravnjanja prihajali iz Evropskega parlamenta.

Geslo, s katerim se je socialistična stranka predstavila na zadnjih volitvah, se je glasilo »Za spremembo. Odločaj za Navarro«. Volilni izidi - volitve so bile v maju - so odprli vrata potencialnim spremembam. UPN je osvojil 22 poslanskih mest od skupnih 50 in torej ni razpolagalk z večino v deželni parlamentu. Baskovska stranka NaBai, koalicija zmernih nacionalistov, je prejela 12 poslanskih mest; socialisti so prejeli nekaj glasov manj, vendar so si prav tako zagotovili 12 poslanskih mest.

Pogajanja za sestavo nove deželne vlade so se začela takoj po volitvah. Namen levice je bil, da potisne UPN v opozicijo. Tako NaBai kot tudi manjša Izquierda unida (združena levica) sta bili pripravljene umakniti svoje kandidate za predsednika deželne vlade z namenom, da omogočita socialistu Fernandu Purasu izvolitev za predsednika Navarre. Po dveh mesecih pogajanj je vse kazalo, da bo prišlo do sporazuma med temi tremi strankami, takrat pa je posegel sam Zapatero in socialistom prepovedal sestavo take koalicije.

Navarra je bila kot samostojna španska dežela ustanovljena leta 1978, vendar je zakon dopuščal možnost, da bi bila kasneje združena z baskovsko deželo. Prav prihodnji status dežele je bila ena glavnih tem volilne kampanje. Desnica je namreč obtoževala Zapatera, da v Navarri popušča baskovskim nacionalistom. Navarra je še danes v Španiji zelo sporna regija.

Zapatero sam je dejal, da bodo o Navarri odločali njeni prebivalci; kasneje pa se je izkazalo, da je strah močnejši od politične volje. Marca 2008 bodo namreč v Španiji volitve in politični komentatorji menijo, da bi volilci kaznovali Zapatera, če bi dajal vtis, da popušča baskovskim nacionalistom.

Odmevi niso izostali. Predstavniki baskovske koalicije NaBai Maiorga Ramirez je dejal, da niso odločali prebivalci Navarre, odločal je Madrid. Vodja navarskih socialistov Carlos Chivite pa je pozval tiste, ki se s to odločitvijo ne strinjajo, naj odidejo iz stranke. »Odločitve morate spoštovati, tudi če z njimi ne soglašate,« je dejal.

Katalonski predsednik Pasqual Maragall, ki vlada v koaliciji z nacionalisti, pa je naredil naslednjo primerjavo: to je tako, kot če bi Romano Prodi podaril neko deželo Silviu Berlusconiju.

Edu Lartzunguren

Miguel Sanz je bil že četrtič izvoljen za predsednika deželne vlade v Navarri, tokrat kljub porazu na volitvah.

BRUSELJ - V ponedeljek

Umril je Peter Nelde, manjšinski strokovnjak

V Bruslju je v ponedeljek po dolgi in mučni bolezni umrl profesor Peter Nelde, eden največjih strokovnjakov s področja manjšin v Evropi. Bil je eden začetnikov novih smeri sociolingvistične v Evropi in skupaj s Kataloncem Miquelom Strubellom in Valižanom Glynnom Williamsom avtor študije Euro-mosaic, s katero je Evropska komisija začela snovati politiko do jezikovnih manjšin.

Nelde je bil profesor na bruseljski Katoliški univerzi, kjer je od leta 1977 vodil raziskovalni center o večjezičnosti. Bil je avtor številnih znanstvenih publikacij, predaval je na ameriških univerzah New York State University, Berkeley in Stanford ter na univerzah v Pretoriji, Budimpešti, Tokiu, Montrealu in Parizu. Za univerzi na Dunaju in v Leipzigu pa je izdelal načrt za evropske študije.

Manjšinska problematika je bila eno najpomembnejših področij, katerim se je posvetil in na katerem pušča za seboj veliko znanstvenega dela.

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA V LJUBLJANI - Razprave in gradivo 48-49

Raziskovanja na področju manjšinske zaščite, človekovih pravic, etničnih odnosov in identitete po Sloveniji in v svetu (4)

Objavljamo še zadnji del pregleda vsebine revije *Razprave in Gradivo* št. 48-49. Prejšnji del je bil objavljen 15. julija 2007.

Dr. Hellwig Valentin iz Urada koroške deželne vlade v Celovcu v svojem prispevku Funkcija kulture v čezmejnem sodelovanju v prostoru Alpe-Jadran najprej poudarja pomembnost prispevka čezmejnega sodelovanja za evropsko integracijo. Od uspeha čezmejnega sodelovanja na regionalni ravni bo namreč odvisno, ali bo evropsko združevanje tudi dolgoročno uspešno. Avtor poudarja pomen Delovne skupnosti Alpe-Jadran, ustanovljene v letu 1978, za integracijo na vzhodnoalpskem območju. Po obsežnem procesu reform v letu 2006 je Delovna skupnost s svojimi 13 članicami dobro oborožena za prihodnje naloge. Avtor nadalje poudarja povezovalno moč jezikov in kultur v združenju Evrope. Ohranitev jezikovno-kulturne raznolikosti je torej pomembna naloga, saj se je treba upreti vsaki težnji po centralizaciji na tem področju. Kultura je za avtorja utiralka poti čezmejnega sodelovanja. Navaja številne primere uspešnega kulturnega sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran. Za ohranitev raznolikosti je-

zikov in kultur in s tem za integracijo Evrope so izrednega pomena narodne skupnosti. Zaščita in krepitev narodnih skupnosti sta torej v evropskem interesu. Poleg tega so narodne skupnosti v čezmejnem sodelovanju pomemben pobudnik in graditelj mostov, z njimi povezani konflikti pa negativno vplivajo na sosedske odnose. Avtor opozarja na elementarno delo, ki je bilo opravljeno v Delovni skupnosti Alpe-Jadran glede položaja narodnih skupnosti, in na njihovo vlogo v čezmejnem sodelovanju.

Dr. Vladimir Prebilič in mag. Klemen Grošelj iz Fakultete za družbene vede v Ljubljani v svojem prispevku Balkanization of Caucasus: case study of Georgia (Balkanizacija na Kavkazu: Primer Gruzije) ugotavljata, da čeprav je izraz balkanizacija v mednarodnih odnosih in diplomatskih krogih dobro znan, so nekatere značilnosti tega pojava kljub temu vredne poglobljene analize in debate. Članek dokazuje, da je fenomen balkanizacije prisoten na različnih koncih sveta. Secesija, notranji in meddržavni konflikti na etnični in verski osnovi, močan pritisk na civilno prebivalstvo, ki se odraža v voj-

nih zločinah, genocidu in etničnem čiščenju, ekonomski propad dežele in skrajno nizka raven demokracije - vse to je spremljalo razpad Socialistične Federativne Republike Jugoslavije. Tako se je izraz balkanizacija dokončno ustalil. Analiza dogodkov v Sovjetski zvezi in na južnem Kavkazu kaže določene podobnosti z dogajanjem na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Članek ponuja drugačen pogled na balkanizacijo, ki bo strokovnjakom omogočil zanesljive napovedovanje mednarodnih odnosov na območju južnega Kavkaza.

Stanislav Salačanin objavlja prispevek Avtonomija kot možni način odpravljanja etničnih napetosti: primer avtonomije Kosova in Metohije. Temeljni namen članka je koncept avtonomije prikazati kot uporaben model za reševanje medetničnih napetosti, ki resno ogrožajo mir in stabilnost ter opozoriti na premajhno opredeljenost koncepta avtonomije v mednarodnih dokumentih, kot tudi na probleme neustrezno zastavljene avtonomije, katere očiten primer je avtonomija Kosova in Metohije, kjer ni uspelo umiriti etničnih napetosti. S tem

primerom avtor v članku opozarja na zlorabe avtonomije, saj je v njem prišlo do revizije ob že sprejetih norm, ki se nanašajo na pravico narodnih manjšin do odcepitve. Avtonomija je bila tu razumljena kot temelj prihodnje neodvisne države, kar pa bi bil precedens v mednarodnem pravu.

Dr. Marija Jurič Pahor iz Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani predstavlja knjigo Lise Rettl: Partizanski spomeniki in protifašistična kultura spominjanja na Koroškem. Avtorica knjige, zgodovinarica Lisa Rettl, v njej ob primeru prvega partizanskega spomenika v Šentrupertu pri Velikovcu, ki danes stoji pred Peršmanovo domačijo v Koprivni pri železni Kapli, ponazarja kulturo spominjanja, posredovano prav skozi ta osrednji simbol, ki obeležuje protifašistični upor in osvoboditev koroških Slovencev, Koroške in Avstrije izpod nacizma.

V reviji *Razprave in gradivo* 48-49 je objavljena tudi obsežna bibliografija sodelavcev Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani za leto 2005.

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
sport@primorski.it

Primorski
dnevnik

MADRID - Slovenija je v manj kot 24 urah izgubila še drugo dramatično končnico.

V tekmi za razvrstitev od petega do osmega mesta jo je premagala Nemčija, ki se bo danes s Hrvaško borila za končno peto mesto, medtem ko bodo skušali varovanci selektorja Aleša Pipana doseči tako zeleno uvrstitev v kvalifikacije za olimpijske igre v Pekingu 2008 ter mesto na naslednjem evropskem prvenstvu na Poljskem 2009 v tekmi proti Franciji ob 14. uri.

Za vsakega športnika sta dve vrhunski aktivnosti v razmaku sedemnajstih ur hud telesni napor, saj človeško telo potrebuje vsaj 24 ur za regeneracijo moči. Če pa temu dodamo še psihično izčrpanost, ki so jo slovenski košarkarji doživeli po tragičnem porazu z Grčijo v četrtfinalu, je bilo že pred tekmo z Nemčijo jasno, da Slovenija tokrat ne bo tista reprezentanca, ki je navduševala v prvem in drugem delu prvenstva ter med drugimi Nemčijo odpravila s tridesetimi točkami razlike (77:47). Motivacije slovenskim košarkarjem zagotovo ni manjkalo, toda tudi Nemci, ki so zadnjo tekmo odigrali pred 48 urami, so si želeli boja za peto mesto.

Zato smo bili priče izenačenem prvem polčasu, v katerem je Nemčija po zaslugi širšega kroga razigranih igralcev, predvsem pa dobre partije Dirka Nowitzkega (13), večkrat vodila kot Slovenija. Izid je bil izenačen le dvakrat, sedemkrat sta se ekipi izmenjali v vodstvo, najvišjo prednost pa so imeli Nemci - šest točk v prvi četrtini. Igra Slovenije je slonela na iznajdljivosti posameznikov (Smodiš 10 točk v pr-

KOŠARKA - Moško evropsko prvenstvo v Španiji

Sindrom zadnjih minut odpihnil še eno zmago

V pomembni tekmi za kvalifikacije na Ol 2008 je Slovenija proti Nemčiji v zadnji četrtini vodila s 60:51

vem polčasu, Lakovič, Nesterovič in Jagodnik po pet) ter meti z razdalje (trojke 5:12). Devet izgubljenih žog Slovenije proti petim Nemčije pa je bila razlika ob polčasu (32:31).

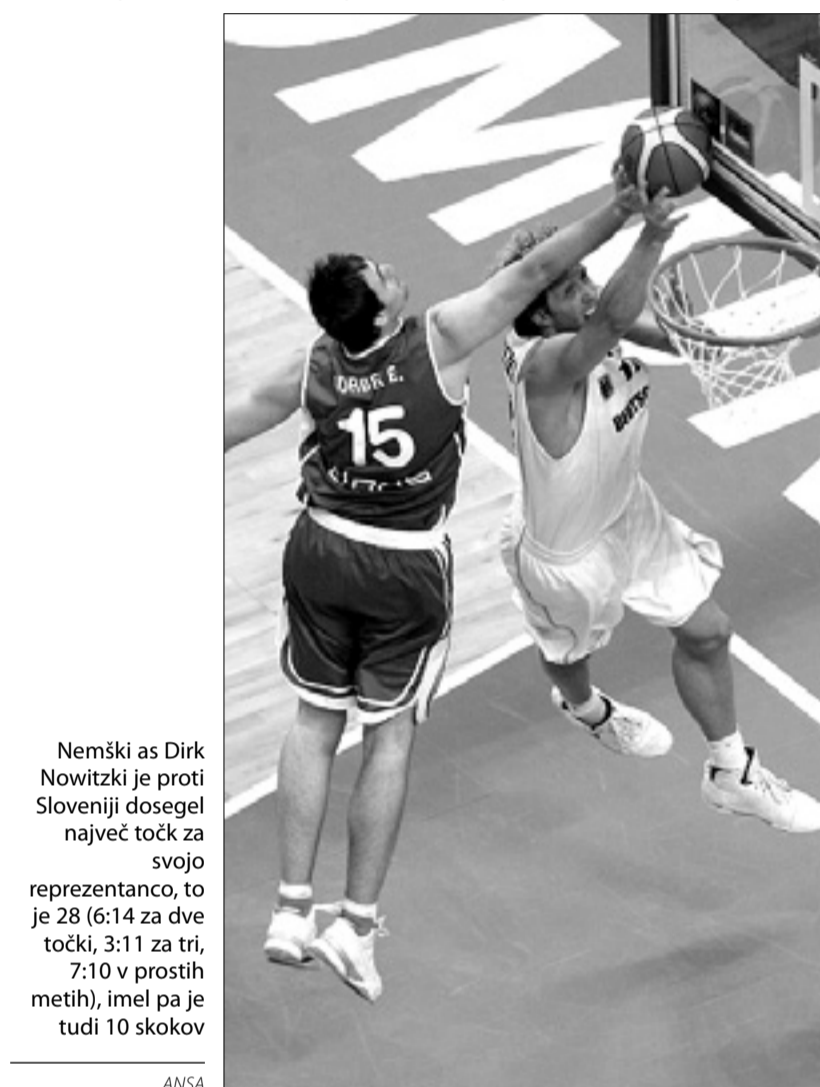
Počakati je bilo treba vse do sredine tretje četrtine, da je Sloveniji stekel napad, posledično zaradi bolj zagrizene igre v obrambi. Tri preprečene napade Nemčije je Jaka Lakovič pretvoril v sedem zaporednih točk, ko je dva prosta meta dodal še Domen Lorbek, pa je razlika poskočila na deset točk (54:44). Igrala se je 29. minuta.

Pot do zmage je bila tlakovana, vendar Slovenija je spet izgubila kompas in v zadnjih minutah ostala brez goriva. Potrebovala je tri minute in pol, da je dosegla prvi koš v zadnji četrtini. Nemčija se je do tedaj približala na 54:51, a le za trenutek, saj je kapetan Nesterovič zadel dva koša, enega je dodal še Smodiš, in razlika je bila znova osem točk (60:51). Žal pa tudi to ni bilo dovolj za zmago. »Sindrom zadnjih minut« je tako kot proti Grčiji privedel na dan, podobno kot manj kot 24 ur prej začel s »sodniško kuhinjo«. Dirk Nowitzki je manj kot dve minuti pred zaključkom izenačil na 62:62, v naslednjem napadu so sodniki dosodili prvo osebno napako Nemčiji v zadnji četrtini, Steffen Hamann pa je 49 sekund pred koncem povedel Nemčijo v vodstvo s 64:63. Do konca tekme je ostalo še dovolj časa, toda Jaka Lakovič in Goran Jagodnik sta bila premalo zbrana. Nowitzki je tako enajst sekund pred zaključkom potrdil zmago Nemčije.

Slovenija - Nemčija 65:69 (16:18, 31:32, 54:46)

SLOVENIJA: Lakovič 17 (6:8), Dragič 3, Nesterovič 13 (1:2), Smodiš 16 (3:5), Jagodnik 5 (2:2), D. Lorbek 8 (3:4), E. Lorbek 3.

NEMČIJA: Demirel 2, Okulaja 7, Hamann 6, Greene 16 (5:5), Fomerling 4

Nemški as Dirk Nowitzki je proti Sloveniji dosegel največ točk za svojo reprezentanco, to je 28 (6:14 za dve točki, 3:11 za tri, 7:10 v prostih metih), imel pa je tudi 10 skokov

(2:2), Nowitzki 28 (7:10), Jagla 6 (2:2). Prosti meti: Slovenija 15:21, Nemčija 16:19. Met za dve točki: Slovenija 13:25, Nemčija 16:35. Met za tri točke: Slovenija 8:23 (Lakovič 3, Dragič, Smodiš, Jagodnik, D. Lorbek, E. Lorbek), Nemčija 7:21 (Greene 3, Nowitzki 3, Okulaja). Skoki: Slovenija 31 (24 + 7), Nemčija 31 (22 + 9).

FINALE Za naslov Španci in Rusi

MADRID - V finalu za naslov prvaka se bosta danes ob 21.30 pomerili reprezentanci Španije in Rusije. Tekma med Španci in Grki je bila prava poslastica. Rusija se je po zmagi proti Litvi uvrstila v finale prvič po letu 1993, postregel z vrhunsko košarko in izjemno predstavo Andreja Kirilenka v drugem polčasu. S 23 točkami v drugih dvajsetih minutah (skupno 29, 8 skokov) je napovedal kandidaturu za najkristnejšega igralca prvenstva.

Španija - Grčija 82:77 (24:18, 41:39, 59:60)

ŠPANIJA: P. Gasol 23, Fernandez 2, Cabezas 3, Navarro 23, Calderon 18, Reyes 2, Jimenez 5 Garbajosa 6.

GRČIJA: Papalukas 3, Zisis 6, Spanulis 24 Vasilopoulos 10, Hatzivretas 3, Dikudis 8, Tsartsaris 7, Diamantidis 6, Papadopoulos 2, Kakiuzis 8.

Rusija - Litva 86:74 (25:12, 40:33, 65:58)

RUSIJA: Holden 18, Kirilenko 29, Morgunov 6, Samojlenko 2, Kriapa 15, Pašutin 2, Monja 4, Savrašenko 8, Padius 2.

LITVA: Kaukenas 12, Šiškauskas 30, Songaila 8, Jasaitis 9, Kleiza 5, K. Lavrinovič 2, Jasikevičius 5, Javtokas 3.

NOGOMET - Triestina se vrača iz La Spezie s celotnim izkupičkom, vendar z igro nikakor ni zadovoljila

Veseliti se točk, pozabiti ostalo

Izenačen prvi polčas, v nadaljevanju premoč domače enajsterice - Tekmo je znova odločil prosti udarec kapetana Riccarda Allegrettija

A LIGA Le točka Milana v Sieni

SIENA - V vnaprej igrani tekmi A lige je Milan šele v 91. minuti po zaslugi branilca Alessandra Neste izenačil v Sieni. Domače moštvo je povedlo v 24. minuti po голу Maccarona, ki je bil posledica grobih napak vratarja Dide in branilca Kaladžēja. Spet je razočaral Gilardino, izkazal pa se je domači vratar, Grk Eleftheropoulos.

V večerni tekmi sta se Lazio in Empoli v Rimu razšla pri neodločenem izidu 0:0.

V vrste Udineseja, ki se bo danes v Turinu pomeril z Juventusom, saj se po poškodbi vrača slovenski vratar Samir Handanovič. Zamenjal bo veterana Chimentija, ki ima kar nekaj odgovornosti za nekatere od petih prejetih golov na tekmi proti NAPoliju.

Današnji spored: Fiorentina - Atalanta, Genoa - Livorno, Inter - Catania, Juventus - Udinese, Napoli - Sampdoria, Palermo - Torino, Reggina - Roma, Parma - Cagliari.

Spezia - Triestina 0:1 (0:0)

STRELEC: Allegretti v 29.dp.

SPEZIA (4-1-4-1): Santoni: Camorani, Bianchi, Pecorari, Giuliano; Biso; Colombo, Frara (37.dp Eliakwu), Saverino (45.dp Gorzegno), Do Prado (17.dp Manzoni); Guidetti. Trener: Soda.

TRIESTINA (4-4-2): Rossi 6,5; Kyriazis 6, Petras 6, Mezzano 5,5, Milani 6,5; Sgrigna 5,5, Allegretti 6,5 (34.dp Rossetti), Piangerelli 5,5, Testini 6; Šedivec 5,5 (11.dp Gorgone 5,5), Granoche 5,5 (15.dp Graffiedi 5,5). Trener: Maran.

SODNIK: Lops iz Turina 6; OPOMINI: Granoche, Testini, Kyriazis, Biso, Sgrigna, Gorgone; IZKLJUČITEV: trener domačih Soda v 47.dp; GLEDALCEV: 7.000.

Če bi se omejili na končni rezultat, bi lahko ocenili gostovanje Triestine v Liguriji z zelo visoko oceno. Žal pa je treba odkrito priznati, da je zmaga edina pozitivna plat včerajšnje tekme Triestine v La Spezii. Na splošno je bil začetek srečanja za Triestino spodbuden, saj so Maranovi varovanci z visokim pressingom onemogočili nasprotnikom, da bi umirjeno razmišljali in gradili igro. Po samih treh minutah je Testini na levi preigral nasprotnika, se premaknil proti sredini igrišča in silovito streljal z desnico, žoga pa je preletela Santonijeva vrata. Nekaj prestreženih žog pa bi igralci v belordecem dresu lahko bolje izkoristili. Še manj učinkovita je bila v napadu Spezia, ki je prvič streljala proti vratom v 19. minuti z Guidettijem. Strel je bil netočen in počasen, tako da sploh ni zaposlil Rossija. Skratka zelo pov-

Kapetan Allegretti znova odločilen

prečna tekma z ekipama, ki sta natrpala vezno vrsto in posledično ustvarili gnečo na sredini igrišča s številnimi izgubljenimi žogami. Žal Allegretti in ostali se niso niti pretirano naprezali, da bi izkoristili skromnost nasprotnika in se verjetno zadovoljili s točko v gosteh. Edini, ki je pri domačih pokazal nekaj več tehnike in iznajdljivosti, je bil Guidetti, a soigralci mu niso nikoli sledili. Prav ob izteku prvega dela tekme je Granoche zamudil lepo priložnost. Po podaji Testinija se je z glavo na razdalji kakih sedmih metrov le dotaknil žoge, a ni mu jo uspelo preusmeriti proti vratom. Dvojni sodnikov žvižg je kmalu zatem zaključil res grd prvi polčas.

Začetek drugega polčasa ni bil pravičn različen od prvega, vendar je Spezia nekoliko pritisnila na plin in si od 53. do 57. minute priigrala tri priložnosti. Vedno je prste vmes imel Guidetti. Najprej je dvakrat odločilno posegel Rossi, nato pa je napadalec Spezie streljal mimo vrat. V 65. minuti se je Guidetti znova izognil ofsajdu zanki in streljal; Rossi je žogo kratko odbil, Colombo pa je neverjetno streljal nad prečko. Pritisk Spezie je bil vse večji, Maranove menjave pa so jasno kazale na to, da se v tržaškem taboru zadovoljijo s točko. Graffiedi je bil v napadu še bolj osamljen kot Granoche v prvem polčasu, edina shema pa je bila dolga visoka podaja branilcev Triestine, ki so bile vselej lahek plen za branilce Spezie. Ligurijci so opazili, da je nasprotnik v težavah in začeli bolj prepričano napadati, vendar so bili pri zaključevanju netočni. V 29. minuti je Triestina povsem nezasluzeno zadela v polno. Po prostem strelu Allegrettija je nastala prava gneča pred Santonijevimi vrati, a žoge se ni nihče dotaknil, tako da je usnje zatreslo mrežo za vodstvo Tržčanov. Nekako kot boksar, ki prejema udarec za udarcem, ostane na nogah, nato pa s silovitim uppercutom spravi na tla nasprotnika in zmaga dvoboj, ki bi ga po točkah gladko izgubil. Zadnjih petnajst minut srečanja je Spezia brezglavo in neuspešno napadala. Igralci Triestine se torej vračajo v Trst s tremi točkami in tudi z jasnim občutkom, da bo treba igro precej izboljšati, saj je maloverjetno, da se ti bo sreča vedno nasmihala...

Top: Milani je na levem pasu popolnoma onesposobil Colomba, kapetan

Allegretti pa se je znova izkazal kot izreden izvajalec prostih strelcov.

Flop: faza napada je za Triestino španska vas. Popolnoma neizdelani napadi, ki imajo kot skupni imenovalec edino improvizacijo. In obramba Spezie je bila vse prej kot neprepustna.

Iztok Furlanič

B LIGA Avellino - Bologna 1:0, Chievo - Modena 0:0, Grosseto - Cesena 0:0, Lecce - Ascoli 0:0, Messina - Frosinone 0:0, Piacenza - Bari 1:0, Pisa - Brescia 0:3, Ravenna - Albinoleffe 0:2, Rimini - Treviso 2:1, Spezia - Triestina 0:1, Vicenza - Mantova 0:0

Albinoleffe	4	3	1	0	8:4	10
Brescia	3	3	0	0	6:0	9
Mantova	4	2	2	0	6:1	8
Modena	4	2	2	0	7:3	8
Chievo	4	2	2	0	5:1	8
Lecce	4	2	2	0	4:2	8
Rimini	4	2	2	0	4:2	8
Bologna	4	2	1	1	4:2	7
Frosinone	4	2	1	1	4:3	7
Pisa	4	2	0	2	4:6	6
Ascoli	4	1	2	1	5:3	5
Triestina	4	1	2	1	3:5	5
Messina	4	1	2	1	2:5	5
Ravenna	4	1	1	2	4:6	4
Bari	4	1	0	3	4:5	3
Treviso	4	1	0	3	2:4	3
Avellino	4	1	0	3	2:4	3
Piacenza	3	1	0	2	3:6	3
Cesena	4	0	2	2	2:4	2
Vicenza	4	0	2	2	1:5	2
Spezia	4	0	1	3	4:8	1
Grosseto	4	0	0	4	1:6	1

PRIHODNI KROG: 22.9. ob 16:00 Ascoli - Spezia, Avellino - Lecce, Bari - Ravenna, Brescia - Messina, Cesena - Vicenza, Frosinone - Chievo, Grosseto - Rimini, Mantova - Pisa, Modena - Albinoleffe, Treviso - Piacenza, Triestina - Bologna

ODBOJKA - 25. moško evropsko prvenstvo

Za naslov prvaka Rusija proti Španiji

Finska je bila v polfinalu spet na robu velikega podviga

MOSKVA - Na petindvajsetem evropskem prvenstvu v odbojki za moške v Rusiji sta pred odbojkarji le še sklepna dvoboja, ki bosta odločila, ali bo zlato odličje osvojila domača reprezentanca Rusije ali Španije oziroma ali si bo tretje mesto izborila Finska oziroma Srbija. V olimpijski športni dvorani v Moskvi sta bila včeraj na sporedu oba polfinala, ki pa sta ljubiteljem odbojke pokazala dva povsem drugačna obraza. V prvem sta se pomerili reprezentanci, ki nimata tradicije osvajanja medalj. Finska na primer prvič sodeluje v polfinalu, Španija sicer drugič, a je bila do zdaj še brez odličja na velikih tekmovanjih. Pravzaprav so bili mladi finski odbojkarji, ki so si z odličnimi igrami v tekmovanju po skupinah prvič v zgodovini izborili nastop v polfinalu, bližje zmagi. Kot po receptu so v vseh nizih, razen v petem, začeli bolje in si tudi priigrali prednost, ki bi jo bolj izkušena ekipa bržkone znala zadržati. Predvsem odlično je pri Špancih deloval blok - do konca tekme so zbrali kar 18 točk neposredno iz bloka.

Španci so tako v primerjavi z zadnjim evropskim prvenstvom napravili še korak naprej, saj so pred dvema letoma v svojem premiernem polfinalu izgubili, čeprav so v petem nizu proti Rusiji imeli celo vodstvo z 12:8. Nato jih je v boju za tretje mesto premagala še takratna reprezentanca Srbije in Črne gore.

Povsem drugače je bilo v drugem dvoboju, ko sta se pomerili izbrani vrsti Rusije in Srbije, ki vrsto let krojita evropski in svetovni kakovostni vrh.

Zanimivo je, da je bila, vsaj glede izida, prva tekma mnogo bolj zanimiva, medtem ko je v drugi sicer favorizirana ruska reprezentanca brez večjih težav opravila s Srbi. Slednji so se domačim odbojkarjem resno upira-

Bojan Janič je v dvoboju z Rusi dosegel največ točk za Srbijo (15), vendar je njegova reprezentanca proti ekipi gostitelja EP potegnila krajši konec

ANSA

li z golj v prvem nizu. Pravzaprav so bili do polovice uvodnega niza celo boljši nasprotnik, nakar so Rusi prevzeli vajeti v svoje roke in povedli z 21:18. Toda srbski odbojkarji so se zbrali in poskrbeli še za en preobrat ter si tudi prvi izborili zaključno žogo za vodstvo v nizih. Te niso izbrabili, tako zatem pa je to uspelo gostiteljem.

Začetek drugega niza je potekal v izenačeni igri, nekje na polovici pa so Rusi spet strnili vrste in povedli, prednosti pa tokrat niso več izpustili iz rok. Večja kakovost ruske ekipe je prišla še bolj do izraza v tretjem nizu, ko tekmeču niti v enem trenutku niso prepustili pobude.

Srbi so v fazi obrambe povsem odpovedali, medtem ko jim je v napadu nasprotnikov blok delal velike preglavice. Rusi so se tako drugič zapored uvrstili v finale - na EP pred dvema letoma je bila boljša Italija -, a zlatega odličja niso osvojili vse od prvenstva leta 1991 v Nemčiji, ko so še nastopali pod zastavo takratne Sovjetske zveze. Srbi pa bodo skušali ubraniti tretje mesto z zadnjega prvenstva, ko so nastopali še pod imenom Srbija in Črna gora.

Rusija - Srbija 3:0 (25, 22, 15)
RUSIJA: Poltavskij 22, Kozarev 10, Tetjuhina 9, Hamucki, Berežko,

Ostapenko 1, Volkov 13, Verbov, Kulešov 6.

SRBIJA: Kovačević 3, Janič 15, Petković, Božkan 8, Stanković 1, Samardžić, Grbić 1, Nikić, Gerić 5, Miljković 8, Starović, Podrasčanin 3.

Španija - Finska 3:2 (23, -19, -22, 24, 10)

ŠPANIJA: Pascual 1, Perez 2, Lobato, Sevillano, Hernan, M. A. Falasca 9, Subiela 6, G. Falasca 23, Molto 14, Garcia-Torres 5, De La Fuente 11, Rodriguez 12.

FINSKA: Kangasniemi, Esko 4, Siltala, Sammelluoto 8, Hietanen, Olli, Heikkinen 10, Kunnari 14, Oivanen 30, Shumov 2, Oivanen 5, Sivula.

ŠAH - Svetovno prvenstvo Favorizirana Kramnik in Anand že prevzela vodstvo

CIUDAD DE MEXICO - Favorizirana Rus Vladimir Kramnik in Indijec Viswanathan Anand imata po dveh krogih svetovnega prvenstva v šahu, ki je začelo v mehiškem glavnem mestu Ciudad de Mexico, edina po 1,5 točke. Po uvodnem krogu, ko si je vseh osem šahistov v štirih partijah po remijih razdelilo točke, je svetovni prvak Kramnik z belimi figurami premagal rojaka Aleksandra Morozoviča, Anand, prvi na svetovni ratinski lestvici, pa je bil kljub začetni potezi tekmeča boljši od Armenca Levona Aroniana. Remizirali so Rus Peter Svidler in Madžar Peter Leko ter Boris Gelfand iz Izraela in Rus Aleksander Griščuk. V prvem krogu je Kramnik razdelil pol točke s Svidlerjem, Anand z Gelfandom, Morozovič z Aronianom in Griščuk z Lekom. V tretjem krogu se bosta Anand in Kramnik pomerila med seboj, bele figure pa bo imel Indijec.

Osmerica najboljših šahistov se bo v hotelu Sheraton Historico pomerila vsak z vsakim po dvakrat (z belimi in črnimi figurami). Prvenstvo z nagradnim skladom 1,3 milijona ameriških dolarjev se bo s 14. krogom zaključilo 29. septembra, dan pozneje so v primeru izenačenj na programu podaljšane partije in zaključna prireditve.

JUDO - Na svetovnem prvenstvu v judu v Rio de Janieru je bronasta z zadnjega svetovnega prvenstva v Kairu 2003 Slovenka Urška Žolnir v kategoriji do 63 kg osvojila peto mesto in s tem izpolnila olimpijsko normo.

Uspešni slovenski telovadci

OSTRAVA - Slovenski telovadec Mitja Petkovšek, svetovni in evropski prvak na bradlji, je na Češkem vknjižil novo zmago svetovnega pokala. Petkovšek je bil z oceno 16,25 točke prečljivo boljši od konkurence, saj je najbližjega zasledovalca Nizozemca Epkeja Zonderlanda ugnal skoraj za točko (15,35). Da je Ostrava srečen kraj za slovenske telovadce, je že v petek okusil Sašo Bertonec, ko je na konju z ročajmi prišel do prve zmage svetovnega pokala v karieri, enak podvig pa je na drugo uspel tudi Alelu Dimic (14,35), medtem ko je bil v finalu na bradlji četrti (14,775).

PO SLOVENIJI - 1. rokometna liga: Rudar EVJ Trbovlje - Nova Gorica Intra Leasing 37:28 (19:11), Cimos Koper - Gold Club 34:29 (16:14). 1. slovenska nogometna liga: Nafta - Primorje 2:1 (1:0), Mik CM Celje - Domžale 2:0, Hit Gorica - Koper 2:3.

KOŠARKA - Državni pokal Prvi derbi osvojili Menguccijevi fantje

Peter Sosič si je v petek poškodoval stegensko mišico

Acegasasp - Nuova Pallacanestro Gorizia 88:68 (26:17, 48:28, 74:49)

TRST - Tržaška ekipa Pallacanestro Trieste pred domačim občinstvom ni razočarala in v pravem derbiju visoko slavila. Že v uvodnih minutah so Menguccijevi varovanci visoko povedli, po prvem polčasu so vodili za deset točk, v drugem delu pa so svoje vodstvo podvojili, tako da zmaga ni bila nikoli vprašljiva. Nekdanji prvotigaš Bonaccorsi (26 točk), krili Pigat (16 točk) in Godina (15 točk) so bili prava uganika za Goričane, ki so nastopili brez poškodovanih Giornata in Bossinija. Zaradi številnih poškodb, ki so okrnile tudi tržaški tabor, je moral trener Mengucci vključiti tudi Bocciaja in Rutarja, ki sta še mladince, zadovoljivo minutažo pa sta imela mlada Latin in Crevatin. Borovec Peter Sosič na včerajšnjem srečanju italijanskega pokala ni nastopil, ker se je v petek hujše poškodoval stegensko mišico pri kolenu in je tekmi sledil z berglami iz tribune.

»S predstavo sem zadovoljen: to je bil nekakšen srečen razplet po številnih porazih. Vsi igralci so si zmage in dobrega nastopa res želeli, in to me dodatno motivira. Sedaj potrebujemo predvsem veliko zaupanja,« je po tekmi izjavil trener Mengucci.

Rokomet: Buzetu Memorial Combatti

TRST - Hrvaški Buzet je zmagovalc rokometnega Memoriala Combatti v prireditvi društva Pallamano Trieste. Ob enakem številu točk, a zaradi poraza v medsebojnem srečanju, je bila ekipa gostitelja druga, na tretje mesto se je uvrstila Izola, četrti pa je bil Mestrino Padova. Tega nasprotnika, ki naj bi bil v bližajoči se A2-ligi najnevarnejši tekmelec Tržačanov, so varovanci trenerja Radojkoviča gladko premagali. Za Pallamano Trieste sta igrala tudi Marko Sarđoč in Ivan Kerpan. Slednji je v dveh skrajšanih tekmah (dva polčasa po 20 minut) dosegel 6 golov.

Izidi: Mestrino - Izola 13:19, Pallamano TS - Buzet 19:20, Mestrino - Buzet 14:13, Pallamano TS - Izola 18:15, Izola - Buzet 20:22, Pallamano TS - Mestrino 24:14.

AVTOMOTO - Velika nagrada Belgije Ferrari v prvi vrsti: Raikonen pred Masso

SPA FRANCORCHAMPS - Če bi v prvenstvu tekmovali le štirje dirkači, bi lahko včerajšnje kvalifikacije pred današnjo VN Belgije predstavili kot nujno posledico. »Zmagovalci« vohunske afere bodo štartali iz prve vrste, »poraženci« pa iz druge. Prvič v letošnji sezoni bo Raikonen štartal pred Masso (+0,017), tretje in četrto mesto pa sta osvojila dirača McLarna-Mercedesa, Alonso (+0,097) in Hamilton (+0,412).

Vodilni Hamilton je včeraj izjavil, da je njegov cilj edinole končna zmaga: »Na dirki bom tekmoval proti vsem: proti Ferrariju in proti Alonsu.« Spy story je namreč pustila nekaj slabe krvi tudi med dirkačema, ki neposredno tekmujeta za prvo mesto na skupnem seštevku. Tretji je Raikonen, ki je zbral 74 točk.

Mosley: Kazen upravičena, a jaz bi bil strožji

Vohunska afera, ki je avtomobilski svet popolnoma pretresla, pa se še nadaljuje. Predsednik Mednarodne avtomobilistične zveze (FIA) Max Mosley je ob robu dirke za VN Belgije potrdil, da je rekordna kazen, ki jo je zaradi vohunske afere v formuli ena dobil McLaren-Mercedes, po njegovem mnenju upravičena. Sam bi bil celo strožji: 100-milijonska denarna kazen sploh ni pretirana za angleško-nemško moštvo, saj je njihov budžet za približno enako vsoto višji od mnogih moštev, vključno z Williamsom in Renaultom. Mosley bi obenem točke odvzel tudi dirkačema moštva. Predsednik mednarodne avto-

Rusije proti Italiji blizu zmage v pokalu FED

MOSKVA - Teniške igralkе Rusije in Italije se v Moskvi merijo v letošnjem pokalu federacij. V dvorani Lužniki Rusije po prvem dnevu vodijo z 2:0 in za skupno zmago iz današnjih treh obračunov potrebujejo le še en uspeh. V prvi tekmi finala je Ana Čakvetadze v treh nizih s 6:4, 4:6 in 6:4 premagala Francesco Schiavone. V drugem obračunu je Svetlana Kuznjecova po hitrem postopku s 6:1 in 6:2 opravila z Maro Santangelo.

Na Vuelti najhitrejši Američan McCartney

MADRID - Američan Jason McCartney je zmagovalc 14. etape kolesarske dirke po Španiji. Član moštva Discovery Channel je v cilj 207 km dolge preizkušnje od Puerta Lumbreras do Villacarrilla prišel s 27 sekundami prednosti pred drugouvrščenim Švedom Thomasom Loevkvistom, tretje mesto pa je zasedel Nemeč Stefan Schumacher (+0:50). V skupni razvrstitvi ni prišlo do sprememb, še naprej vodi Rus Denis Menčov (Rabobank).

Belgijcu Poljska

KARPACZ - Belgijec Johan van Summeren je z zmago na zadnji etapi kolesarske dirke po Poljski prišel tudi do slavja v skupni razvrstitvi. Edini slovenski predstavnik na 64. poljski pentlji Gorazd Štangelj (Lampre) je končal dirko na 16. mestu.

Špilak 4. v Franciji

PARIZ - Slovenski kolesar Simon Špilak je osvojil končno četrto mesto na mednarodni kolesarski dirki Tour d'Avenir v Franciji. Po desetih etapah se je skupne zmage veselil Nizozemec Bauke Mollema. Dirka pa je šela tudi za pokal narodov za kolesarje do 23 let, kjer je Sloveniji pripadla zmaga.

obilistične zveze je potrdil, da se je okoli odvzema točk tekmovalcem vnela burna razprava in na koncu je pri večini prevladalo mnenje, da naj točke obdržita. McLaren-Mercedes je bil v četrtek v Parizu kaznovan s 100-milijonsko denarno kaznijo in odvzemom točk v tekmovanju za konstruktorski naslov SP.

FIA pa je včeraj potrdila tudi, da bo del denarja, ki ga bo plačal McLaren-Mercedes, razdeljen drugim moštvom. Gre za denar, ki bi ga McLaren zaslužil iz naslova TV pravic in uvrstitve v konstruktorskem seštevku za SP. Mosley je ob tem razkril, da obstaja predlog, da se preostali denar razdeli nacionalnim avtomobilističnim zvezam, ki naj bi z njim podpre mlade in obetavne tekmovalce. »Za kaj takšnega doslej nikoli nismo imeli pripravljenega proračuna,« je dejal Mosley.

MotoGP: Hayden prvič prvi v kvalifikacijah

ESTORIL - Američan Nicky Hayden (Honda), aktualni svetovni prvak v motociklističnem razredu MotoGP, bo prvič v letošnji sezoni štartal iz najbolj ugodnega položaja, potem ko je bil najhitrejši v današnjih kvalifikacijah za VN Portugalske v Estorilu. V kraljevskem razredu je drugo mesto zasedel vodilni v skupnem seštevku Avstralec Casey Stoner (Ducati), tretje pa Italijan Valentino Rossi (Yamaha). V današnjih kvalifikacijah razreda do 250 ccm je bil najhitrejši Italijan Andrea Dovizioso (Honda), v razredu do 125 ccm pa njegov rojak Matia Pasini (Aprilia).

SKIROLL - V Turčiji zadnja etapa svetovnega pokala

Magnussonova povečala prednost Bogatčeva utrdila drugo mesto

V zasledovalni vožnji je bila kriška športnica tretja - David Bogatec odstopil

Rolkarica Mladine Mateja Bogatec je v prvi tekmi zadnje, turške etape svetovnega pokala v rolkanju dosegla včeraj v 14 km dolgi zasledovalni vožnji odlično tretje mesto, s čimer je naredila velik korak na poti do osvojitve končnega drugega mesta na skupni lestvici posameznic, hkrati pa so se njene možnosti, da bi se prebila do prvega mesta pred današnjim sklepnim šprintom, bistveno zmanjšale, saj je preizkušnja v kraju ob Črnem morju Samsun (700 km vzhodno od Istanbula) osvojila vodilna v skupnem seštevku, favorizirana Švedinja Maria Magnusson. Z zmago in osvojenimi 100 točkami je Magnussonova svojo prednost pred Bogatčevom od devet povečala na 69 točk. Na drugo mesto se je uvrstila »azzurra« Anna Rosa, ki je na skupni ženski lestvici tretja. Tekma je bila izenačena, čeprav se nekatere boljše rolkarice te preizkušnje niso udeležile. Magnussonova, Bogatčeva in Rosa so takoj »potegnile«, odločitev o zmagovalki pa je padla v končnem šprintu 50 metrov pred ciljem. Anna Ro-

sa je z včerajšnjim rezultatom zmanjšala zaostanek za Matejo na 50 točk. Skupna lestvica zglada namreč zdaj takšna: Magnusson 500, Bogatec 431, Rosa 381 točk. Da bi Mateja še lahko prehitela Magnussonovo, bi morala danes v šprintu zmagati, Švedinja pa ne bi smela biti boljša od devetega mesta, kar je - objektivno gledano - malo verjetno, sicer pa se v športu lahko zgodi marsikaj nepredvidljivega.

V 24 km dolgi zasledovalni vožnji so se pomerili tudi moški, zmagal pa je Rus Igor Gluškov, s tem rezultatom pa tudi že postal zmagovalac svetovnega pokala, saj ima pred Italijanom Alfio Di Gregorinom, ki je bil včeraj četrti, neulovljivih 120 točk prednosti. Drugi je bil včeraj Italijan Emanuele Sbabo, naš David Bogatec pa je imel nalogo pomočnika za ostale italijanske reprezentante (9 km) diktiral tempo na čelu skupine najboljših, nato pa je odstopil.

Današnji šprint meri 200 metrov, David in Mateja pa bosta skušala mednarodno sezono skleniti z zmago.

Mateja Bogatec za vodilno Švedinjo zaostaja pred današnjim šprintom svetovnega pokala za 69 točk

NOGOMET - Ekipe Pomladi začinjata svojo pot v deželnem prvenstvu

Nasprotnikov se ne bojijo

Trenerja zadovoljna z resnostjo fantov na pripravah v Tolminu in treninigh - Dragocen je vsak igralec

Dajmo Pomlad! Naraščajniki, pod taktirko trenerja Marina Kraglja, in najmlajši, pod vodstvom Mileta Ljubojeviča, bodo danes zjutraj začeli svojo pot v zahtevnem deželnem prvenstvu. Kragljevi fantje bodo v Trebčah (domače tekme bodo sicer igrali v Dolini) gostili tržaški San Giovanni (ob 10.30), ki je s Pomladjo edina ekipa iz tržaške pokrajine. Redni del prvenstva se bo zaključil že 3. februarja. Zatem se bosta prvo in drugouvrščeno moštvo uvrstili v končnico za naslov, ostale pa se bodo borile za obstanek v deželni ligi. Podobno velja za kategorijo najmlajših. Slednji bodo današnji krstni nastop opravili v Huminu (ob 10.30). Igrali bodo proti ekipi Gemonese. Domače tekme bodo najmlajši igrali v novem športnem centru v Bazovici.

Trener naraščajnikov Marino Kragelj: »V Tolminu in tudi po pripravah smo trenirali zelo dobro. Na prijateljskih tekmah smo dokazali, da se lahko enakovredno borimo tudi proti vsaj na papirju močnejšim nasprotnikom (državni naraščajniki Triestine). Škoda, da smo doslej imeli precej težav s poškodbami. Poškodovala sta se dvojčka Čok, Pečar in Jarc, Koprčan Aleš Petrovački pa v nedeljo (danes op. ur.) ne bo mogel še igrati, ker nismo uredili vseh papirjev. Treninigi so vsakič zelo dobro obiskani. Fantje se najbrž zavedajo, da jih letos v deželni ligi čaka nekoliko težja naloga. Dodati moram, da dobro sodelujemo z nogometnim klubom

Trener naraščajnikov Marino Kragelj s pomočnikom Fabiom Candottijem KROMA

Koper in fizioterapevtom Darkom Čačičem.«

Trener najmlajših Mile Ljubojevič: »Doslej sem zelo zadovoljen s svojimi fanti. Dobro treniramo (prisotnost posameznikov na treningih je 95 odstotna) in fantje se trudijo. Na pripravah smo se veliko posvečali fizični pripravi in zaradi tega nekoliko zamujamo na tehnično-taktičnem planu. To bomo nadoknadili z igranjem prvenstvenih in prijateljskih tekem. Priprave v Tolminu so bile zelo uspešne. Nogometarji so se hitro privadi-

li na športni režim, trenirali smo dvakrat dnevno in ne smemo zanemariti tudi dejstvo, da so se tu otroci boljše spoznali. Prvenstvenih nasprotnikov resnici na ljubo ne poznam. Vsekakor se mi ne bojimo nikogar in prepričan sem, da bomo na vsaki tekmi dali vse od sebe. Imamo dobro skupino, ki lahko še veliko napreduje. Škoda, da se je pred kratkim poškodoval Marco Madotto (zlomil si je roko), saj je pri nas vsak posameznik zelo dragocen. Nazadnje bi fantom še svetoval, naj bodo v šoli prav tako delavni, vestni in marljivi.« (jng)

NARAŠČAJNIKI

Vratarja: Giovanni Dedenaro (letnik 1991) in Erik Bandi (92); **branilci:** Matteo Dolliani (91), Niko Jevnikar (91), Luca Kovacic (91), Aleš Petrovački (91), Miha Pečar (92), Nikolas Potleka (92), Jimmy Zol (92); **sredina:** Aljoša in Jan Čok (91), Alex Kuret (91), Claudio Nardin (92), Stefano Radovcich (92), Nik Škabar (92), Iztok Zeriali (92), Roberto Candotti (92); **napadalci:** Jar Martini (91), Goran Kerpan (91), Christian Segulin (92), Jakob Vascotto (92), Martin Jarc (92).

TRENER: Marino Kragelj

NAJMLAJŠI (letniki 1993)

Pietro Cerkvenič, Erik Kuret, Peter Mattiassich, Igor Žerjal, Martin Benčina, Erik Brass, Luca Carli, Erik Cadez, Gabriel Pahor, Daniel Hoffer, Erik Visintin, Virgilio Viviani, Luca D'Oronzio, Marco Madotto, Minej Purič, Manuel Tenze, Francesco Tosone, Mario Valente, Ambrož Vidoni, Thomas Zuppin.

TRENER: Mile Ljubojevič.

KOŠARKA - Pokal

V Codroipu drugi poraz borovcev

Codroipo - Bor Radenska 78:67 (26:14, 44:31, 61:56)

BOR RADENSKA: Bole 9, Viscinao 10, Crevatin 2, Štoklej 16, Babich 7, Querinuzzi, Burni 20, Nadlišek 1, Zeriali 2. Trener: Mura.

Borovi košarkarji so tudi v drugi tekmi za državni pokalni potegnili krajši konec. Nasprotnik je bil tokrat slabši kot v petek Corno di Rosazzo, zato so pričakovali boljši izid, čeprav tudi tokrat niso nastopili popolni. Nasprotno pa je Codroipo takoj povedel s hitrimi akcijami in bil tudi ves čas v vodstvu. Borovci so ustrezno reagirali šele v tretji četrtini, ko so nadoknadili skoraj ves zaostanek štirinajstih točk iz prvega polčasa in se Codroipu približali na sami dve točki (54:52), nato so v želji, da bi prevladali izgubili nekaj žog in zgrešili nekaj metov. Trener Mura pa se tolaži z ugotovitvijo, da je v napadu zelo nevaren tudi na višji ravni, na katej je igral lani.

Zadnje pokalno tekmo bodo borovci odigrali danes v Vidmu proti ekipi Virtus Udine, dejansko pa je ekipa našega društva že izločena iz nadaljnjega tekmovanja. Treba je vsekakor povedati, da na tem pokalu ne nastopa popolna, saj igra trener Mura na vsaki tekmi z različno postavo.

Že konec prihodnjega tedna pa čaka borovce turnir v domači režiji za Memorial Tavčar. Udeležba bo zelo kakovostna, saj nastopata oba deželna B2-ligaša Acegas APS in Nuova Pallacanestro Gorizia ter sežanski Kraški zidar.

PRIJATELJSKA TEKMA: Nova Gorica - Jadran 79:68.

UNDER 15

Borut Ban povabljen v vrsto FJK

BORUT BAN

Kontovelov košarkar Borut Ban, letnik 1992, je bil izbran v deželno kadetsko izbrano vrsto, ki bo prihodnji teden v petek in soboto pod vodstvom trenerja Flavia Tuzzija v Novem mestu sodelovala na Trofeji Treh dežel.

KOŠARKA

Kontovel in Sokol v D-ligi z združeno ekipo

Košarkarska nadaljevanka se bliža koncu, saj je na osi Kontovel - Sokol prišlo do pomembnih premikov. Čeprav nam je pred tednom dni predsednik Sokola Damjan Pertot zagotovil, da bo Sokol nastopal v promocijski ligi, so na četrtkovem sestanku odborniki obeh društev dorekli drugače. Društvi sta končno našli skupni jezik in se odločili, da bosta društvi nastopila skupaj v prvenstvu D-lige z eno, združeno ekipo, ki jo bosta vodila Danijel Šušteršič in Claudio Starc. Uresničitev prvotne ideje, ki so jo napovedovali že maja, je končno dobila svojo obliko. Združena ekipa Kontovel - Sokol bo skupno nastopala tudi v prvenstvu U21.

KOŠARKA - Dom v promocijski ligi

V znamenju novosti

Delno pomlajeno ekipo bo vodil Peter Brumen - Želijo okrepiti mladinski sektor

»Manjša revolucija« tako so nam predstavili glavne spremembe v ekipi goriskega društva Dom, ki si bo po selitvi Jadrana na Tržaško prevzela spet naziv »prve ekipe«. Pogled pri društvu je uprt v bodočnost, kar pogojuje tudi sestavo ekipe in celotnega delovanja društva.

Dom bo letos nastopal v promocijski ligi. Igralski kader se od lanskega krepko razlikuje, predvsem zaradi odhoda nekaterih starejših igralcev (Raubar, Puiatti in Corsi). Ekipo bo vodil Peter Brumen, ki bo vodil dvočlano ekipo: ob bivših in izkušenejših igralcih (David Cej, Miha Graver, Fabrizio Campanello, David Faganel, Tassilo Kristančič, Saša Primožič, David Ambrosi, Luka Bresciani in Cristiano

PETER BRUMEN

Franco) bodo ekipo dopolnjevali mlajši igralci (Gabrijel Zavadvav, Albert Vončina, Matevž Čoter, Tomaž Pahor, Matteo Castellani). Trener Brumen bo vsem mlajšim zagotovil zadovoljivo minutažo (od 15 do

20 minut): to je bila tudi njegova zahteva, ko je prevzel vodstvo ekipe. Dolgoročni cilj društva je predvsem napredovanje mladih: »Igralci naj bi postali v nekaj letih glavno jedro prve ekipe«, je pojasnil Luka Bresciani in napovedal, da bodo rezultati zato drugorazredni: »Vendar sem prepričan, da je ekipa konkurenčna,« nam je povedal Bresciani.

Novost predstavlja ekipa začetnikov, ki jo že dalj časa ni bilo. Ekipo bosta trenirala Peter Brumen in Novogoričan Jan Zavrtanik; slednji bo vodil tudi skupino minibasketa, kjer bo sodeloval tudi Goran Kuburič. Letošnje novosti pri društvu so le uvod, saj si društvo v nekaj letih želi spet oživet bogat mladinski sektor.

Višješolci pozor!

NAGRADA
SPORT IN
SOLA

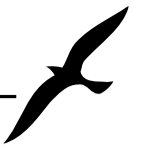
prijave na razpis sprejemamo
do 22. 09. 2007

Podrobnejše informacije na

www.zssd.it

ali v uradih

Združenja slovenskih športnih društev v Italiji
v Trstu, ul. Cicerone 8, tel. 040 635527
in Gorici, C.so Verdi 51/int, tel. 0481 33029

ODBOJKA - Pokal bazoviških žrtev

V Dolini izenačeni boji v moški konkurenci

Slogaši odpravili Logatec, Prevalje boljše od domače ženske vrste

Na Opčinah in v Dolini se je pričel dvodnevni mednarodni odbojgarski Pokal Bazoviških žrtev, ki ga v sodelovanju z Uradom vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu prireja SZ Sloga. Na sporedu so bile prve štiri tekme.

Moški del turnirja bo, kot kaže, zelo izenačen in zanimiv. Italijanski B1 ligaš iz bližine Milana Carnate je po hudem boju strl odpor hrvaškega prvotigaša Rijeko, ki na turnirju nastopa brez svojih tujcev. V drugi tekmi je Sloga odpravila Logatec z bolj gladkim 3:0, vendar je bila tudi ta tekma izenačena. Logatec je v minuli sezoni izpadel iz 1. slovenske lige in prenovil moštvo.

Novinec v 1. slovenski ligi Prevalje je bil v ženskem delu turnirja boljši od domače Sloge, celovski AVC Klagenfurt pa je gladko klonil pred reškim Grobničanom. Danes bodo odigrali še osem tekem.

Včerajšnji izidi

Moški: Carnate - Rijeka 3:1 (25:23, 23:25, 26:24, 25:22), Sloga - Logatec 3:0 (25:23, 25:18, 27:25). **Ženske:** Sloga List - Prevalje 1:3 (15:25, 25:15, 24:26, 18:25), Grobničan - AVC Klagenfurt 3:0 (25:16, 25:14, 25:17)

Današnji spored

Ženska (na Opčinah): 10.00 Sloga Lista - Celovec, sledi Prevalje - Grobničan; 15.30 Sloga List - Grobničan; sledi Prevalje - AVC Celovec. **Moški (v Dolini):** 10.00 Logatec - Rijeka, sledi Sloga - Carnate; 15.30 Sloga - Rijeka, sledi Carnater - Logatec

Slogaši včeraj v Dolini boljši od Logatca, danes še proti Carnateju in Rijeki

KROMA

ODBOJKA - Prvi vtis z s pokalnega derbija

Za Val Imso največ težav na centru, Olympia še »išče« pravega korektorja

Val Imsa - Olympia Tmedia 3:0 (25-21, 25-22, 26-24)

VAL IMSA: Pantic 11, Nanut 1, Lavrenčič 13, Mucci 1, Berzacola 2, Ombrato 17, Sanzin 1, Povšič, Corva, Brisco, Florenin, Plesničar (L). Trener: Jerončič.

OLYMPIA TMEDIA: Maraž 9, Carregari 6, F. Hlede 4, Klanjšček 6, Dornik 6, Terčič 7, J. Hlede (L), Mania', Šfiligoj, Devetak. Trener: Conz.

V prvem pokalnem derbiju letošnje sezone so, kot po predvidevanju, slavili zmago domačini trenerja Jerončiča, ki so po treh setih igre premagali za kategorijo nižje uvrščeno Olympio. Četudi končni rezultat govori v prid domačinov, je bilo celotno srečanje v glavnem izenačeno in so gostje popustili v končnih posameznih nizov.

Obe ekipi sta nastopili v nepopolni postavi, pri Olympiji je manjkal Faganel, ki še vedno čaka na izpisnico matičnega društva, kar velja tudi za Tadeja Langa v nasprotnem taboru. Poleg tega je pri Valu manjkal še glavni adut nove sezone Andrea Loiacono.

Glede na prve pokazatelje, ki jih lahko zaznamo takoj ob začetku sezone, bi lahko rekli, da ima trener Jerončič v glavnem izdelane ideje glede postave in zaupanja posameznih vlog. Vlogo korektorja bo tudi letos opravljal mladi Ombrato, medtem ko bosta vlogi krilnih napadalcev pripadali Panticu in Lavrenčiču, ki je tokrat pozitivno presenetil predvsem v sprejemu, ki je bil vse do zdaj njegova šibka točka. Po potrebi naj bi na krilu vstopal tudi veteran Florenin, ki se pač strinja z novo vlogo. Na današnjem srečanju je bila pomankljiva predvsem igra na sredini mreže, kar naj bi se rešilo z vstopom Loiacona. Dodatno jamstvo za ekipo predstavlja povratnik podajalec Berzacola, ki utegne s hitro igro ustvariti predvsem krilnim napadalcem ugodne možnosti za napad. Tudi glede libera je ekipa krita z mladim Plesničarjem, ki lahko še samo izboljša

Prvi pokalni derbi skupine C se je končal z zmago Vala Imse

BUMBACA

svoje tehnično znanje in to predvsem v sprejemu nasprotnega začetnega udarca.

Nekoliko več problemov ima trener Conz, ki trenutno ne razpolaga z vsemi igralci in pod silo razmer morajo nekateri odigrati v zanje neobičajnih vlogah. Ekipa je s povratkom Filipa Hledeta ogromno pridobila, četudi se mora ta še uigrati z novo ekipo. Na krilu in v sprejemu predstavlja določeno garancijo Mauro Maraž kot tudi najmlajši na igrišču Luka Terčič, ki bi moral letos igrati v začetni postavi. Kot blokerja sta za kategorijo povsem zanesljiva tako Dornik kot Klanjšček. Največje pro-

bleme predstavlja vloga korektorja, za katerega se bo moral pač eden od igralcev prilagoditi igranju v coni številka 2.

Ob koncu smo vprašali trenerja za prve vtise po sinočnem srečanju.

Claudio Conz: » S potekom srečanja sem zadovoljen, pozna se, da smo začeli s treningi šele pred kratkim. Prepričan sem, da bomo svojo igro še bistveno izboljšali, ko bomo imeli na razpolago celoten kader.«

Zoran Jerončič: » Pred tekmo smo si zadali nekaj prvenstvenih ciljev. Skozi srečanje smo zadane naloge tudi izboljšavali, kar me navdaja s previdnim optimizmom.« (J.P.)

PRI TORRIANI Crissanijeva bo igrala v B1 ligi

Slogina odbojkarica Karin Crissani, letnik 1982, bo tudi v novi sezoni igrala za ekipo Torriane iz Gradišča ob Soči. S šestorko z Goriškega je lani napredovala iz B2 v B1 ligo, v kateri se bo prvič preizkusila, in to kot standardna podajalka. Zanimivo, da ima Crissanijeva za sabo dve zaporedni napredovanji, saj je iz B2 v B1 prestopila tudi v sezoni 2005/2006 v dresu Pordenona. Karin, ki je doma iz Trebča, že nekaj tednov trenira v Gradišču, odločitev o nadaljnjem sodelovanju s Torriano (vnovič na posodo za eno leto) pa je padla v petek zvečer.

KOLESARSTVO Pozzecco zmagal na nočni dirki

V kraju Castello di Godego je bilo tekmovaljevo "Ballan in the night". To je nočna dirka za dvojice kolesarjev. Prisotnih jih je bilo 115. V poldruhi uri so morali tekmovalci opraviti čim več krogov. Nabrežinski kolesar Daniele Pozzecco je skupaj z društvem kolegom iz moštva Arcobaleno Carraro Team Mattio Rossijem zmagal v kategoriji U40 (maksimalna vsota let tekmovalcev). Za absolutnimi zmagovalci sta zaostala šest minut. Kolesarski pari so tekmovali izmenično.

Obvestila

TENIŠKA ŠOLA PRI SZ GAJA na Padričah bo 16. oktobra začela z redno vadbo (torek in petek). Sprejemajo se prijave na tel. 389-8003486 (Mara).

SZ DOM sporoča, da se bodo v ponedeljek, 17. t.m., začeli treningi v telovadnici Kulturnega doma. Razpored urnikov po panogah; košarka mlajši: ponedeljek od 17.00 do 18.30, četrtek od 17.00 do 18.30; košarka starejši: ponedeljek, četrtek in petek od 18.00 do 19.30; orodna telovadba in ritmika: torek in petek od 16.30 do 18.00; miniodbojka (od 8 do 10 let): ponedeljek in četrtek od 16.00 do 17.00. Vpisovanje bo potekalo pred treningi ali po njih. Za informacije pa lahko pokličete na telefonsko številko 0481-33288, izključno med 17.00 in 19.00, vsak dan, razen sobote in nedelje.

PLAVALNI KLUB BOR organizira tečaje prilaganja na vodo za predšolske otroke (od 4. leta dalje) in tečaje plavanja za osnovnošolce ter srednje in višješolsko mladino. Za informacije in vpis pokličite na št. 3341384216 ob delavnikih od 15. do 17. ure do vključno petka, 28. t.m. Začetek tečajev 1. oktobra.

ŠPORTNA ŠOLA TECI, SKAČI, MEČI ZA OSNOVNOŠOLSKE OTROKE

Prvo srečanje za otroke prvih treh razredov osnovne šole (letnike 99, 2000, 01) bo v ponedeljek, 17. t.m., ob 16.30 na Stadionu 1. maj, za otroke četrtega in petega razreda (letniki 97, 98) pa v petek, 22. t.m., ob 16. uri. Vadba bo potekala po naslednjem urniku: ponedeljek in četrtek 16.30-17.30 (mlajša skupina), petek 16.00-17.00 in na izbiro po en trening miniodbojke ali minibasketa (starejša skupina). Vpis in dodatne informacije neposredno pred vadbo.

AŠD BREG ODBOJKARSKA SEKCIJA obvešča, da se bodo treningi minivolleya začeli v torek, 18. septembra 2007, v dolinski občinski telovadnici, za letnike 1998 in mlajše in bodo potekali po sledečem urniku: ob torkih, od 17. do 18.30 in ob četrkih, od 16.30 do 18.00. Za deklice letnikov 1995-96-97 bodo treningi potekali ob sredo, od 16.30 do 18.00 z začetkom v sredo, 19. septembra 2007.

ODBOJKARSKO DRUŠTVO BOR

obvešča, da bo v ponedeljek, 17. septembra ob 17.30 na stadionu 1. maj v Trstu prvi trening miniodbojke za deklice letnikov 1997 in 1998. Urniki treningov: ponedeljek 17.30 - 19.00, petek 17.00 - 18.30. Vabljeni stare in nove odbojkarice. Za informacije: 349-7923007 (Tjaša).

AŠD SOKOL obvešča, da se bo začela vadba otroške telovadbe - motorike za letnike 2000 - 2001 in 2002 v ponedeljek 24. septembra t.l. pod vodstvom profesorja F. Drasiča. Vadba od 17.30 do 19.00 v telovadnici v Nabrežini. Ob 17.30 bo tudi informativni sestanek za novo sezono s starši.

AŠD SOKOL obvešča, da v sredo 19. t.m. od 16.45 do 17.15 se bo začela vadba mini motorike za letnike 2003 in 2004 v telovadnici v Nabrežini.

SZ SLOGA prireja v sodelovanju z Didaktičnim ravnateljstvom - Opčine tečaj telovadbe z osnovami miniodbojke za otroke, ki obiskujejo osnovno šolo. Tečaj se bo pričel v torek 18. septembra in bo potekal pod vodstvom profesorja F. Drasiča po sledečem urniku: torek od 17.30 do 18.30 in četrtek od 17.30 do 19.00 v telovadnici srednje šole na Opčinah.

GIMNASTIČNI ODESEK SZ BOR

obvešča, da bo informativni sestanek in začetek treningov v ponedeljek, 1. oktobra, ob 16.30, na Stadionu 1. maja, in v sredo, 3. oktobra, ob 17.15, na Opčinah, v večnamenskem prostoru didaktičnega ravnateljstva (P.le Monte Re, 2). Za dodatne informacije in prijave pokličite na tel: 328-2733390 (Petra) ali 338-5953515 (Katja).

AŠD-SK BRDINA prireja namensko telovadbo za priprave na smučarsko sezono. Telovadba bo potekala pod strokovnim vodstvom v telovadnici osnovne šole F. Bevka na Opčinah, ob sredo, od 18.15 do 19.15 ter ob petkih, od 16.00 do 17.30. Vpišejo se lahko člani in ne člani ter je namenjena otrokom in mladincem. Za informacije in prijave lahko kličete na številki: 334-6119454 (Fabiana) ali 348-8012454 (Sabina) vsak večer od 18.00 do 19.30.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM sporoča, da bo informativni sestanek za novo sezono jutri, 17. septembra, v telovadnici OŠ F. Bevka na Opčinah, s sledečimi urniki: 1. in 2. skupina (letniki 2004-1997) ob 17.30; 3. skupina - Strele (letniki 1996-1993) ob 18.30 in 4. skupina - Škrati (od 1992 dalje) ob 19.30. Informacije na tel. št. 349-7597763 (Nastja) ali 346-0441133 (Petra).

ŠD KONTOVEL - 40-letnica delovanja

Splet filma, glasbe, gledališča in športa na simboličnem prizorišču

Ob jubileju so pripravili 25-minutni dokumentarni film, ki ga je režiral vaščan in bivši košarkar Jurij Gruden

Šport, glasba, gledališče in film so bili ob bivših in sedanjih športnikih sooblikovalci slavnostne proslave ob jubileju Športnega društva Kontovel, ki letos praznuje 40-letnico ustanovitve.

Odlični rezultati Kontovelk in Kontovelcev na Slovenskih športnih igrah na začetku šestdesetih let so bili najbrž najvažnejše gonilo tistih vaških športnih navdušencev, ki so leta 1967 najprej sestavili začasni odbor, potem pa ustanovili društvo, iz katerega je v štiridesetih letih izšlo veliko odličnih športnikov. Novoizvoljeni odbor je na prvi seji 25. oktobra 1967 izvolilo za predsednika Josipa Starca. Od takrat se je na čelu športnega društva zvrstilo osem predsednikov, lani pa je odbor izvolil sedanjega, Marka Bana.

Že samo prizorišče včerajšnje proslave ima za Kontovelce in za celotno društvo simbolično vrednost: odprto igrišče na Kontovelu so z udarniškim delom zgradili vaščani sami in tako omogočili, da je novoustanovljeno društvo začelo tudi s košarkarskimi in odbojgarskimi treninji. Igrišče na »M'dulah«, kot temu pravijo vaščani, je bilo obenem tudi zbirno mesto mladih, ki so se kasneje razvili v odlične športnike. Kulisa celotne proslave je bila torej že zelo zgovorna, spremljevalni program pa je visok jubilej še dodatno ovrednotil.

»Taki jubileji so navadno izredno lepa priložnost za ponovna snidenja starejših generacij športnikov in športnih delavcev. Obenem so tudi lepa prilika za obujanje spominov in naštevanje dosežkov,« je v uvodnem pozdravu včerajšnje slovesnosti poudaril Ban in v svoj nagovor vključil tudi dejstvo, da so bili vsi odbori v teh desetletjih vedno kos vsem nalogam, tako da društvo nikoli ni tvegalo ohromitve ali zmanjšanje delovanja. »Prepričani smo, da je razlog zato predvsem izbira, da društvo posveti absolutno pozornost mladinskemu sektorju.« To kažejo tudi odmevni rezultati, ki so jih v teh desetletjih dosegale mladinske ekipe, in število športnikov, ki je doseglo in dosega še danes zavidljive rezultate v drugih

Osrednji govornik je bil predsednik Marko Ban (zgoraj), tudi sam včasih eden odličnih športnikov, ki so izšli iz vrst ŠD Kontovel

KROMA

sredinah. Med njimi ne gre pozabiti odbojkarice Sandre Vitez, ki je letos nastopala tudi v italijanski članski reprezentanci, in je s svojo prisotnostjo počastila pomemben jubilej. Ob ostalih smernicah delovanja in razvijanja vaškega športnega društva, se je predsednik Ban zahvalil vsem ustanovnim članom društva, bivšim predsednikom in vsem bivšim in sedanjim športnim delavcem, ki so za sabo zapustili neizbrisni sled.

Uvodnemu govoru predsednika je sledila glavna točka večera, in sicer priložnostni 25-minutni dokumentarec, ki ga je režiral vaščan in bivši košarkar Jurij

Gruden s pomočjo tehničnega sodelavca Davida Čoka. Splet starih posnetkov, slik in izjav ustanovnih članov so dinamično prikazali ustanovitev športnega društva, pogovori s prvimi in sedanjimi trenerji ter športnimi delavci pa so uokvirili bogato delovanje na Kontovelu. Anekdote, navezanost na vas in zabavne zgodbe so popestrile bogato zgodovino športnega delovanja, pogled v sedanje delovanje in bodočnost pa je predstavila mlada Kontovelka in naša najboljša odbojkarica Sandra Vitez. Avdio-vizualno pričevanje je vsekakor pomembna obogatitev za društvo, vas in našo skupnost ter bogas-

to za bodoče rodove. Dokumentarec bo predvajal tudi slovenski programski odelek deželne sedeža RAI.

S svojo prisotnostjo in krajšimi nagovori so visok jubilej počastili predsednik SSO Drago Štoka, ki je nastopil tudi v imenu SKGZ, član izvršnega odbora ZŠSDI Andrej Vrevec, predsednik deželne košarkarske zveze Ezio Cipollat, podpredsednik deželne odbojgarske zveze Boris Žerjal in podpredsednik pokrajinskega odbora CONI-ja Renato Milazzi. Ob jubileju so društvu čestitala še vaška društva, športni klubi in ustanove.

Celotno proslavo je dinamično in s

kančkom televizijskega pridiha vodil vaščan in dolgoletni košarkar Evgen Ban. »Veliki finiš« na slavnosti so pripravili vaški mladi ustvarjalci - bivši športniki: Zinajda Kodrič s flavto in skupina mladih, ki aktivno sodeluje pri različnih vaških društvih s krajšim prizorom, ki ga je priložnostno napisal Giulio Gulic. Za končni posladek je poskrbel Evgen Ban, vsi nastopajoči in publika s staro kontovelsko pesmijo »Naš uaeje«. Sledila je nočna družabnost ob kontovelski ribji zakuski in koncertom domače skupine Kontovel United.

Veronika Sossa

ŠD KONTOVEL - Mednarodni turnir prijateljstva

Domači ekipi se bosta danes pomerili za 3. mesto

Jadranovi košarkarji klonili pred CBU: Borut Ban je dosegel 27, Kevin Sedevec pa 22 točk, Videmčan Mian pa kar 37

KROMA

Spremljevalni program 40-letnice je že tradicionalni dvodnevni Mednarodni turnir prijateljstva, ki letos priložnostno poteka tako v košarki kot v odbojki za fante in dekleta pod 17. letom. Včeraj so v športnem centru Ervatti in v telovadnici Nižje srednje šole na Proseku odigrali prva srečanja, ki so določila finalne pare.

Obe domači ekipi sta izgubili in se bosta danes pomerili za končno 3. mesto. Ekipo Jadrana, ki jo vodi Mario Gerjevič, je premagala videmska ekipa CBU. V drugem srečanju je hrvaška ekipa visoko premagala Celovec. V odbojgarski konkurenci sta slavili ekipi iz Kopra in Modene, ki se bosta danes pomerili za 1. mesto. Kontovelke bodo igrale proti ŠK posojilnici Dob

za 3. mesto. Skupno nagrajevanje košarkarjev in odbojkarjev bo v centru Ervatti danes po finalnih dvobojih.

VČERAŠNJI IZIDI: košarka: Jadran - CBU UD 65:87, KK Uskok - KK Koš 113:49; odbojka Kontovel - OK Luka Koper 0:3 (20:25, 26:28, 18:25), Sc. pallavolo Anderlini - ŠK posojilnica Dob 3:0 25:11, 25:11, 25:14).

DANAŠNJI SPORED: košarka (športni center Ervatti) : ob 10.00 Kontovel - KK Koš, ob 12.00 CBU UD - KK Uskok; odbojka (Nižja srednja šola Levstik): ob 9.30 Kontovel - ŠK posojilnica Dob, ob 12.00 OK Luka Koper - ŠK posojilnica Dob.

ZŠSDI - Seja izvršnega odbora

Zelo pozitivna ocena o poletnem delovanju društev

Pripravili koledar jesenskih pobud - Seminar o sodelovanju med društvu

Ocena poletne športne sezone in določitev jesenskega delovnega programa sta bili glavni temi na prvi seji Izvršnega odbora Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, po poletnem premoru.

Športni rezultati so bili spodbudni saj so si naši športniki in športnice zaslužili vrsto kolajn na svetovnih, evropskih in državnih prvenstvih, kar ni malo saj je že nastopanje na takih prvenstvih velik uspeh. Ker se ti uspehi sledijo že nekaj let pomeni, da se po naših društvih, kljub omejenim sredstvom dela dobro ter da razpolagamo z dobrimi in delovljimi športniki in trenerji. Seveda poletne sezone še ni konec in tako lahko upamo še na kak vidnejši uspeh. Prav gotovo ima za to vse pogoje poletova kotalkarica Tanja Romano, ki bo nastopila v začetku novembra v daljni Avstraliji. Pozitivno so se iztekli tudi polenti kampi, centri in priprave, na katerih je sodelovalo veliko število mladih in najmlajših, je zapisano v tiskovnem sporočilu ZŠSDI.

Glede večjih manifestacij so odborniki ZŠSDI že okvirno določili posamezne datume. 6. oktobra bo v Trstu tradicionalno srečanje s športniki in športnicami Italijanske unije iz Slovenije in Hrvaške, na katerem bo nastopilo tudi manjše predstavništvo koroških Slovencev, kar bo dalo manifestaciji še dodaten pomen. Nagrada šport in šola, za katero tečejo prav v tem obdobju prijave, bo na Opčinah 31. oktobra. Naš športnik 2007 bo 13. decembra na Dobrovem v goriških Brdih. V končni fazi je priprava slovensko italijanskega in italijansko slovenskega priročnika-slovarčka s športnimi izrazi v najpomembnejših panogah, ki bi moral biti predstavljen oktobra skupno s slično knjigo-priročnikom o nogometu, ki ga je pripravilo Založništvo tržaškega tiska. Proti koncu je tudi delo za Zbornik slovenskega športa v Italiji 2007 povezanem z likovnim in literarnim natečajem Drobci iz športnega sveta,

na katerih so sodelovali učenci osnovnih šol ter dijaki nižjih srednjih šol. Odobrili so tudi projekt nove izdaje knjige Naši azzurri, saj je bilo v tem obdobju že prekoračeno število 100 tistih naših športnikov in športnic, ki so nastopili za kako od državnih reprezentanc.

Upoštevaajoč sedanjo stopnjo sodelovanja med društvu so sklenili organizirati poseben seminar, na katerem podrobno analizirati trenutno situacijo in vzroke, ki so temu botrovali ter določiti okvirne smernice oziroma najboljše možne načine sodelovanja in združevanja. Seminar bo na začetku prihodnjega leta. Za isto obdobje predvidevajo ponovno sprožiti akcijo za ustanovitev trenerške organizacije ali vsaj avtonomne komisije, ki naj bi skrbelo tako za stalno tehnično izpopolnjevanje obstoječih tehničnih kadrov, kot tudi za novačenje novih trenerjev, ki primanjkujejo pri vseh panogah.

Veliko pobud torej, katerim gre dodati vsakodnevno rutinsko delo v pomoč članicam ter prisotnost na drugih pobudah v okviru sodelovanja s Slovenijo, deželnimi ustanovami za razvoj športa in lokalnimi javnopravnimi subjekti.

Na seji so seveda obravnavali tudi tekoče upravne zapadlosti in pozitivno ocenili skupne napore Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij ter drugih političnih predstavnikov zato, da bi italijanska država povišala prispevek namenjen manjšinskim ustanovam, ki je že 15 let nespremenjen, kar pomeni da je realna vrednost teh prispevkov vedno nižja in ne omogoča organizacijam, da bi se spustile v večje projekte. Le ti pa so nujno potrebni zato, da bomo lahko nudili naši mladini čim boljše pogoje ne samo za njihovo tehnično rast ampak tudi za utrjevanje njihove narodnostne pripadnosti in samozavesti.

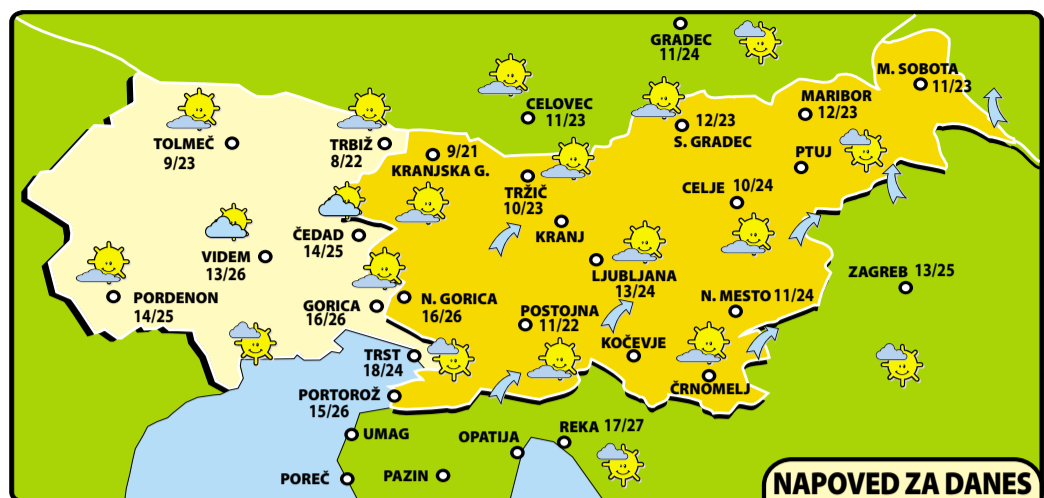
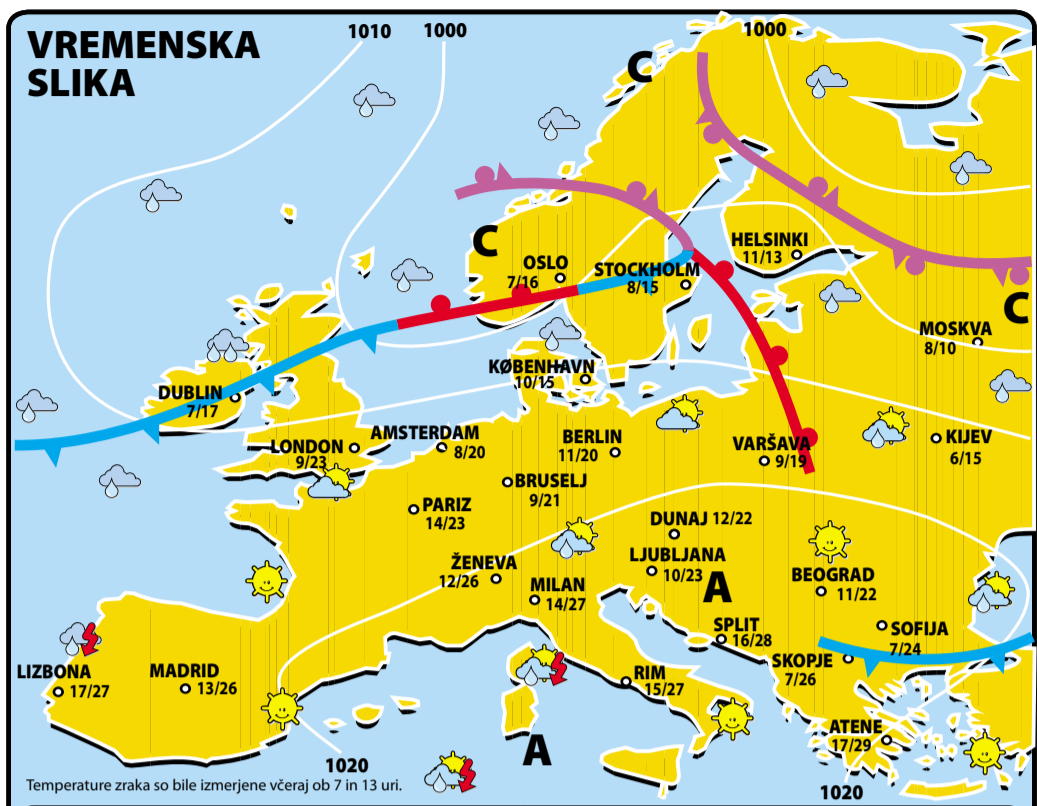

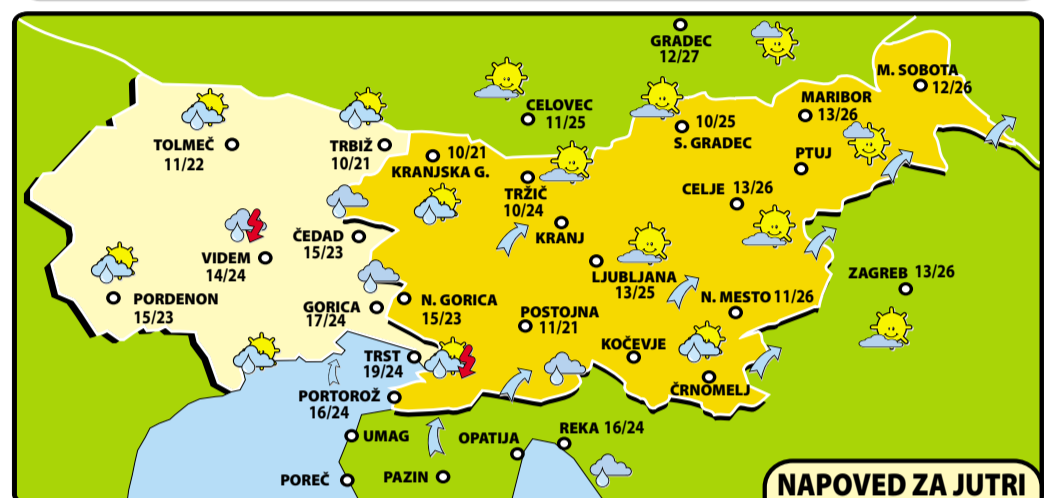

Ob morju bo povečini sončno z zmerno oblačnostjo. Drugod bo spremenljivo do občasno oblačno. Pihali bodo šibki krajevni vetrovi.

Povečini bo jasno, občasno pa tudi zmerno, na zahodu popoldne pretežno oblačno. Zjutraj bo še pihala šibka burja, čez dan pa bo zapihal jugozahodni veter. Po nekaterih nižinah bo zjutraj kratkotrajna megla. Najnižje jutranje temperature bodo od 9 do 14, na Primorskem okoli 16, najvišje dnevne od 21 do 24, na Primorskem do 26 stopinj C.

Oblačno bo z rahlimi do zmernimi padavinami, ki bodo pogostejše ob morju in v vzhodnih predelih. Možne bodo tudi posamezne nevihte. Ob morju bo pihal zmeren jugovzhodni do jugozahodni veter.

Jutri bo na zahodu pretežno oblačno, ponekod bo lahko občasno rahlo deževalo. Drugod bo še povečini sončno. V torek bo v vzhodni Sloveniji delno jasno in suho, drugod pretežno oblačno z občasnimi padavinami. Jugozahodni veter se bo še nekoliko okrepil.

Nad zahodno Evropo je anticiklonsko območje s toplim in suhim višinskim zrakom. V nižjih plasteh se zadržuje nekoliko bolj vlažen zrak. Jutri se bo približala atlantska višinska dolina, pritekali bodo vlažni jugozahodni tokovi. Več dni bo prevladovalo vreme s padavinami.

Cikloni in fronte so daleč na severu, nad Balkanom, našimi kraji in Sredozemljem je območje visokega zračnega pritiska. Z jugozahodnimi vetrovi doteka k nam tople in razmeroma suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.44 in zahaja ob 19.15.
Dolžina dneva 12.31.

BIOPROGNOZA
Sprva bodo najbolj občutljivi imeli manjše vremenske pogoje težave, večji del dneva pa vreme ne bo povzročalo težav.

MORJE
Morje skoraj mirno, temperatura morja 22,2 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	21	2000 m	9
1000 m	17	2500 m	7
1500 m	12	2864 m	6

UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva 5,5 in v gorah 6.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

P.P.S. Interreg IIIA Italija-Slovenija

TRAJNOSTNI RAZVOJ IN ALTERNATIVNI ENERGETSKI VIRI: NOVIM MOŽNOSTIM NAPROTI

Predstavitev rezultatov Programskega obdobja 2000-2006 in perspektive za obdobje 2007-2013

ČENTA
18. SEPTEMBRA 2007
Villa Moretti, ob 17.00

Cilj seminarja je predstavitev dodane vrednosti, ki so nekateri projekti, sofinancirani v sklopu P.P.S. Interreg IIIA Italija-Slovenija 2000-2006, doprinesli programski regiji. Med srečanjem bo predstavitev izvedbe nega stanja programskega obdobja 2000-2006, ki je v zaključni fazi. Zaobjetih je bilo približno 1000 javnih in zasebnih osebkov Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine, dežele Veneto in Republike

Slovenije, odobrenih in financiranih je bilo 475 projektov. Seminar predstavlja torej trenutek za razmislek o dosedanjih rezultatih in priložnost za razpravo in analizo strategije novega programskega obdobja 2007-2013 ter tako nudi možnost potencialnim partnerjem prihodnjih projektov za aktivno sodelovanje pri razvoju novih idej.

V PROGRAMU

Od Interrega do Cilja 3 2007 – 2013: vloga Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine znotraj strateških priorit in v spremenjenem kontekstu

Franco Iacop
Deželni odbornik za mednarodne odnose in krajevne ustanove

Predstavitev izvedbenega stanja P.P.S. Interreg IIIA Italija-Slovenija in nekaterih projektov best practice

Možnosti mednarodnega sodelovanja v sklopu bodočega Cilja 3 »Teritorialno sodelovanje«

Predstavitev osnutka Operativnega Programa Italija-Slovenija 2007-2013

Za dodatne informacije:
Skupni tehnični sekretariat
tel. +39 040 377 5993
jts.interreg@regione.fvg.it

www.interreg-it-si.org

FINANČNI TRGI Na ameriških borzah zelo živčen teden

NEW YORK - Vlagatelji na ameriških borzah so bili v petek precej nervozni, čeprav so osrednji indeksi na Wall Streetu na koncu zmerno zrastle. Borze nestrno pričakujejo torkov sestanek odbora za odprti trg Zveznih rezerv (FOMC), saj naj bi prišlo do znižanja ključne obrestne mere, po kateri si banke med seboj čez noč posojajo denar. Ta sedaj znaša 5,25 odstotka. Industrijski indeks Dow Jones je v petek v primerjavi s četrtnom zrasel za 0,13 odstotka, v enem tednu pa za 2,5 odstotka; širši indeks Standard & Poor 500 je v petek v primerjavi s četrtnom zrasel za 0,02 odstotka, tehnološki indeks Nasdaq composite pa za 0,04 odstotka. V primerjavi s petkom preteklega tedna je indeks S&P napredoval za 2,2 odstotka, Nasdaq pa za 1,4 odstotka.

Indeks manjših podjetij Russell 2000 je v petek v primerjavi s četrtnom napredoval za 0,40 odstotka in za 0,99 odstotka glede na petek preteklega tedna. Na newyorški borzi NYSE je v petek lastnika zamenjalo okrog 1,20 milijarde delnic, na borzi Nasdaq pa okrog 1,58 milijarde. Nafta se je v petek pocenila za 99 centov na 79,10 dolarja za sod, potem ko je v četrtki prvič doslej presegla mejo 80 dolarjev.

Vlagatelje je v petek najprej razočaralo poročilo ministrstva za trgovino o maloprodaji v avgustu, ki se je v primerjavi z julijem sicer zvišala za 0,3 odstotka, vendar pa je brez vštete prodaje avtomobilov padla za 0,4 odstotka. Kmalu nato pa so se spomnili, da je to v bistvu dober znak glede pričakovane odločitve o znižanju obresti in do konca trgovalnega dne so si indeksi opomogli.

V petek so se za 1,5 odstotkapodražile delnice konglomerata United Technologies, ki je dobilo višjo oceno analitikov glede pričakovanih dobičkov od prodaje klimatskih naprav in helikopterjev Sikorsky. Nazadovale pa so delnice največjega svetovnega proizvajalca čipov Intel, in sicer za 1,7 odstotka. Vlagatelji so najbolj pozornost spremenili na informacijo o izrednem posojilu Bank of England britanskemu posojilodajalcu Northern Rock. V ZDA so se zato pocenile delnice podjetja Lehman Brothers, ki z omenjenim podjetjem sodeluje pri izdaji posojil. (STA)

IRAN - Prošnje za pomoč Ahmadinežad prejel kar 9 milijonov pisem

TEHERAN - Iranski predsednik Mahmud Ahmadinežad je, odkar je leta 2005 prišel na oblast, od svojih rojakov doslej prejel devet milijonov pisem, v katerih ga večinoma prosijo za pomoč ali posojilo. Kar 40 odstotkov tistih, ki je pismo naslovilo na iranskega predsednika, je tako zahtevala njegovo osebno pomoč, 15 odstotkov posojilo, 15 odstotkov pa je pisalo, ker bi radi, da jim predsednik države poišče službo, 10 odstotkov pa se je na Ahmadinežada obrnilo, ker prosijo za zdravniško oskrbo. Kot so po poročanju francoske tiskovne agencije AFP še sporočili iz urada iranskega predsednika, je bilo samo pet odstotkov pisem takšnih, v katerih pošiljatelj izražajo svoje mnenje o delu predsednika.

Zaradi velike količine pošte so znotraj predsedniške urada že ustanovili posebno komisijo, ki pregleduje pisma, čeprav Ahmadinežad vztraja, da večino pisem prebere sam osebno. »Na dan preberem od 100 do 200 pisem. Več kot je pisem, večja je moja motivacija za delo in da služim narodu,« je pojasnil Ahmadinežad.

Berlinski severni medved Knut znova dobre volje

BERLIN - Mladič severnega medveda Knut, ki že več mesecev skrbi za zadovoljstvo obiskovalcev berlinskega živalskega vrta, je znova v najboljši formi. Knut, ki ima ob devetih mesecih starosti 80 kilogramov, je pred tednom poskrbel za zaskrbljenost, ko si je poškodoval zadnjo desno tace, ki pa na srečo ni bila zlomljena. Taca je sedaj pozdravljena, Knut pa dobre volje, poroča nemška tiskovna agencija dpa. »Knut ima znova napade veselja in skače na glavo v vodo, kar veseli obiskovalce,« je dejal veterinar Andre Schüle. Sicer naj bi Knut še do konca tega tedna dobival zdravila proti bolečinam.

V Londonu so večerje najdražje na svetu

LONDON - London je najdražje mesto na svetu, če želite večerjati v restavracijah. Britanska prestolnica je tako prehitela Tokio in Pariz, kaže najnovejša mednarodna raziskava, objavljena naedavno. Večerja s tremi jedmi, kozarcem pijače in napitnino v Londonu povprečno stane 57,40 evra, kar je v primerjavi z letom poprej za 2,9 odstotka več, poroča francoska tiskovna agencija AFP. Na drugem mestu je pristal Pariz, kjer večerja s predjedjo, glavno jedjo in sladico povprečno stane 51,93 evra, z 51,54 evra pa sledi pa Tokio, ki je bil na tej lestvici najdražjih večerij lani najvišje. Povprečna večerja pa na primer v New Yorku stane vsega 19,30 evra, še poroča AFP.